

BULLETIN

4 / 13

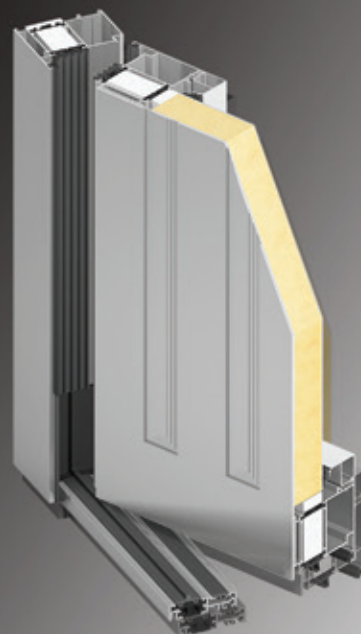
SOUTĚŽE... \$@#%!&?

PANELOVÉ DVEŘE

**TĚM, PRO KTERÉ DŮM
ZNAMENÁ MNOHEM VÍC**

- široká paleta barev a vzorů
- velmi vysoká těsnost a tepelná izolace
 U_D do **0,7 W/m²K**
- čtyři varianty provedení na míru
potřebám zákazníků

BULLETIN 4/13

- 2 Úvodník
- 2 Kontakty na Kancelář ČKA

- 26 Nové zákony a předpisy (Rybková)
- 26 Otázky a odpovědi (Rybková, Faltusová)
- 28 Krajinářská architektura
- 29 K architektonické soutěži Náklo

AKTUALITY

- 3 Pozvánka na Ples architektů
- 3 Pozvánka na valnou hromadu 2014
- 4 Diplomky, které nezůstanou ve skříní
- 6 Zákon o veřejných zakázkách, vysoké školy a kvalita architektury
- 7 Debata na téma zákon o veřejných zakázkách, vysoké školy a kvalita architektury
- 9 Noví lidé v Kanceláři ČKA
- 9 Kurzy pro přípravu k autorizaci
- 9 OTTA 1/2014 – 6/2014
- 10 Čeští experti se podílejí na přípravě evropského certifikačního programu
- 10 ČKA připravila dokument Politika architektury
- 11 Politika architektury ČKA, říjen 2013
- 15 Noví členové České komory architektů
- 15 Rozloučení

SERVIS

- 16 Záštity ČKA
- 18 Knihy, které by bylo škoda přehlédnout (Czumalo)
- 20 Recenze: Oxymorón & pleonasmus II. (Vích)
- 21 Změny v pojištění profesní odpovědnosti (Perková)
- 21 Celoživotní profesní vzdělávání
- 22 Ceny BigMat se otevřely i Čechům
- 22 Kurz participace pro architektky
- 23 CE-ZA-AR 2013 už pozná vítazov

LEGISLATIVA

- 24 Nový občanský zákoník – co přináší? (Rybková)

TÉMA

- 42 K soutěžím (Fišer)
- 42 Otta k tématu Rekapitulace architektonických soutěží
- 43 Soutěže a Evropa (Fišer)
- 46 Naše slavné prohry: Architektonická soutěž na Centrum halových sportů v Českých Budějovicích (Holubec)
- 48 Ležáky: Cesta do pekel je dlážděna dobrými úmysly... a amatérismem (Mikulášek)
- 49 Soutěžní dialog „Centrum Palmovka“ (Vích)
- 50 Nadace Proměny: Šance pro naše města (Hošková)
- 51 A přece se soutěžím... (Silovský)
- 52 Soutěžení na téma územních plánů (Svoboda)
- 53 Zákon o zadávání zakázek jako problém (Lešek)
- 53 Co by kdyby aneb Co všechno zabránilo postavení Kaplického Chobotnice (Juračková)
- 56 Anketa
- 58 Architektonické soutěže jako výzkumný úkol
- 59 Charakteristika základních fází recepce architektury (Beneš, Ševčík)
- 63 Soutěže za časů funkcionalismu (Czumalo)

SOUTĚŽE

- 66 Komentáře k soutěžím
- 67 Výsledky soutěží
- 73 Probíhající soutěže
- 75 Připravované soutěže

BULLETIN ČESKÉ KOMORY
ARCHITEKTŮ, oficiální čtvrtletník
autorizovaných architektů ČR

číslo 4/2013, ročník 20

Datum expedice
30. 12. 2013

Náklad
4600 ks

Registrace
MK ČR E 11062

ISSN
1804-2066

Vydavatel
Česká komora architektů
Josefská 34/6, 118 00 Praha 1

+420 257 532 287
www.cka.cc

Redakce
Mgr. Simona Juračková, Ph.D.,
šéfredaktorka
Ing. Ludmila Cepáková a Kateřina
Slaná, rubrika soutěže

Redakční rada
Ing. arch. Josef Panna
Ing. arch. MgA. Petr Janda
Ing. arch. Tomáš Vích
Ing. arch. Miroslav Holubec
PhDr. Vladimír Czumalo, CSc.

Jazyková korektura
Mgr. Josef Šebek

Grafický design
Jakub Straka

Tisk
Triangl, a. s.

Distribuce
Bulletin ČKA je bezplatně roze-
sílán všem architektům autorizova-
ným ČKA a investičním odbo-
rům magistrátů a větších měst.

Uzávěrka příštího čísla
17. 2. 2014

Upozornění
U inzerce a podepsaných článků
se redakce nemusí ztotožňovat
s obsahem. Pokud není uvedeno
jinak, obrázky pocházejí z archivu
autorů textů.

PDF Bulletinu ČKA je ke stažení
na www.cka.cc.

Obálka
„To je řečí pro pár kusů papíru.“
Veřejnost i zadavatelé mají
často nízké povědomí o obsahu
a intenzitě práce architekta.
Chyba je určitě částečně i na naší
straně. Prosím věnujte se každý
architektonické osvětě, jiná
cesta není. Fotografie zachycuje
zničené panely soutěže na řešení
ostrova Štvanice, v té chvíli
ještě neuzavřené. Byly zničeny
nedopatřením vypisovatele a
nešťastnou shodou okolností za
asistence architektů připravu-
jících v prostoru uskladnění pan-
elů výstavu. Foto: Marek Přikryl

Vážené kolegyně, vážení kolegové,
dostáváte do rukou poslední číslo Bulletinu roku 2013, jehož hlavní tématem jsou architektonické soutěže, jejich pluses a minuses, přínosy a úskalí, problémy a možná řešení.

V říjnu 2013 na téma architektonických soutěží proběhlo rovněž diskusní setkání OTTA (Otevřený think tank architektů) a další připravujeme na duben 2014, kdy shrneme všechny soutěže z předchozího roku.

V této souvislosti za výborné považuji, jak se cyklus diskusních setkání pod hlavičkou OTTA rozeběhl, na konci roku 2013 jsme se dostali do stavu, kdy prakticky každý týden proběhlo jedno setkání nad navrženými tématy (Městský architekt, AIA a zahraniční zkušenosti, Aktivismus a participace v architektuře, Povodně a architektura). Za podstatné považuji, že se tato setkání začíná dařit pořádat i mimo Prahu. Doufám, že v dohledné době dořešíme i technické náležitosti a tyto diskuse budeme interaktivně přenášet i na další místa (v prvních krocích uvažujeme o Brně a Ostravě).

V tomto čísle najdete rovněž informaci o dokumentu Politika architektury 2013, který jsme vydali před mimořádnými volbami do poslanecké sněmovny. Ve dvanácti tématech vyjadřuje postoj ČKA v oblasti strategie rozvoje stavební kultury. Směřovali jsme nejmen k zástupcům měst a obcí, kteří mají na starosti územní plánování a rozvoj, ale rovněž k politickým stranám, kterým jsme jej předali spolu s nabídkami spolupráce na utváření veřejného prostoru.

Za nutnou považuji i naši snahu podpořit export projekčních prací, zvláště za stávající situace v českém stavebnictví. Jednáme v této věci na několika úrovních, mimo jiné se zástupci ministerstva průmyslu a obchodu, kteří nám dokážou poskytnout i konkrétní podporu směrem k rozvíjejícím se ekonomikám BRICS (Brazílie, Rusko, Indie, Čína a Jižní Afrika).

Přichází nový občanský zákoník (zaznamenal jsem stručnou radu známého-právnicka „bojte se“) a naši jedinou možností je v tuto chvíli se na něj připravit. V tomto čísle proto naleznete první z řady tematických textů. Probíhají rovněž školení pro architektky na toto téma.

Na základě toho, co v poslední době zažívám, mám obavu z třenic a rozhádanosti v našich řadách. Možná tento stav vychází z naší soutěživosti a snahy se (někdy za každou cenu) prosadit, možná to souvisí s aktuálním stavem společnosti. V každém případě to vypadá, že i v době zjevného ohrožení naší profese máme velké problémy táhnout za příslovečný jeden provaz.

Optimisticky chci doufat (podle jedné z definic je optimismus pouze nedostatek informací), že nový rok bude v řadě směrů lepší než právě uběhlý.

V každém případě vám osobně v novém roce přeji vše dobré.

Josef Panna
předseda ČKA

KANCELÁŘ ČESKÉ KOMORY
ARCHITEKTŮ

PRAHA
Josefská 34/6, 118 00 Praha 1
T +420 257 532 287
cka@cka.cc

úřední hodiny
po–čt 8–16 h
út do 17 h
pá 8–15 h

ředitelka Kanceláře ČKA
Mgr. JUDr. Vladimíra Těšitelová
T +420 257 532 287
M +420 731 508 028
vladimira.tesitelova@cka.cc

manažerka komunikace,
šéfredaktorka Bulletinu ČKA,
tisková mluvčí
Mgr. Simona Juračková, Ph.D.
T +420 257 532 287
simona.jurackova@cka.cc

členské příspěvky, účetnictví,
databáze, NF Arcus
Lenka Dytrychová
T +420 257 532 430
lenka.dytrychova@cka.cc

právní servis
Mgr. Eva Faltusová
Mgr. Ing. Daniela Rybková
T +420 257 532 287
eva.faltusova@cka.cc
daniela.rybkova@cka.cc

informace a přihlášky
k autorizaci, správa databáze
členů, sekretář dozorčí rady
a autorizační rady ČKA
Milena Ondráková
T +420 257 532 186
milena.ondrakova@cka.cc

sekretář Stavovského soudu ČKA
Radka Kasalová
T +420 257 532 287
radka.kasalova@cka.cc

redaktorka webových stránek,
komunikace se zahraničím
Ing. Kateřina Folprechtová
T +420 257 532 287
katerina.folprechtova@cka.cc

produkce akcí ČKA, marketing
MgA. Michaela Rýgrová
T +420 257 535 034
michaela.rygrova@cka.cc

manažerka produkce a PR
Mgr. Zuzana Hošková
T +420 257 532 287
zuzana.hoskova@cka.cc

projekt CEC5
Mgr. MgA. Dita Pavelková
T +420 257 532 430
dita.pavelkova@cka.cc

recepce
Monika Pohanková
T +420 257 532 287
recepce@cka.cc

BRNO
Starobrněnská 16/18,
602 00 Brno
T +420 542 211 809

soutěže a veřejné zakázky
Ing. Ludmila Cepáková
ludmila.cepakova@cka.cc

celoživotní profesní vzdělávání
Kateřina Slaná
katerina.slana@cka.cc

Česká komora architektů si vás dovoluje pozvat na

Ples architektů

15. února 2014 od 19 hodin
La Fabrika, Komunardů 30, Praha 7

Dress code
creative black tie / dark suit

Předprodej vstupenek
ČKA, Josefská 34/6, Praha 1
T 257 532 287

Více informací
www.cka.cc

Vstupné
předprodej 300 Kč
na místě 350 Kč

XXI. valná hromada České komory architektů

Zveme vás na zasedání valné hromady v roce 2014. Nebuďte lhostejní k dění v ČKA, kandidujte, přijďte zvolit své zástupce a diskutovat s ostatními členy Komory.

Termín
sobota 26. dubna 2014

Místo
Fakulta architektury ČVUT, Thákurova 9, Praha 6

Předběžný program
zahájení v 10 h., obecná rozprava, volby do samosprávních orgánů ČKA, diskuse

Průběžně aktualizované informace
www.cka.cc
www.facebook.com/CeskaKomoraArchitektu

Co můžete udělat do té doby
aktualizovat své údaje v databázi ČKA
kontakt: milena.ondrakova@cka.cc
podávat podněty ke změnám vnitřních předpisů
kontakt: eva.faltusova@cka.cc
podávat návrhy na kandidatury do samosprávních orgánů
kontakt: michaela.rygrova@cka.cc

DIPLOMKY, KTERÉ NEZŮSTANOU VE SKŘÍŇI

95 přihlášených prací, 9 škol a fakult architektury, 40 žen, 55 mužů, 3 oceněné práce a 2 odměny, tak vypadá v pořadí již 14. ročník Přehlídky diplomových prací, kterou pořádá Česká komora architektů. O vítězích letos rozhodla pětičlenná porota vedená slavnou architektkou Evou Jiříčnou.

Již tradiční přehlídky, která je ojedinelou svého druhu u nás, se účastní čerství absolventi architektonických škol a studijních oborů v České republice. Rozhodně však nejde o akci akademicky usedlou. Vyhlášením výsledků vše teprve začíná, protože diplomové práce, které budou nejprve vystaveny v prostorách ČKA, můžete od 30. 9. do 7. 10. 2013 zhlédnout na lodi (A)VOID Floating Gallery, zakotvené na Rašínově nábřeží. Od podzimu 2013 pak bude výstava těch

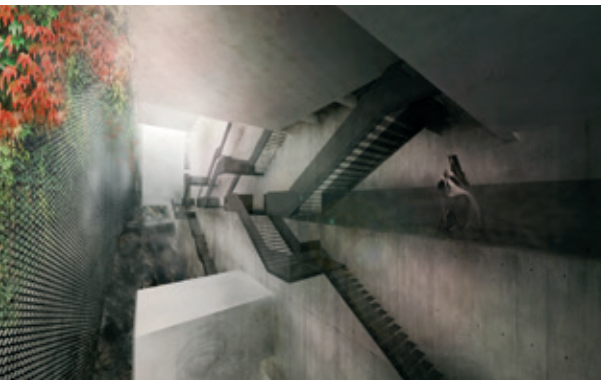
nejlepších prací putovat po zúčastněných školách. Jedním z cílů přehlídky je totiž umožnit studentům architektonických škol srovnání s pracemi starších kolegů-diplomantů, vyvolat diskusi a zájem veřejnosti o architekturu a oživit komunikaci mezi jednotlivými školami.

Cestovat ostatně budou i sami studenti. Nezávislá odborná porota, která pracovala ve složení prof. Ing. arch. Eva Jiříčná, CBE (předsedkyně), Ing. Martina Forejtová, Mgr. akad. arch. Pavel Joba, Ing. arch. akad. arch. Václav Králíček a Ing. arch. Monika Mitášová, Ph.D., vybrala vítěze ve tříkolovém hodnocení a rozhodla se udělit tři rovnocenné ceny. Ty obnášejí nejen finanční odměnu ve výši 15 000 Kč, ale i možnost vycestovat na zahraniční rezidenční pobyt do jednoho ze sítě Českých center. Pojištění

po celou dobu jejich pobytu jim poskytuje partner přehlídky společnost MARSH, s. r. o.

Oceněnými (bez uvedení pořadí) letos jsou: Dmytro Nikitin, Marek Příkrýl, Jáchym Svoboda. Porota se pro udělení tří hlavních cen rozhodla s odůvodněním, že i když každý ze soutěžních návrhů řeší jiné téma, jsou tyto práce srovnatelné ve své výrazné kvalitě. Porota tyto návrhy považuje také za společensky přínosné a v jejich hodnocení nešetřila slovy jako profesionální, působivé, odvážné či poctivé.

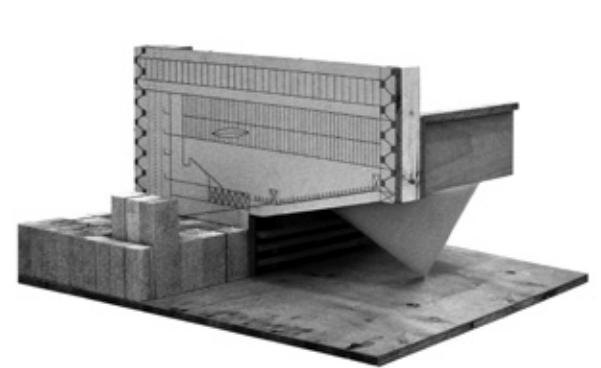
Dále byla udělena odměna ve výši 5000 Kč Karlu Filsakovi. Zvláštní cenu společnosti Cebra, spojenou s licencí k programu ArchiCAD, získal Martin Ptáčník. Všichni ocenění získávají rovněž předplatně časopisu Architekt.

Cena ČKA – Dmytro Nikitin: Dům v lomu
– klášter, vedoucí práce doc. Ing.
arch. akad. arch. Petr Hájek, Fakulta
architektury ČVUT Praha

Odměna – Karel Filsak: Víceúčelové
kulturní centrum Rožnov pod Radhoštěm,
vedoucí práce doc. Ing. arch. Zdeněk
Rothbauer, Fakulta architektury ČVUT
Praha

Cena ČKA – Marek Píkrýl: Nová
koncertní síň pro Prahu, vedoucí
práce prof. Emil Píkrýl, Akademie
výtvarných umění Praha

Zvláštní cena ArchiCAD – Martin
Přáček, Kinking Mass: Pohled na
stanici a okolí Hlavního nádraží
v Praze, vedoucí práce prof. akad.
arch. Imrich Vaško, Vysoká škola
uměleckoprůmyslová v Praze

Cena ČKA – Jáchym Svoboda: Konverze
nové kotelny v areálu dolu Hlubina,
vedoucí práce doc. akad. arch.
Vladimír Soukenka, Fakulta
architektury ČVUT Praha

Autorské zprávy a hodnocení poroty
jsou zveřejněny v katalogu výstavy
a na www.diplomy.cz

„Celkově je nutno říci, že všichni studenti předvedli dostatečnou kompetenci projekt dokončit a vybrané řešení dokumentovat, a že si tedy všechny projekty zaslouží ocenění a jejich autoři alespoň stisk ruky a gratulaci k úspěšnému závěru jejich školního života. Těžší byla volba těch několika oceněných. Projekty jako obvykle pokryly širokou škálu architektonických záměrů, nápadů a témat; některé řešily velmi omezený problém, jiné se zabývaly velkými urbanistickými celky. Tato situace je v architektuře obvyklá, architekt musí být schopen řešit problémy různého rozsahu a komplexity,“ uvedla k letošnímu ročníku předsedkyně poroty architektka Eva Jiříčná.

„Jsme rádi, že můžeme tímto způsobem pomoci absolventům s jejich startem do profesního života, a to

jak širokým představením jejich prací veřejnosti, tak díky udělovaným cenám i možností získat zahraniční zkušenosti. Jsem přesvědčen o tom, že letošní ročník přehlídky diplomových prací zviditelňuje výrazné talenty nastupující generace architektů a rovněž umožňuje zajímavé srovnání aktuální úrovně jednotlivých škol architektury,“ řekl předseda ČKA Josef Panna.

Do soutěže se v letošním roce přihlásilo celkem 95 čerstvých absolventů pocházejících z jednotlivých škol: 40 z Fakulty architektury ČVUT v Praze, 11 z Fakulty architektury VUT v Brně, 13 z Fakulty umění a architektury TU v Liberci, 10 z Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze, 1 z Akademie výtvarných umění v Praze, 3 ze Zahrádknické fakulty MENDELU v Lednici,

12 z Fakulty stavební ČVUT Praha, 1 z Fakulty stavební VŠB-TU Ostrava a 4 z Fakulty stavební VUT Brno. 63 studentů se přihlásilo do soutěže o zvláštní cenu ArchiCAD, z toho 24 odevzdalo CD s podklady zpracovanými v daném softwaru.

Výstava potrvá v prostorách České komory architektů od 26. 9. do 29. 9., vítězové budou následně od 30. 9. do 7. 10. představeni na lodi (A)VOID Floating Gallery, zakotvené na Rašínově nábřeží v blízkosti železničního mostu. Od 8. 10. do 18. 10. 2013 bude opět kompletní výstava k vidění v ČKA, Josefská 34/6, Praha 1.

Tisková zpráva ČKA
ze dne 26. září 2013

ZÁKON O VEŘEJNÝCH ZAKÁZKÁCH, VYSOKÉ ŠKOLY A KVALITA ARCHITEKTURY

podklady pro diskusní setkání ČKA / kávu s novináři

Zástupci České komory architektů (ČKA), Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT), představitelé vysokých škol i praktikující architekti, kteří za sebou mají projekční zkušenosti s univerzitními areály, ti všichni se sešli u příležitosti oslav Světového dne architektury, aby diskutovali o tom, jak a proč vysoké školy staví své budovy. Proč dokážeme kvalitní realizace v této oblasti spočítat na prstech jedné ruky? Jakými investory jsou vysoké školy? Co je omezuje a co jim pomáhá? A je možné daný stav nějak řešit?

Vysoké školy jakožto (převážně) veřejný investor podléhají ustanovením zákona o veřejných zakázkách. Ten soutěž o návrh (architektonickou soutěž), která je podle ČKA nevhodnějším nástrojem pro výběr kvalitního projektu, sice připoustí, ale nikterak ji neupřednostňuje. To mimo jiné ilustruje i anketa mezi zástupci managementu českých univerzit v časopise ERA21 2/2013. Je tak na zadavatelích, zda zvolí pro výběr zhotovitele projektu soutěž o návrh, nebo běžné zadávací řízení. Důsledky tohoto stavu jsou alarmující: převážná většina aktuálně připravovaných nebo realizovaných staveb vzešla z běžné obchodní soutěže. Projekty univerzitních budov nebo areálů jsou vybírány zejména s ohledem na cenu.

Vede to k paradoxní situaci, kdy budoucí elity národa čerpají své znalosti v prostředí, které často kvalitativně nepřevyšuje úroveň velkokapacitních kancelářských objektů. Nejsou inspirativní, uživatelsky přívětivé a mnohdy jsou provozně nákladné. Ani úvahy o budoucím provozu totiž nejsou položkou, která by při výběru projektanta hrála roli. Další úlohu – tedy spoluvytváření prostředí – hrají tyto stavby rovněž nedostatečně. Příkladem může být aktuálně dokončovaná budova pro Zemědělskou fakultu a Fakultu rybnářství a ochrany vod Jiho-

české univerzity v Českých Budějovicích.

Zákon o veřejných zakázkách má v rozvoji škol extrémně důležitou roli. Jakožto správci veřejných financí jsou pod velkým drobnohledem a jejich kroky jsou zvláště v období úspor řízeny snahou minimalizovat náklady. Obchodní soutěž, kterou zákon nabízí jako řešení, má zdánlivě nižší nároky na provedení než soutěž o návrh. Nicméně stranou při hodnocení zůstává jak podoba zamýšleného objektu, tak přímé náklady na jeho stavbu i již zmíněná náročnost provozu. Při porovnávání jiných položek, než jsou architektonické studie (čili výsledky soutěže o návrh) navíc narážíme na problémy typu: Jak podle rozpočtu poznat krásu či funkčnost budoucí stavby?

Skutečnost dále komplikuje fakt, že profese architekta je ze strany zadavatele často podceňována nebo rovnou obcházena. Mezi hlavní důvody patří obavy z prodražování stavby při využití služeb architekta, dále předpoklad, že umělec si bude chtít postavit pomník na úkor klienta, a svůj vliv má i marginalizace profese, která má své kořeny v minulém režimu a úspěšně ji podporuje koncept všeumělství a nedůvěra ve specializaci.

Do této vyostřené situace dále vstupuje Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) se svým zcela absurdním tvrzením, že „podnikateli nic nebrání v tom, aby si účtoval i cenu náklady zcela nepokrývající, případně od požadování odměny upustil úplně“. Ano, jistou logiku to má, pakliže se snažíte o likvidaci celé profese. Nicméně architektura má oproti jiným komoditám svá specifika: Nikdy se například nejedná o sériovou výrobu, ale vždy o individuální řešení. Architektura dále patří sice svému majiteli, má však zároveň závazky vůči okolí a musí respektovat řadu omezení. Je to proto, že každá stavba významně určuje a spoluvytváří veřejný prostor ve svém okolí. Je tedy veřejným zájmem, aby tento prostor byl co možná nejvyšší kvality. Česká komora architektů má jako jeden ze svých úkolů hlídat kvalitu výkonu profese. Jejím nutným předpokladem je, že se architekti nebudou podbízet nejnižšími cenami za projektovou přípravu stavby, které nepokryjí ani jejich náklady, natož náklady spojené s najímáním specialistů (např. statiků). ČKA chápe, že ochrana soutěže je v některých aspektech veřejným zájmem, ale je toho názoru, že nemůže být absolutně nadřazována všem dalším veřejným zájmům, jak to vykládá ÚOHS. Proto připravuje s ÚOHS další jednání.

O soutěži o návrh koluje řada pověř a kliše, tudíž se představitelé vysokých škol možná obávají její náročnosti jak časové, tak finanční a kompetenční. Ano, příprava a realizace architektonic-

ké soutěže sice trvá déle, než je tomu v případě soutěže obchodní. Na jejím konci má však vyhlášovatel k dispozici studii (respektive jejich sérii), která je už prvním krokem v rámci projekčních prací, navíc za cenu studie jedné. Snaha ušetřit na projektu se rovněž nemusí vyplatit: náklady na projekt tvoří obvykle rámcově 5 % celkových nákladů na stavbu. Je proto důležité se vedle samotného řešení věnovat rovněž nákladům na realizaci a následně i provoz. Soutěž o návrh tyto položky dokáže do hodnocení začlenit. Co se týče členů odborné poroty, požadavek na nadpoloviční většinu odborníků a nezávislých členů není nevýhodou. Vypisovatel se nemusí bát, že se stane obětí poroty, která ve vztahu k němu neponese žádné důsledky, nebo rukojmím vítěze, s nímž není možné uzavřít dohodu. I na tyto situace soutěžní podmínky myslí.

Při srovnání těchto dvou možností výběru architekta výhody soutěže o návrh převažují. Přidejme k tomu transparentnost, která je se soutěží spojena, a také nástroje pro komunikaci s veřejností a viditelnost v médiích, kterou s sebou přináší. Dodejme už jen, že ČKA poskytuje vyhlášovatelům bezplatný servis v oblasti soutěží.

Tisková zpráva ČKA
ze dne 7. října 2013

DEBATA NA TÉMA ZÁKON O VEŘEJNÝCH ZAKÁZKÁCH, VYSOKÉ ŠKOLY A KVALITA ARCHITEKTURY

diskusní setkání
ČKA / káva
s novináři

7. října 2013,
(A)VOID Floating
Gallery, Praha

Je architektura vysokých škol kvalitní a krásná, nebo jen funkční? O tom při příležitosti Světového dne architektury diskutovali zástupci České komory architektů (ČKA), proděkanka pro rozvoj Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy (FHS UK) Marie Pětová a architekti, kteří za sebou mají projekční zkušenosti s univerzitními areály.

Téma diskuse ne zvolili představitelé ČKA náhodou. Prioritou Komory je cílené prosazování soutěže o návrh (architektonické soutěže) jako základního principu při výběru projektanta i při tvorbě veřejného prostoru. ČKA veřejné soutěže považuje za progresivní a transparentní proces, jenž ctí kvalitu architektury a v konečném důsledku šetří veřejné finance. Je proto paradoxem, že mnohé vysoké školy tento způsob hledání dodavatele nevyužívají, či zcela obcházejí. Výsledkem tohoto jednání jsou mnohdy esteticky, urbanisticky i uživatelsky nevyhovující a drahé budovy.

Úvodní slova se ujal předseda ČKA Josef Panna, který účastníkům debaty připomněl, proč se v uplynulém roce Komora na veřejné soutěže usilovně soustředila: „Za problém považujeme stávající stav z hlediska zákona o zadávání veřejných zakázek, kdy je dominantní počet architektonických projekčních zakázek zadávaných na základě jediného kritéria, kterým je nejnižší cena. Byť tento zákon umožňuje konání architektonických soutěží o návrh, které jsou nejtransparentnějším a nejlepším způsobem zadání stavby, zadavatelé se často drží pouze obchodních soutěží ve snaze srazit cenu projektu na minimum. Tím ale opomíjejí další podstatná kritéria, jako jsou kvalita, individuální řešení, estetičnost a v neposlední řadě také

celková ekonomičnost stavby. Do úvahy zahrnují často pouze náklady na projekt, přičemž náklady na vlastní stavbu a provoz, které tvoří nejpodstatnější část celkových nákladů, opomíjejí. Zároveň často narážíme na to, že veřejní zadavatelé i představitelé státní správy jako by od architekta očekávali především co nejnižší možnou cenu za projekt. Extrémním příkladem tohoto smýšlení je prohlášení Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, který 29. července komentoval doporučené ceníky ČKA slovy, že „Podnikatelé nic nebrání v tom, aby si účtoval i cenu náklady zcela nepokrývající, případně od požadování odměny upustil úplně.“

Veřejní zadavatelé jsou v otázce zákona o veřejných zakázkách bohužel až příliš jednotní. Platí to i v případě univerzit. Na jejich půdě panuje jisté zmatení a nedůvěra. Jako zadavatelé se proto nejčastěji obracejí k obchodním soutěžím, které stereotypně považují za snaze proveditelné a levnější. Dokládají to například nedávno postavené budovy Jihočeské a Západočeské univerzity či Vysokého učení technického v Brně. Strach z veřejných soutěží pak naznačují nedávné kauzy spjaté s Přírodovědeckou fakultou Univerzity J. E. Purkyně či Fakultou výtvarných umění Vysokého učení technického v Brně. O situaci na vysokých školách promlu-

vila proděkanka FHS UK Marie Pětová, která za jeden ze zásadních problémů označuje finanční stránku věci: „Svou původní profesí jsem architektka. Proto bych asi měla univerzity kritizovat za to, jak ke svým investicím přistupují. Nyní jsem ale jedním ze zástupců vysokých škol, a tak navzdory tomu, že Univerzita Karlova architektonické soutěže o návrh vypisuje, tuším, co zhruba vede kolegy z ostatních institucí k tomu, že tak nečiní. Ve vedení univerzit najdete přírodovědce nebo matematiky, kteří zvažují pouze funkčnost, nikoliv krásu budov. Jejich úkolem je shánět finance, což je čím dál obtížnější. Největší úsilí tak věnují právě otázce financování, kvalita pak může jít mnohdy stranou.“

Bez reakce nezůstal ani výrok o nedůvěře univerzit k architektonickým soutěžím: „Další kámen úrazu je obecně rozšířená představa, že architektonická soutěž je vždy problematická. Vysoké školy pak proto sahají k obchodním tendrům, protože jim přijdou jednodušší. U společností, jež se zabývají obchodními soutěžemi na klíč, jsem se dokonce setkala s tím, že investora od soutěže o návrh přímo odrážejí. Svoji roli sehrává bohužel i to, že se veřejnost o architektonické soutěže začíná zajímat ve chvíli, kdy jsou nějakým způsobem problematické a stávají se předmětem mediální kauzy,“ dodává Pětová. Zároveň podotkla, že je pro její kolegy z jiných oborů poměrně složitá i samotná příprava stavebního zadání k vypisované soutěži. Tento krok však univerzítám do velké míry ulehčují aktivity ČKA, které vyhlašovateli poskytují bezplatný servis v oblasti soutěží. Na webových stránkách Komory je rovněž uveden seznam doporučených firem, jež se přípravou soutěží o návrh zabývají.

Ožehavost otázky kvality stavby univerzit vyzdvihl i další řečník, první místopředseda ČKA Petr Lešek, který v září tohoto roku v Hospodářských novinách publikoval článek „Vysoké školy nejsou příkladnými hospodáři při plánování svých stavebních investic“: „Jsme přesvědčeni o tom, že vysoké školy skutečně vychovávají budoucí elity národa. Je zde tedy o to důležitější vytvářet kvalitní prostředí. Nejde jen o to, kolik je na jejich půdě laboratoří a moderního vybavení, ale jde především o to, vytvořit prostředí, které studenty i vyučující motivuje, je příjemné a vytváří pocit sounáležitosti. Pokud nebudeme na vysokých školách schopni nabízet kvalitní prostředí, budou ti nejlepší studenti, přednášející i vědci odcházet do zahraničí, kde je takové prostředí samozřejmostí.“

Z řad architektů, kteří mají na svém kontě stavby s univerzitní tematikou, byli na debatním setkání přítomni profesorka Alena Šrámková z ateliéru Šrámková Architekti, autorka budovy

Fakulty architektury ČVUT, a Jan Hájek z ateliéru M1 architekti, jeden z autorů Přírodovědecké fakulty v Olomouci.

Alena Šrámková promluvila o tom, co se odehrává po výhře v architektonické soutěži, a zároveň kladla velký důraz na důvěru v profesi architekta: „Vyhrát regulérní architektonickou soutěž je samozřejmě velmi příjemné a na práci na budově Fakulty architektury ČVUT ráda vzpomínám. Méně příjemnými aspekty už bylo ale to, že nás investor nepřizval k výběru generálního projektanta i dodavatele stavby. Přitom by architekt měl mít jednoznačně důvěru k tomu, aby si mohl své spolupracovníky vybírat. Nelíbí se mi ten přílišný despekt některých zadavatelů, kteří architekta považují za pouhého dodavatele návrhu.“ Uznávaná ikona české architektury ještě na adresu architektonických soutěží podotkla, že je pevně přesvědčena o jejich transparentnosti a regulérnosti: „Byla jsem mnohokrát svědkem toho, že porotci skutečně vybírají stavbu podle kvality a také toho, jak vyhovuje zadání. To, co jsem naopak nikdy nezaznamenala, je, že by porota upřednostňovala některého z kandidátů na základě osobních sympatií.“ A právě nezávislost a odbornost poroty má v programu ČKA nezastupitelnou roli. Kromě již zmiňovaného servisu vyhlašovateli soutěží se Komora proto pravidelně věnuje i školení porotců z řad členů ČKA, ale i vypisovatelů soutěží.

Spoluautor Přírodovědecké fakulty v Olomouci architekt Jan Hájek z M1 architekti pak vyzdvihl zásadní úlohu vysokoškolských staveb při vytváření veřejného prostoru: „Veřejné prostředky by se měly investovat tak, aby výsledná stavba měla vždy nějakou přidanou hodnotu. V Olomouci jsme například v rozpočtu vyšetřili místo na projekt přilehlého parku, který slouží nejen studentům univerzity. Díky kvalitnímu návrhu jsme pak dosáhli úspory investičních nákladů ve výši zhruba jedné miliardy korun.“

ARCHITEKTI NA JEDNÉ LODI

Na debatní dopoledne navázal 3. ročník akce Architekti na jedné lodi, pořádaný u příležitosti Světového dne architektury. Neformální večer začal v 18 hodin a stejně jako předchozí ročníky se konal v atraktivním prostředí (A)VOID Floating Gallery nedaleko Výtoně. Na lodi nesměl chybět ani její tvůrce a člen představenstva ČKA architekt Petr Janda. Mikrofonu se opět ujal architekt Josef Smutný, 2. místopředseda ČKA, který přítomné architektky, studenty, novináře a přátele architektury bavil svým takřka profesionálním moderátorským výkonem.

Lod' nikam neodplouvala, a tak účastníci přibývali i v průběhu večera. Domů se ale nikomu nechťelo a v pozdních hodinách se paluba a podpalubí pěkně zaplnily a staly se svědkem přátelských i argumentačně bohatých diskusí (ne)jen o architektuře. Jejich předmětem byla také výstava 14. ročníku Přehlídky diplomových prací, kterou si přítomní mohli prohlédnout přímo v podpalubí (A)VOID Floating Gallery. Ocenění studenti Dmytro Nikitin, Karel Filsak a Jáchym Svoboda byli na akci rovněž přítomni a během projekce svých vítězných diplomních návrhů je zvidavě odborně i neodborně veřejnosti představili. Slovo dostala také sekretářka soutěže Michaela Rýgrová, která jednotlivé projekty uvedla. V závěru podnětného večera poděkoval všem za účast hostitel Josef Panna, předseda ČKA.

Své žaludky si mohli přítomní zaplnit vynikající horkou polévkou či svařeným vínem a „potravu pro uši“ pak obstarala DJka Johana Švarcová, působící mimo jiné v kapele Kazety.

Tisková zpráva
ze dne 10. října 2013

NOVÍ LIDÉ V KANCELÁŘI ČKA

Tým Kanceláře České komory architektů se mírně proměnil, proto vám představujeme tři nové pracovnice. Kontakty na ně najdete na s. 2.

Daniela Rybková

absolvovala v roce 2001 Fakultu mezinárodních vztahů Vysoké školy ekonomické, v roce 2006 pak Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Necelé dva roky působila v advokátní kanceláři dr. Černošlávková, kde se mimo standardní obchodněprávní agendy věnovala stavebnímu právu, když jedním z důležitých klientů kanceláře byla jedna z největších českých stavebních společností. V letech 2008–2013 působila v advokátní kanceláři Havel, Kuchař, Ryšavá a partneři, kde se opět zaměřovala na stavební právo a autorskoprávní problematiku. Od srpna 2013 působí jako právní poradce České komory architektů. Hovoří anglicky, francouzsky, španělsky a částečně rusky.

Zuzana Hošková

přišla do Komory z prostředí médií. Má za sebou šestiletou praxi na redakčních i vedoucích pozicích v lifestyleových titulech a časopisech z oblasti designu a bydlení. Vystudovala Vysokou školu uměleckoprůmyslovou, obor Dějiny a teorie designu a nových médií. Nyní pokračuje v postgraduálním studiu Vizuální komunikace na Fakultě umění a designu v Ústí nad Labem, kde se zabývá historií a teorií módy. Má slabost pro gumové medvídky, rozpadlé rockové kapely a filmy Wese Andersona.

Michaela Rýgrová

vystudovala Mediální studia a žurnalistiku a Divadelní vědu na Masarykově univerzitě v Brně a následně Produkci na Divadelní fakultě Akademie múzických umění v Praze, kde pokračuje v postgraduálním studiu zaměřeném na ekologii a udržitelnost v umění. Má

za sebou řadu produkčních zkušeností z oblasti divadla, filmu, výtvarného umění i hudby, jak na komorních, tak velkých projektech v ČR i v zahraničí. Již několik let vždy v srpnu mizí do Nevadašské pouště na festival Burning Man, kde instalace staví i pálí. V Praze založila první českou ligu Roller Derby – kontaktního sportu na bruslích.

KURZY PRO PŘÍPRAVU K AUTORIZACI

ČKA připravila pro uchazeče o autorizaci na listopad a prosinec 2013 čtyři semináře představující základní tematické okruhy, jejichž znalost je prověřována u zkoušky z práva. V přednáškách byly představeny právní předpisy související s výkonem profese architekta, s důrazem na nejdůležitější správní procesy, otázky související s výkonem profese, zejména odpovědnost architekta a uzavírání smluv, standardy výkonů a mnoho dalšího. Přednášeli právníci Kanceláře ČKA Jiří Plos, Daniela Rybková a Eva Falťusová. Zájem byl tak velký, že vypsání kurzy byly prakticky obratem obsazeny. Pro velký zájem připravujeme opakování, předpokládáme ho vždy asi dva měsíce před termínem autorizačních zkoušek a zveřejněny budou na webu a facebookovém profilu ČKA.

OTTA 1/2014 – 6/2014

Po několika úspěšných debatních setkáních architektů s různým zaměřením (soutěže, participace, městský architekt atd.) chystáme na první měsíce roku 2014 další velmi zajímavá témata. K debatám jsou zváni nejen architekti, ale i odborníci a široká veřejnost. Nejde nám totiž o strohé přednášky, ale o rozproutění diskuse. OTTA je prostor pro nové otázky a neotřelé pohledy na přinášené kauzy.

Podrobnosti jako datum konání a seznam zúčastněných panelistů vám přineseme na webu ČKA www.cka.cc a také na facebookovém profilu ČKA www.facebook.com/CeskaKomoraArchitektu.

Architektura ve vzdělávání

1. 4. 2014, Plzeň

Další mimopražský OTTA, tentokrát na téma Architektura ve vzdělávání. Účastníci se mohou těšit na představení českých vzdělávacích projektů i bohatou diskusi. Smyslem setkání je znovu iniciovat začlenění tématu architektury do vzdělávacího systému. Výstupem bude společné Prohlášení. Akci, která bude otevřená pro veřejnost, pořádá ČKA a Plzeň 2015 ve spolupráci s řadou iniciativ.

Autorská práva

Jak je s nimi nakládáno ve vztahu mezi architektky, mezi architektem a klientem a ve vztahu architekta a média? Jak architektky zastupuje OOA-S (Ochranná organizace autorská)?

Média

Jak vidí architekturu média? Jak je možné učinit architekturu veřejným tématem a je to správné?

Ženy v architektuře

Je architektura spíše mužský svět? Jaká je pozice architektky dnes a jaká byla dříve? Je ženská architektura jiná? Jak to vidí ženy-architektky?

Street art a architektura – spolu, či proti sobě

Obě oblasti vytvářejí veřejný prostor. Spolupracují, akceptují se, nebo jdou proti sobě? Co si architekti myslí o streetartistech? Nechávejí se jimi ovlivňovat, počítají s nimi? A jak se streetartisti staví k architektuře a veřejnému prostoru? Hledají jen prázdnou zeď, nebo inspirativní prostor?

Sociální bydlení

Co je to sociální bydlení a komu je nebo by mělo být určeno? Jsou jediným řešením stávající situace komerční ubytovny, jak ve své koncepci navrhuje Ministerstvo pro místní rozvoj, nebo existují i jiné cesty? A jak může při řešení problémů pomoci architekt?

Vzdělávání dětí

Je architektura jen pro dospělé? Máme děti vnímat jen jako pasivní uživatele, nebo je aktivizovat a vychovávat ke vnímání a péči o veřejný prostor? Jaké jsou zkušenosti se vzděláváním dětí od MŠ po SŠ v zahraničí?

Chcete se zapojit? Máte téma, které by mohlo zajímat i ostatní? Ozvěte se, na vaše podněty se těšíme.

Z důvodu omezených kapacit prosím hlase svoji účast na adresu michaela.rygrova@cka.cc nebo telefonicky na 257 532 034.

ČEŠTÍ EXPERTI SE PODÍLEJÍ NA PŘÍPRAVĚ EVROPSKÉHO CERTIFIKAČNÍHO PROGRAMU

Správný způsob aplikace udržitelných principů má za cíl nadnárodní projekt CEC5, na kterém se za Českou republiku podílí Česká komora architektů (ČKA). Jejím aktuálním úkolem je testování nové evropské metodiky hodnocení budov.

Projekt a v jeho rámci vyvinutá metodika hodnocení budov CESBA se má stát zdrojem poučení pro další rozvoj a šíření principů udržitelnosti. Cílem jsou zde stavby „se spotřebou energie blížící se nule“, nikoli pouze nízkoeenergetické, navíc s uplatněním vysoké míry šetrnosti k životnímu prostředí. Základní vstupy pro hodnocení jsou získány z výpočtových programů PHPP a Ecosoft.

Termín CESBA byl definován na workshopu projektu CEC5 v Budapešti v červenci 2012. Zkratka CESBA vychází z „Common European Sustainable Building Assessment“ – Společné posouzení evropské udržitelné výstavby. Koordinací práce České komory architektů v projektu CEC5 je pověřen odborník na udržitelnost ve výstavbě budov Dalibor Borák. Miroslav Misař a Jiří Čech zpracovali hodnocení dvou budov: nového objektu ústavu sociální péče v Lidmani a dům „Otazník“ – Dům služeb a školici středisko Intozia v Ostravě.

„Největší překážkou rozšíření použití nástroje CESBA v České republice se jeví neochota části společnosti k využívání úsporných řešení a inovativních přístupů, zapříčiněná neinformovaností, nedůvěrou a předsudky na straně jedné a maximalizací okamžitého zisku bez ohledu na budoucnost na straně druhé. Preferováno je využití technologií (tepelná čerpadla, fotovoltaické systémy apod.) na úkor optimalizace (snižování) energetické náročnosti. Ze zmíněných postojů pak vyrůstá neochota investovat čas a prostředky do nalezení efektivnějších stavebních řešení. Při zadávání veřejných zakázek v oblasti projektování rozhoduje především cena díla, zatímco náklady na provoz z dlouhodobého hlediska nejsou brány na zřetel. Nalezení optimálního řešení není odpovídajícím způsobem ohodnoceno. Výsledkem je realizace energeticky průměrných a ekologicky nešetrných řešení,“ uvádí k problematice externí expert projektu Miroslav Misař.

Zlepšení této situace by podle něj napomohlo hodnocení nabídek ve veřejných soutěžích z hlediska dlouhodobé návratnosti investic (20 a více let při

odpovídajícím růstu cen energií). K tomu by vedlo zvýšení podílu veřejných zakázek zadávaných formou architektonické soutěže o návrh se současným požadavkem na komplexní hodnocení řešení a zavedení bezpečných (nepodkročitelných) nabídkových cen na zpracování projektové dokumentace. Cílem není nejnižší cena návrhu stavby, ale nalezení toho nejlepšího řešení. Nezbytným předpokladem je celospolečenské uvědomění si nevyhnutelnosti omezení spotřeby v zájmu udržitelnosti a návratnosti poctivosti do společnosti.

Pokračování současného trendu maximalizace zisku dosaženého zvyšováním spotřeby neobnovitelných zdrojů při současné minimalizaci výdajů na duševní práci není nadále udržitelné. Lidská práce je také obnovitelný zdroj, tím spíše práce duševní. Nástroj CESBA tak sehrává významnou roli na poli osvěty a v procesu nalézání udržitelných řešení našich potřeb.

Projekt CEC5: Demontrace energetické účinnosti a využití obnovitelných zdrojů energie ve veřejných budovách je nadnárodní demonstrační projekt, ukazující správný způsob aplikace udržitelných principů, jehož prezentace bude mít značný dopad na způsob uvažování účastníků z řad odborné veřejnosti a obecních zastupitelstev. Česká komora architektů je do projektu CEC5 zapojena společně s dalšími 11 evropskými partnery. Úkolem ČKA je posoudit vhodnost nástroje CESBA pro práci architektů a navrhnout znění případných úprav a doplnění. ČKA dále v projektu odpovídá za rozšiřování zjištěných poznatků a pořádání potřebných školení, vydávání manuálů a vytvoření standardů pro tuto oblast (respektive zahrnutí výstupů do připravovaných standardů výkonů a činností). Projekt skončí v roce 2014.

Další informace o metodice jsou k dispozici na stránkách projektu www.projektcec5.eu.

Tisková zpráva ČKA
k projektu CEC5
ze dne 18. prosince 2013

This project is implemented through the CENTRAL EUROPE Programme co-financed by the ERDF.

ČESKÁ KOMORA ARCHITEKTŮ PŘIPRAVILA DOKUMENT POLITIKA ARCHITEKTURY

Dva týdny před konáním mimořádných voleb do poslanecké sněmovny ČKA vydala podnětný materiál pro potřeby zástupců státní správy a samosprávy nazvaný Politika architektury České komory architektů 2013.

Nový dokument Politika architektury České komory architektů 2013 vyjadřuje postoj ČKA v oblasti politiky rozvoje stavební kultury. ČKA ho směřuje nejen zástupcům měst a obcí, kteří mají na starosti územní plánování a rozvoj, ale rovněž politickým stranám, kterým jej zaslala spolu s nabídkou spolupráce na utváření veřejného prostoru.

„Politika architektury ČKA 2013 definuje aktuální problémy a nabízí možná řešení v oblasti architektury a stavebnictví. Slibujeme si od ní zájem politiků a představitelů státní správy a následné zlepšení stávající situace. A to nejen v rámci probíhajících předvolebních šarvátek a slibů, ale především při realizaci potřebných nápravných opatření,“ prozrazuje Josef Panna, předseda ČKA.

Mezi hlavní cíle Politiky architektury České komory architektů 2013 patří pozvednutí vystavěného prostředí (tedy urbanistické a architektonické kvality) měst a obcí ve všech regionech České republiky. Z obsahu zpracovaného materiálu je zároveň nanejvýš zřejmé, že ČKA klade velký důraz na prohloubení spolupráce mezi architekty a státní správou. Obsah tohoto zásadního materiálu je koncipován do dvanácti okruhů, které ČKA považuje za málo diskutované, či přímo problematické. Dokument však na tyto aspekty nejen poukazuje, ale zároveň zakládá vhodnou půdu pro další polemiku nad opravdu klíčovými otázkami rozvoje architektury a stavebnictví. Ale ani u toho Politika architektury České komory architektů 2013 nekončí. Současně totiž nabízí i konkrétní návrhy opatření určené pro činnost státní správy.

Mezi dvanáct klíčových otázek je zahrnut požadavek na kvalitní provedení územně plánovací a projektové dokumentace. Jako řešení navrhuje představitel ČKA například výběr zpracovatele pomocí jiných kritérií, než jakým je pouze nejnižší cena, a ustavení soutěží o návrh jako základního způsobu výběru projektantů. Dokument také vychází ze současné situace, kdy na straně veřejné správy mnohdy stojí laici, kterým chybí potřebná odbornost. Dobře proškolený úředník přitom dokáže

svými znalostmi a zkušenostmi veřejné finance ubránit před zbytečným plýtváním. Cílem státní správy by proto podle ČKA mělo být především posílení odbornosti, ale také kompetence státních zaměstnanců činných v oblasti architektury a stavebnictví.

Vzhledem ke kvalitě a výlučnosti české architektury neopomíjí Politika architektury ani důležitou úlohou její propagace, a to nejen na domácí, ale i na zahraniční scéně. Upevňování pozice naší architektury ve světě by mělo být o to více záměrné, když si uvědomíme, že s sebou kromě reprezentativního hlediska nese i nezanedbatelný ekonomický přínos.

Další doporučení jsou směřována především na oblast legislativy výstavby s cílem celý proces realizace stavby zjednodušit a zefektivnit. K tomu by mohla pomoci i staronová úloha hlavních městských architektů. Jejich působnost v zastupitelstvech měst a obcí vidí ČKA jako vhodnou platformu pro navázání úspěšné spolupráce mezi předními odborníky z oblasti architektury či urbanismu a státem.

Tisková zpráva ČKA
ze dne 21. října 2013

POLITIKA ARCHITEKTURY ČESKÉ KOMORY ARCHITEKTŮ ŘÍJEN 2013

Tento dokument vznikl jako odborný podklad ke zpracování návrhu politiky rozvoje stavební kultury (architektury) a vyjadřuje postoj České komory architektů. Dokument vychází z Analýzy stavební kultury zpracované pro Ministerstvo pro místní rozvoj.

Stavební kultura určuje vystavěné prostředí pro člověka a ovlivňuje tak zásadním způsobem kvalitu života. Architektura a stavební kultura je proto tématem, kterému se stát musí věnovat a politicky jej v systému rozhodování pevně ukotvit. Péčí o architekturu a stavební kulturu se zajistí dobré sociální, ekonomické, ekologické a kulturní podmínky pro současné i budoucí generace.

1. CÍLE

1.1. Urbanistická kvalita – stavba jako součást osídlení

Každá stavba je vždy součástí širšího celku, ať už je to město, vesnice nebo volná krajina. Na stavbu nelze nikdy nahlížet jako na pouhý solitér bez vztahu ke svému okolí. Péče o urbanistickou kvalitu znamená vzájemnou koordinaci všech těchto staveb, aby společně a nerozdílně vytvářely dobře vystavěné prostředí pro život člověka. Urbanistická kvalita je přímo úměrná kvalitě řízení těchto procesů státem a samosprávou měst a obcí. Dobrým plánováním sídel stát ušetří nemalé náklady na veřejnou dopravní a technickou infrastrukturu, zlepšit sociální soudržnost a životní prostředí.

1.2. Architektonická kvalita – pevnost, účelnost, krása

Za stavbu architektonicky kvalitní lze podle starořímské definice architekta Vitruvia považovat tu, která je pevná, účelná a krásná. Pevnost je určena trvanlivostí stavebních materiálů a způsobem jejich užití. Účelnost je ovlivněna zejména způsobem zadání stavebního programu, zpracováním návrhu stavby, a tím její využitelností v průběhu času. Krása (resp. estetické působení stavby) je sice v čistě matematických kategoriích sama o sobě neuchopitelná, přesto je však od architektonické kvality stavby neodlučitelná a společensky velmi významná. Lze ji posuzovat pomocí měřítka, proporcí, povrchů, struktur a barev, dále lze popisovat její symboliku jako nositele významu a reprezentace, tedy toho, co stavba vyjadřuje. Krása staveb nicméně bude vždy otázkou společenské dohody a konsenzu. Japonský architekt Fumihiko Maki říká, že latinské *venustas* by se v tomto případě mělo spíše než jako krása překládat jako radost nebo potěšení. Její posouzení bude vždy výsostně lidské. Architektonicky kvalitní stavba má mimo jiné vysokou šanci stát se tzv. trvale udržitelnou stavbou, protože nehrozí její zbourání po pár letech existence pro její technické a morální opotřebení. V době technicistního pojetí světa je to jeden z vážných argumentů, proč se o *venustas* zajímat. Má přímý dopad do světa ekonomického profitu a hospodářného zacházení se zdroji.

2. OPATŘENÍ PRO ČINNOST VEŘEJNÉ SPRÁVY

2.1. Kvalitní územně plánovací dokumentace

Kvalita územních plánů je v současné době negativně ovlivňována způsobem výběru jejich zpracovatelů. Naprostá většina územně plánovacích dokumentací je zadávána tak, že jediným kritériem výběru zpracovatele je výše nabídkové ceny. Nejlevnější nabídka vede ve výsledku v nekvalitní, a tudíž nevhodné řešení. Ve výběrových řízeních se musí hledat kvalitní zpracovatel, nikoli ten nejlevnější. Architekt by měl v procesu zpracování dokumentace sloužit jako moderátor (mediátor) různorodých vlivů a pomoci dohodě mezi občany,

státem a obcí o využívání území. Zastupitelé měst a obcí, kteří jsou v tomto procesu klientem, bohužel vesměs bez potřebné kvalifikace, nejsou zpravidla schopní kvalitu či úplnost územního plánu posoudit. Dopad těchto důsledků se v území projevuje až po čase, je dlouhodobý a často nezvratný.

Návrh opatření:

- zamezit výběru zpracovatele dokumentace nejnižší cenou. Nejlépe využít výběr soutěží o návrh (viz 2.3.),
- prosazovat uplatnění standardů výkonu při zpracování dokumentace,
- požadovat spoluúčast projektanta již při zpracování fáze zadání,
- lépe a více zapojit veřejnost do procesu plánování,
- klást důraz na urbanistickou koncepci a vizi rozvoje,
- klást důraz na kvalitu veřejných prostranství,
- podporovat regulační plány, aby byly dány přesné podmínky pro jednotlivé stavebníky.

2.2. Kvalitní projektová dokumentace staveb

Kvalita staveb z veřejných rozpočtů zaostává za soukromými investicemi, a přitom by veřejné stavby měly být pro ostatní vzorem. Je to nejlepší způsob, jak stát může ostatním ukázat správnou cestu. Propady v kvalitě jsou způsobeny neobdobností na straně zadavatelů, kteří nemají dostatečné zkušenosti s výstavbou. Vzhledem k volební a personální periodě se zpravidla stávají poprvé a jednou investorem. S tím dále souvisí, podobně jako u územně plánovací dokumentace, výběr projektantů dle jediného kritéria nabídkové ceny za dokumentaci. Cenová válka a zlevňování projekčních prací vede nutně ke snížení počtu hodin věnovaných zpracování jednotlivých fází, a tudíž ke zhoršující se kvalitě provedení díla. Nejedná se v tomto případě o marži, kterou obchodník přidává k prodávanému zboží, ani o možnost redukce nákladů díky tovární výrobě velkých množství kusů. Architektura není dodávka předem daných položek. Nejedná se o nákup počítačů nebo automobilů s přesně stanovenými požadavky či jiného zboží. Architektura standardy teprve definuje. A na nich pak závisí, kolik bude stát výstavba, provoz, jak dlouho stavba vydrží, jak ji lidé přijmou, jak ji budou obývat, a mnoho dalších faktorů. A právě proto je ve výsledku velmi drahé, pokud se příprava stavby ošidí. Práce architektů a inženýrů je specifickou intelektuální činností a řádně provedený projekt vyžaduje ke svému zpracování řádné množství odborných analýz, úsudků, péče a času.

Návrh opatření:

- zamezit výběru projektanta nejnižší cenou. Nejlépe využít výběr soutěží o návrh (viz 2.3.),
- stanovit pro jednotlivé výkonové fáze projektové dokumentace objem času podle objemu stavebních prací nutných k jejím řádnému provedení,
- lépe zadávat projekty. Se zadáním projektů (přípravou stavby) dnes mnohdy na straně veřejných zadavatelů chybí odborná zkušenost. Pokud se tato fáze pokazí, dochází k obrovským škodám,
- držet kontinuitu 1 stavba = 1 architekt (projektant) a nedělit fáze salámovou metodou. Ztrácí se odpovědnost za dílo. Autorský dozor musí být součástí. Kdo jiný by měl hlídat správnost a úplnost dokumentace než autor návrhu,
- podporovat větší důraz na návrhovou část projektu včetně prověřování alternativ během práce na projektu.

2.3. Soutěže o návrh

Odhadem u méně než 1 % veřejných investic se na výběr projektanta pro návrhy staveb, veřejných prostranství, územních a regulačních plánů používá soutěž o návrh. Princip soutěže je jednoduchý. Pro zadané řešení existuje více návrhů, z nichž převážně odborná a nezávislá porota vybírá nejvhodnější řešení. Takový princip je snadné použít i u zakázek malé-

ho rozsahu. Návržnost tohoto postupu je nejen v kvalitnějším prostředí pro život občanů, ale i v úsporných a udržitelných stavbách. V soutěži návrhů je totiž možné tyto parametry porovnat a vybrat tak po všech stránkách nejlepší návrh a jeho autora.

Návrh opatření:

- preferovat výběr projektantů soutěží o návrh,
- poskytnout veřejným zadavatelům odbornou podporu pro seznámení se s principy soutěže o návrh včetně verze pro zakázky malého rozsahu. Připravit semináře a metodické pokyny,
- propagovat institut soutěže o návrh jak u veřejných zadavatelů, tak u veřejnosti,
- podporovat kvalitní přípravu zadání pro výběr projektantů včetně zapojení veřejnosti pomocí participace,
- shromažďovat a vyhodnocovat data o uskutečněných soutěžích o návrh včetně jejich realizací,
- udržovat zpětnou vazbu pro zlepšení postupů a vyzdvižovat kvalitní příklady pomocí soutěží a výměny informací,
- zadávat projektové práce jako celek po soutěži o návrh autorovi soutěžního návrhu, nikoliv po částech, a to z důvodu zachování odpovědnosti a komplexity navrhování.

2.4. Role odbornosti a kompetence

Na straně veřejné správy musí stát odborníci, kteří budou co do odbornosti a kvalifikace rovnocennými partnery soukromému sektoru. Nerovnováha znalostí a zkušeností vede k neuváženým investicím a přímo k plýtvání veřejnými prostředky. Veřejná správa musí hledat lidi zkušené a kompetentní, skutečné osobnosti. Ten, kdo práci zadává, musí vědět, co zadává, musí umět práci převzít a kontrolovat.

Návrh opatření:

- posílit roli odbornosti a kompetence v oblasti architektury a stavebnictví,
- průběžně posilovat odbornost úředníků veřejné správy působících v oblasti výstavby kontinuálním vzděláváním, vytvořit prostředí motivující kvalifikované odborníky ke vstupu do veřejné správy, obnovit prestiž úřednického stavu,
- více osobní odpovědnosti. Stát potřebuje odpovědnost konkrétních osob za konkrétní kroky. K tomu musí umět nabídnout adekvátní ohodnocení,
- obnovit pozici hlavních architektů s náležitými pravomocemi, kteří vloží odbornost do rozhodování. Ve větších městech by se mělo jednat o vícečlenný orgán složený z dalších odborných profesí.

2.5. Propagace architektury a stavební kultury

Rada EU vyzývá členské státy, aby architektura měla v procesu udržitelného rozvoje integrující a inovační úlohu a byla řešena na vládní úrovni. Obor architektury je ve všech vyspělých evropských zemích státem různým způsobem podporován, protože státu přináší pozitivní výsledky. V Nizozemsku je architektura dokonce předmětem exportu. Jedním z fenoménů dnešní doby jsou úzké odborné specializace, které sice dokážou přinést ve svém oboru obdivuhodné výsledky, avšak jejich protagonisté málokdy nahlížejí na svět v jeho celistvosti a vidí jej jen úzkým prizmatem svého oboru. Proto je pro vývoj sídel zásadní mezi všemi důležitými aspekty hledat rovnováhu a synergie. Jako svorník mezi různorodými disciplínami slouží architektura a urbanismus, která zahrnuje veškeré fyzické plánování, jež pak následně ovlivňuje život jeho obyvatel. Architektura se tak stává koordinátorem různorodých specializací.

Návrh opatření:

- založit fond na podporu architektury a stavební kultury,
- podporovat výzkum a inovace,

- založit centrum architektury – podporovat ukázky dobré praxe, kultivovat prostředí, informovat širokou veřejnost srozumitelnou formou, přiblížit obor lidem,
- zajistit u veřejnoprávních médií prostor věnovaný architektuře a urbanismu,
- podporovat stávající instituce a sdružení, které se věnují propagaci architektury.

2.6. Vzdělání

Kvalita vystavěného prostředí je především určena těmi, kdo zadávají stavební práce. Pro stát je výhodné, aby se zvyšovalo základní povědomí odpovědnosti o architektuře a urbanismu. To pak vytváří aktivní poptávku po kvalitním prostředí.

Návrh opatření:

- zapojit základní a střední školy vzdělávacím modulem architektura a urbanismus,
- podpořit vědu a výzkum na vysokých školách,
- posílit obor urbanismu a územního plánování na vysokých školách,
- náležitě ohodnotit učitele,
- podporovat výchovu ke vnímání prostředí již od předškolního věku.

2.7. Koncepce sociálního bydlení

Stimulací rozvoje bydlení pro různé příjmové skupiny si města zajišťují sociální soudržnost. Ideálem je promíchání více sociálních vrstev na jednom území. Pokud stát tomuto nepomůže, může dojít k sociálnímu vyloučení a vytvoření celých problematických čtvrtí, kde roste kriminalita. Problém je pak velmi nákladné a obtížné řešit, proto má většina vyspělých evropských zemí systém prevence ve formě subvencí sociálního bydlení, protože tím ve výsledku ušetří.

Návrh opatření:

- zpracovat a následně uplatňovat koncepci sociálního bydlení,
- zvýhodnit poskytování dotací při použití soutěže o návrh pro výběr projektanta.

2.8. Energetická náročnost budov

Hrozba vyčerpání přírodních zdrojů vede k nutným úvahám o udržitelném rozvoji. Podle odhadů spotřebují budovy na výstavbu a provoz zhruba 60 až 70 % celkové světové energie. Udržitelný rozvoj hraje v oblasti výstavby zásadní roli. Vedle otázek spojených s vytápěním a nově i s výrobou stavebních materiálů je především potřeba věnovat pozornost urbanismu. Pokud je vystavěn dokonale pasivní dům v oblasti mimo zastavěné území a lze se k němu dostat pouze automobilem po drahé dálnici, může být ve výsledku energeticky mnohem náročnější než obvyklejší stavba v rámci kompaktní zástavby. Pro zodpovědné úvahy je nutné zohlednit energetickou náročnost v její komplexnosti.

Návrh opatření:

- zohlednit urbanistická hlediska při posuzování energetické náročnosti, počítat s vlivem na další vyvolané investice,
- umožnit výstavbu kompaktních sídel a šetřit tak nároky na dopravní a technickou infrastrukturu.

2.9. Legislativa v oblasti výstavby

V návaznosti na výše uvedené lze část opatření provést i do legislativy v oblasti výstavby. Zásadním problémem je roztržičnost požadavků a kompetencí mezi různými ministerstvy a dalšími institucemi a nedostatek jejich koordinace. Povolování staveb navíc zpravidla prochází dvěma samostatnými řízeními, mezi kterými se téměř setřely rozdily natolik, že to vyvolává pochybnosti o potřebnosti dvou oddělených procesů. Existence těchto dvou řízení značně prodlužuje a zdražuje

proces přípravy staveb a vytváří podmínky pro nejrůznější obstrukce. Kvůli požadavkům stavebních úřadů na dokumentaci pro územní řízení se z obavy, že je nebude možné ovlivnit v dalším stupni, obě řízení již velmi přiblížila. Vedení jediného řízení o povolení stavby se uplatňuje například v Německu. K tomu narůstá enormní administrativní zátěž v podobě obstarání vyjádření a stanovisek dotčených orgánů státní správy. Jejich množství a závaznost de facto přesouvá rozhodování o konkrétních projektech ze stavebních úřadů na tyto dotčené orgány státní správy. Proces povolování staveb se tak stal pro samotnou státní správu nejednoznačný, značně komplikovaný a pro odbornou veřejnost nečitelný. Je to způsobeno velmi širokým výkladem zákonné úpravy tohoto procesu, který se tak stává právně nejistým a nepředvídatelným. Řešením je přenesení odpovědnosti za obstarání a koordinaci závazných stanovisek na stavební úřad a současné posílení jeho pravomocí.

Dlouhodobější úprava je potřebná taktéž u územně plánovací dokumentace. Ta se obvykle zpracovává pouze v úrovni územních plánů, podrobnější dokumentace formou regulačního plánu je raritou. Důvodem je značná administrativní náročnost jeho pořízení. V Německu, Rakousku, Švýcarsku a Nizozemsku je přitom plánování nastaveno tak, že územní plány jsou koncepčními dokumenty, které samy o sobě nezakládají jednotlivým stavebníkům žádné právní nároky. Jsou závazné pro veřejné instituce a pro zpracovatele podrobnější dokumentace. Právní závaznost pro jednotlivé stavebníky má až podrobnější dokumentace, kterou bývá většinou regulační plán (ten může nahradit rozhodnutí o umístění stavby). Tento systém dovoluje, aby územní plány mohly být zpracovány volněji a soustředily se především na urbanistickou koncepci. Její naplnění a právní přesnost se objevuje až u podrobnější dokumentace. Česká praxe, kdy se po jediném druhu dokumentace vyžaduje jak koncepčnost, tak zároveň přesnost odpovídající požadavku na právní závaznost, je nutně problematická. S tímto souvisí i další problém se zakládáním veřejných prostranství a vedením uliční sítě. V územním plánu se stanoví možnost zastavět určité pozemky, aniž by byla jasně daná povinnost přesně a závazně vymezit uliční síť. Pokud se pozemky již jednou ocitnou v tzv. zastavitelných plochách, je vyjednávací pozice samosprávy zbytečně velmi slabá.

Jedním z vážných problémů v přípravě a realizaci staveb je přílišné zaměření pouze na cenu dodávky stavebních prací. Vybraný dodavatel vyhraje výběrové řízení na základě nejnižší nabídkové ceny a pak se zákonitě snaží náklady dorovnat formou tzv. víceprací nebo úpravou projektu. Projektant, který je zpravidla také vybrán na základě nejnižší ceny, snadno nabídce podlehne a podílí se na úpravě parametrů, které se od původního výběrového řízení liší. Veřejný zadavatel, který by neměl tyto změny umožnit, je může odsouhlasit, protože se zároveň ocitá pod tlakem realizování svěřených financí v předem daných termínech. Výběr dodavatelů musí být vždy podle ceny a kvality, nikoli jen podle ceny.

Návrh opatření:

- sjednotit požadavky na výstavbu pod jedno ministerstvo (resortní roztržičnost nepřináší dobré výsledky),
- přenést odpovědnost za opatření stanovisek od dotčených orgánů na stavební úřad,
- zredukovat administrativní zátěž na jedno řízení, druhý stupeň stavebního povolení ponechat už bez procesu řízení pouze u větších a komplikovaných staveb, jako odbornou technickou kontrolu zapracování podmínek z řízení, výrazně omezit počet dotčených orgánů státní správy nutných k získání povolení stavby,
- upravit obecně technické požadavky na výstavbu tak, aby podporovaly kompaktní výstavbu (hospodárně využívat území dle Politiky územního rozvoje) a aby se zpřesnila požadavky na stavby a bylo možné předjímat požadavky úřadů (právní jistota),

→ územní plán vést ke koncepci, teprve podrobnější dokumentaci připravit jako právně závaznou. Zjednodušit institut regulačních plánů, aby byly snadněji projednatelné a častěji pořizované. Důraz na uliční a stavební čáry. Nedovolit stavět, když není pevně určena uliční síť (dle principu napřed plán, pak stavba),

→ požadovat účast zpracovatele územního plánu při tvorbě jeho zadání,

→ změnit proces zadávání veřejných zakázek na projektovou dokumentaci staveb a na realizaci staveb tak, aby se posuzovala nejen cena, ale i kvalita díla, tedy celková hospodárnost vzhledem k trvanlivosti. U projektových prací preferovat soutěž o návrh jako obvyklý model a požadovat zdůvodnění při jeho nepoužití.

2.10. Úloha hlavních architektů měst

Vytvoření funkce hlavního architekta města pečujícího o veřejný prostor se stalo součástí volebních programů řady politických subjektů a koalic ve volebních kampaních v komunálních volbách v mnoha městech České republiky. Příčinou je zřejmě nespokojenost široké veřejnosti se stavebními zásahy ve městech a obcích, s bezkonceptností jejich rozvoje, s účelovým zasahováním do platných územních plánů pod vlivem rozličných zájmových skupin a jednotlivců, se zhoršujícím se stavem životního prostředí, s často problematickým stavem dopravy a další. Je to volání po odbornících, kteří by dokázali takovýmto stavům zabránit, nebo je alespoň omezit. Předpokladem jejich působnosti je vzdělanost, zkušenost a odpovědnost hlavních architektů a potřeba respektu samospráv. Jsou zapotřebí pravomoci a pravidla, které budou vzájemně dodržovány. Funkce hlavních architektů nemá z hlediska platné legislativy jasnou oporu v zákonech. Proto pokud v některých obcích dnes existuje, jde buď o jiný název pro orgán plnící funkci úřadu územního plánování nebo rozhodování dle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu – stavební zákon, nebo jde skutečně o osobu nebo útvar (hlavní architekt, útvar hlavního architekta, odbor hlavního architekta), jíž jsou vymezeny jen některé pravomoci orgánu územního plánování obce dle § 6 stavebního zákona a jež je součástí orgánu ÚP obce a působí v jeho rámci a struktuře.

Základem úspěšného fungování hlavních architektů měst je spolupráce odborníků, přinášejících a formulujících víze a koncepce, s politickou reprezentací samosprávy, která bude mít politickou vůli tyto koncepce dodržovat a prosazovat do realizace a ochotu odborné názory respektovat.

Návrh opatření:

→ pro smysluplné fungování hlavních architektů měst je nutné vytvořit takové legislativní předpoklady, pravomoci a podmínky, které hlavním architektům měst umožní vykonávat svou funkci tak, aby plnila očekávání, která jsou s jejím vznikem spojena.

2.11. Daně

Nehospodárnému využívání území napomáhají spekulace s pozemky. Investorům se vyplácí nakoupit levné pozemky (pole a louky) a spekulativně je držet, aniž by je využili, i když jsou v územních plánech zařazeny do tzv. zastavitelných ploch. Daňová úprava by měla vlastníky stimulovat k využití těchto pozemků nebo jejich vrácení do tzv. nezastavěného území. Nehospodárné využívání území vede k rozvoji suburbanizace a k vysokým nárokům na dopravní a technickou infrastrukturu. V oblasti záchraně kulturního dědictví – památkově chráněných staveb – stimulovat stavebníky úlevou na dani tak, aby byli motivováni vložit vyšší náklady na záchranu památky. Účinně se tak zvýší vymahatelnost památkového zákona.

Návrh opatření:

→ upravit daň z nemovitosti tak, aby stimulovala vlastníky

pozemků, jež jsou tzv. zastavitelnými plochami, k jejich využití nebo vrácení do nezastavěných,

→ připravit daňové úlevy pro plochy přestaveb a brownfields a motivovat tak investory k jejich obnově a využití,

→ připravit daňové úlevy pro rekonstrukce památkově chráněných staveb a při záchraně kulturního dědictví.

2.12. Podpora exportu služeb

Mezi kvalitní komodity, jejichž export je vhodné podporovat, patří kromě výrobků i služby. Podpora exportu služeb navíc na sebe často váže i snazší prosazení se pro výrobky. Například kvalitní české projekty do zahraničí přinesou větší šanci na úspěch české firmy při dodávce staveb nebo zařízení podle těchto projektů. Přitom je na čem stavět. Česká architektura je ve světě známá a je vhodné tuto známost udržovat a šířit. Podobné nástroje přitom používá řada evropských zemí a přínos je patrný (Německo, Nizozemsko).

Návrh opatření:

→ podpora prezentace české architektury v zahraničí – historické i nové,

→ zpracování části služeb v rámci proexportní politiky.

Za Českou komoru architektů zpracoval kolektiv autorů:
Ing. arch. Pavel Hnilička, Dipl. NDS ETHZ in Architektur
Ing. arch. Milan Košář
Ing. arch. Petr Lešek
Ing. arch. Josef Panna
Ing. arch. Radim Václavík

Autoři jsou členy představenstva ČKA.

Poznámky

- 1 Analýza stavební kultury, Podklad pro řešení problematiky POLITIKA ROZVOJE STAVEBNÍ KULTURY (ARCHITEKTURY). Zadávatel: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR; zpracovatelský tým odborného podkladu: Maier Karel, prof., Ing. arch., CSc. (vedoucí týmu), Hugová Markéta, Ing. arch., Klápště Petr, Ing. arch., Veselý Martin, Mgr., a Ústav územního rozvoje.
- 2 Pollio Marcus Vitruvius: Deset knih o architektuře, BASET, 2006 Praha.
- 3 Norberg-Schulz, Christian: Genius loci. Praha 1994.
- 4 Hnilička, Pavel: Ročenka české architektury 2009–2010, Prostor – architektura, interiér, design, o. p. s., 2011 Praha.
- 5 Verordnung über die Honorare für Architekten- und Ingenieurleistungen (Honorarordnung für Architekten und Ingenieure – HOAI).
- 6 § 159 SZ Projektová činnost ve výstavbě, odst. (1): Projektant odpovídá za správnost, celistvost a úplnost jím zpracované územně plánovací dokumentace, územní studie a dokumentace pro vydání územního rozhodnutí, zejména za respektování požadavků z hlediska ochrany veřejných zájmů a za jejich koordinaci. Je povinen dbát právních předpisů a působit v součinnosti s příslušnými orgány územního plánování a dotčenými orgány.
- 7 Viz například:
<http://www.plattform-baukultur.at>
<http://www.bundesstiftung-baukultur.de>
<http://www.dac.dk> (architectural policy)
<http://www.architektur-baukultur.de> (Initiative Architektur und Baukultur)

NOVÍ ČLENOVÉ ČESKÉ KOMORY ARCHITEKTŮ

Vítáme v řadách ČKA nově autorizované osoby (od 1. ledna do 31. prosince 2013)

4069	Ing. arch. Jaroslav Aust
4085	Ing. arch. Kristína Beranová
4050	Ing. arch. Tomáš Bindr
4046	Ing. arch. Lukáš Blaha
4111	Ing. arch. Jan Bursa
4082	Ing. arch. Martin Čermák
4084	Ing. arch. Tereza Daňhelová
4079	Ing. arch. Michaela Dejdarová
4058	Ing. Daniel Doubrava
4090	Ing. arch. Eliška Dufka
4144	Ing. arch. Milan Falta
4068	Ing. arch. Věra Filipová
4146	Ing. arch. Jakub Franek
4080	Ing. arch. Kamil Gasseldorfer
4081	Ing. arch. Pavel Geier
4138	Eric Godiveau, ADE
4073	Ing. arch. Michal Grošup
4108	Ing. arch. Marek Habr
4056	Ing. arch. Tomáš Harom
4070	Ing. arch. Martin Hilpert
4117	Ing. arch. David Hlouch
4057	Ing. Jiří Horatlík
4133	Ing. arch. Jan Horký
4127	Ing. arch. Ivana Hrazdilová
4149	Ing. arch. Miloš Hůla
4101	Ing. arch. Jaroslav Hulín
4107	Ing. arch. Jan Chalupa
4129	Ing. arch. Pavel Chládek
4075	Ing. arch. Jaroslav Janoušek
4072	Ing. Veronika Janovská
4062	Ing. arch. Blanka Johanisová
4126	Ing. arch. Martin Kabát
4136	Ing. arch. Karel Kafka
4145	Ing. arch. Anna Kajzarová
4098	Ing. Ondřej Kalivoda
4094	Ing. arch. Karin Kalmusová
4118	Ing. arch. Filip Kándl
4093	Ing. arch. Michal Kasan
4087	Ing. arch. Jan Kazimour
4113	Ing. arch. Jan Klaška
4104	Ing. arch. Kateřina Klesová
4086	Ing. arch. Tomáš Kodet
4099	Ing. arch. Helena Kopová
4114	Ing. arch. Marek Kopp
4110	Ing. arch. Ján Kostrian
4063	Ing. arch. Jana Koutná
4125	Ing. arch. Štěpán Kubíček
4122	MgA. Tereza Kučerová
4066	Ing. Jakub Maršík
4089	Ing. arch. Zlatica Mojžíšková
4045	Ing. arch. Václav Navrátil
4105	Mgr. A. Jan Nedvěd
4150	Ing. arch. Michal Nejezchleb
4106	Ing. arch. Roman Nevrla
4151	Ing. arch. Lubor Nohel
4065	Ing. arch. Ondřej Nožka
4123	Ing. arch. Veronika Opletalová
4148	Ing. arch. Marek Pavlas
4096	Ing. Tomáš Pavlíček
4124	Ing. arch. Lukáš Pejsar
4064	Ing. arch. Tomáš Petrášek
4097	Ing. arch. Daniela Polubědovová
4142	Ing. arch. Karel Prášil
4134	Ing. arch. Marie Procházková
4095	Ing. arch. Ondřej Pšenčík
4052	Ing. Mgr. Lucie Radilová
4074	Ing. arch. Adam Rujbr
4083	Ing. arch. Marcel Ružička
4054	Ing. arch. Marek Řehoř
4137	Ing. arch. Iva Řehulková
4078	Ing. Vít Sladký
4119	MgA. Květa Slavičková
4055	Ing. arch. Petr Sova
4143	Ing. arch. Jan Srna
4115	Ing. arch. Jan Stáhal
4091	Ing. arch. Marek Starý
4060	Ing. arch. Štefan Stiskala
4120	Ing. arch. Pavel Suchý
4088	Ing. arch. Petr Synovec
4135	Ing. arch. Jiří Šafr
4112	Ing. arch. Martin Šváfránek
4053	Ing. arch. Alice Šimečková
4147	Ing. arch. Zdeněk Šimoník
4141	Ing. arch. Petr Štěpánek
4100	Ing. arch. Ondřej Štíčka
4103	Ing. arch. et. Ing. Kateřina Štrébllová Hronovská
4109	Ing. arch. Kamil Švaříček
4092	Ing. arch. Martin Švéda
4102	Ing. arch. Radek Toman
4121	Ing. arch. Karel Trachta
4061	Ing. arch. Bc. Jan Turína
4071	Ing. arch. Pavel Uttendorfský
4131	Dipl.-Ing. Lenka Vágnerová
4076	Ing. arch. Petr Vančura
4048	Ing. arch. Martin Vávra
4049	Ing. arch. Mgr. Monika Vávrová
4139	Ing. arch. Petr Vavřina
4059	Ing. arch. Klára Veselá
4128	Ing. arch. Jiří Vokřál
4140	Ing. arch. Michal Votruba
4130	Ing. Alena Vránová
4067	Ing. Eva Vystrčilová
4047	Ing. arch. Zbyněk Zavřel
4051	Ing. arch. Jan Zelinka
4116	Ing. arch. Barbora Zemanová Brossová
4132	Ing. arch. Bohuš Zoubek
4077	Ing. Eduard Žaluda

ROZLOUČENÍ

V letošním roce se uzavřely životní příběhy několika našich členů.

1105	Ing. arch. Petr Jakl zemřel dne 3. března 2013 ve věku 63 let
2600	Ing. arch. Miloslav Sedláček zemřel dne 21. března 2013 ve věku 70 let
610	Ing. arch. Zdeněk Auer zemřel dne 25. března 2013 ve věku 68 let
1605	Ing. arch. Klement Šticha zemřel dne 11. dubna 2013 ve věku 80 let
119	prof. Ing. arch. Emil Hlaváček, DrSc. zemřel dne 13. května 2013 ve věku nedožitých 88 let
137	Ing. arch. Jan Kozel zemřel dne 24. května 2013 ve věku nedožitých 73 let
1177	Antonín Werner zemřel dne 18. června 2013 ve věku 80 let
2362	Ing. arch. Miroslav Lexa zemřel dne 9. července ve věku 62 let
106	Ing. arch. Ladislav Ziegler zemřel dne 27. července 2013 ve věku 82 let
1436	Ing. arch. Roman Mach zemřel dne 27. července 2013 ve věku nedožitých 51 let
217	Ing. arch. Karel Firbas, CSc. zemřel dne 3. října 2013 ve věku 81 let
114	Ing. arch. Luděk Vystyd zemřel dne 20. prosince 2012 ve věku 76 let

ZÁŠTITY ČKA

Česká komora architektů poskytuje v rámci odpovědnosti za výkon profese architektů a propagace stavební kultury záštitu akcím a činnostem, které souvisejí s odborným vzděláním, slouží k orientaci v odborných otázkách nebo se dotýkají problémů legislativy, soutěží apod. Přinášíme vám informace o akcích, které Komora záštitou podpořila a které se uskuteční v následujícím období.

EURO KONFERENCE: ZAHRANIČÍ JAKO INSPIRACE PRO MODERNÍ ARCHITEKTURU V PRAZE

16. ledna 2014
Národní technická knihovna
Pořadatel: týdeník Euro

Ve čtvrtek 16. ledna 2014 pořádá týdeník Euro ve spolupráci se společnostmi Vítězné náměstí a Central Group konferenci na téma Zahraníčí jako inspirace pro moderní architekturu v Praze. Celou akci, která se uskuteční v Ballingově sále Národní technické knihovny, zahájí úvodním slovem primátor hlavního města Prahy Tomáš Hudeček. Hlavním přednášejícím bude renomovaný rakouský architekt Albert Wimmer, který je například tvůrcem projektu vídeňského hlavního nádraží. O zkušenosti se vstupem moderní architektury do stávající zástavby se pak s účastníky podělí český architekt, odborný publicista a vysokoškolský pedagog Zdeněk Lukeš a český architekt a tvůrce projektu LINE na Vítězném náměstí Radan Hubička. Praktický pohled ve svém příspěvku přinese Dušan Kunovský, generální ředitel a předseda představenstva společnosti Central Group. V neposlední řadě vystoupí také Josef Panna, předseda České komory architektů, která nad celou akcí převzala záštitu.

Pokud vás zajímá vývoj naší architektury a chcete se setkat s významnými osobnostmi české i zahraniční scény, můžete s žádostí o registraci kontaktovat Marcelu Foglovou z týdeníku Euro (foglova@mf.cz, 225 347 437). Účast na konferenci je bezplatná.

<http://setkani.euro.cz>

Albert Wimmer, foto: Hubert Dímko

DŘEVOSTAVBY 2014

9. ročník mezinárodního veletrhu dřevěných staveb a konstrukcí materiálů pro nízkoenergetické a pasivní domy
6.–9. února 2014
Praha, Výstaviště Holešovice
Pořadatel: TERINVEST, spol. s r. o.

Veletrh Dřevostavby je jedinečný svým zaměřením a jeho hlavním cílem je popularizovat dřevostavby jako stavební systém budoucnosti. Dřevo je a vždy bude obnovitelným přírodním zdrojem a zůstane ve všech formách zpracování nepostradatelnou součástí používaných materiálů v oblasti stavitelství. Hlavním cílem projektu je poskytnout ucelené informace o využití dřeva a přírodních materiálů ve stavebnictví a zpracování těchto plně obnovitelných přírodních zdrojů.

Souběžně s veletrhem Dřevostavby se představí 4. ročník veletrhu Window expo, který nabídne informace ze sortimentu oken, dveří, vrat, stínících techniky či zimních zahrad a doplňujícího příslušenství.

Snad nikdo si nedovede dům představit bez vytápění, a proto by vám neměl uniknout 9. ročník veletrhu Moderní vytápění a Krby a kamna, který je zaměřen na moderní trendy v oblasti vytápění, úspory energie a efektivního využívání obnovitelných zdrojů energie v oblasti vytápění.

Cílem jarního souběhu veletrhů je informovat odbornou i laickou veřejnost o aktuálních trendech, novinkách na trhu a případné problematice daných oblastí. Součástí těchto veletrhů budou zajímavé doprovodné programy. V rozsáhlé nabídce vystavovatelů si přijdou na své nejen koncoví zákazníci, ale také firmy z oboru, projektanti a architekti.

Hlavním doprovodným programem veletrhu je Salon dřevostaveb 2014. Jedná se o 9. ročník největší nesoutěžní přehlídky toho nejlepšího, co v oblasti dřevěné architektury vzniklo. Návštěvníci tak mohou obdivovat projekty všech architektonických studií, která se do Salonu dřevostaveb zapojila. Vybrané stavby pak architekti představí veřejnosti v rámci cyklu přednášek pojmenovaných Mozaika dřevostaveb. Celkem se návštěvníkům představí na čtyři desítky staveb nejen z Česka, ale i ze Slovenska a z Rakouska. Těm, kteří se chtějí dozvědět něco zajímavého ze zahraničí, by neměla uniknout přednáška rakouského architekta Matthiase Heina. Příznivci domácí architektonické scény se mohou těšit na architektury Pavla Horáka a Václava Zahradníčka z architektonického studia Prodesi, kteří představí své projekty.

Všechny prezentované stavby budou také představeny v publikaci Ročenka dřevostaveb 2013, kterou si budou moci návštěvníci zakoupit přímo na místě.

www.drevostavby.eu
www.windowexpo.cz
www.modernivytapeni.cz
www.salondrevostaveb.cz

KNIHY, KTERÉ BY BYLO ŠKODA PŘEHLÉDNOUT

Nebyl v tom prvotní záměr a už vůbec ne zlomyslná tendence. Na stole se postupně setkávaly, jak jsem si je nosil z knihkupectví, knihy závažnosti *Heideggerovy chaty* Adama Sharra, nového doplněného vydání esejů Petera Zumthora *Promýšlet architekturu* či edice autobiografie a dalších textů Jana E. Kouly *Důvěrná architektura* s těmi z hlediska přítomné rubriky poněkud marginálními. Jsou knihy bez diskuse povinné, které je ve vztahu k profesi nutno mít hned a bez ohledu na momentální naplněnost peněženky. A pak jsou knihy, jimiž je pěkné udělat někomu (i sobě) radost jako dárkem. Dal jsem nakonec přednost těm druhým, v předvánočním čase to nepostrádá zdůvodnění. Na ony povinné se zase dostane v příštím čísle.

KOPÁČ, Radim – SCHWARZ, Josef. *Nevěstince a nevěstky: Obrázky z erotického života Pražanů*.

Praha – Litomyšl: Paseka, 2013. ISBN 978-80-7432-316-4

Už šestnáctý svazek ediční řady nakladatelství Paseka *Zmizelá Praha* je v aktuálních knižních novinkách dalším titulem o skrytosti jednoho horizontu městského života. Uvádí jej studie Radima Kopače *Co zmizelo z noční Prahy*. Jaká je funkce prostituce ve městě? Autor připomíná formulaci, jejímž autorem je francouzský lékař Alexandre Jean-Baptiste Parent du Châtelet, autor díla *De la prostitution dans la ville de Paris* z roku 1836: „ve velkých aglomeracích jsou prostitutky potřebné stejně jako kanalizace, smetiště a skládky odpadků.“ Vývoj vztahu státu k prostituci mezi prohibicí, reglementací a abolicí není jen dobrým půdorysem pro výklad jejích dějin, tyto tři póly zároveň určují, kde ve městě se prostituce odehrává. Základní nástin topografie prostituce v Praze střídá v poslední kapitole studie přehled jejího obrazu v českém umění.

Obrazovou část knihy sestavil Josef Schwarz a doprovodil historické fotografie komentáři obsáhlejšími, než je v edici *Zmizelá Praha* běžné. Struk-

tura odpovídá autorovu záměru, „aby kniha bylo možné použít jako průvodce svého druhu“. K tématu je samozřejmě přímých ikonografických pramenů pramálo, i když byl hojně využit obrazový materiál, soustředěný v legendárním díle Karla Ladislava Kukly *Konec bahna Prahy*. České výtvarné umění k tématu prostituce rozhodně nenabízí hojnost umění francouzského. A tak bohatý soubor historických fotografií domů a zákoutí doplňuje soubor druhý, čerpající z dobové erotické fotografie. Volné ilustrace vkládá do pevnějšího rastru topografie v celku díla opravdu fungují a kniha nemalé informační hodnoty má i působivou atmosféru. Řešit bylo třeba i další mezeru v ikonografii: Když mladá československá republika v roce 1922 zákonem č. 241 likvidovala c. a k. reglementaci, vedlo to i k likvidaci zdravotních knížek koncesovaných prostitutek. Ty máme dochovány jen z Klatov a z Českých Budějovic, nikoliv z Prahy. Působivý závěr knihy o pražských prostitutkách tak tvoří galerie v Praze narozených prostitutek českobudějovických.

Hampejz musí být ze své podstaty nenápadný, přirozeně tak nikdy nevytvořil architektonický typ. Netroufl bych si ale kategoricky prohlásit, že prostituce není tématem architektury.

JÁSEK, Jaroslav. *Veřejná místa pro intimní chvíle: Proměny pražských veřejných záchodků*.

Praha: Archiv hlavního města Prahy – Scriptorium, 2013. ISBN 978-80-87271-86-5, 978-80-86852-54-6

Ani v architektuře není malých rolí, i veřejným záchodkem lze vstoupit do učebnic dějin architektury (a do turistického průmyslu), jak ukazuje příklad Friedensreicha Hundertwassera a jeho záchodků v Kawakawa na Novém Zélandu z roku 1999. Veřejným záchodkům nelze upřít jistou městotvornost a jejich zřizování vypovídá o změnách v hierarchii hodnot, spjatých s městem. Nemůže je pominout ani ten, kdo se zabývá problematikou vztahu veřejného a privátního, a možnosti jejich čtení jako výpovědi o vztahu společnosti k lidskému jedinci těžko vyčerpát. Je tak vlastně

s podivem, jak dlouho jsme čekali na důkladnou monografii pražských veřejných záchodků. Napsal ji nepřehlédnutelný autor, zabývající se dlouhodobě pražským vodárenstvím a kanalizací. Připomeňme alespoň jeho monografie *Klenot města: Historický vývoj pražského vodárenství* (Praha: VR ateliér, 1997), *Pražské vodní věže* (s Jaroslavem Benešem, Praha: VR ateliér, 2000), *Šitkovská vodárna a Karel Mělnický* (s Michalem Fialou, Praha: Scriptorium, 2004) a *William Heerlein Lindley a pražská kanalizace* (Praha: Scriptorium, 2006) či jeho autorství expozic Muzea pražského vodárenství a Ekotechnického muzea. Lze si tedy také představit, že téma čekalo na svého autora.

Jaroslav Jásek nejprve rekonstruuje na základě důkladného studia archivních dokumentů dějiny pražských veřejných záchodků, aby pak v nejrozsáhlejší kapitole provedl čtenáře po záchodcích v abecedně řazených pražských čtvrtích. K jednotlivým místům soustředil archivní doklady, prošel je a fotograficky zdokumentoval. Proměnu umístění záchodků ve městě reflektuje i struktura knihy, samostatná kapitola je tu věnována záchodkům na vlakových a autobusových nádražích, civilních letišťích a stanicích městské hromadné dopravy. Je-li předchozí kapitola spíše o zanikání, tato obsahuje více záchodků aktuálně provozovaných. Autor neopomenul ani problematiku správy a provozování a ukazuje je také jako živnostenské podnikání. Na téma veřejných záchodků ve výtvarném projevu a literatuře stačily necelé tři strany, v nichž je připomenuta především jedinečná samizdatová kniha Jana Řezáče a Josefa Proška *Záchody*, Proškův fotografický debut, vzniklý na sklonku druhé světové války.

Jáskovo dílo sympaticky netají ani podstatný záměr: „Stále se nabízí otázka: Lze tuto základní komunální službu zlepšit tak, aby alespoň nebyla svým stavem odpuzující? Po přečtení předchozích kapitol je možné se zamyslet nad možnostmi uspokojivých řešení.“

PADEVĚT, Jiří. *Průvodce protektorátní Prahou: Místa – události – lidé*.

Praha: Academia – Archiv hlavního města Prahy,

2013. ISBN 978-80-200-2256-1, 978-80-86852-53-9

Spolupráce nakladatelství Academia a Archivu hlavního města Prahy přinesla impozantní osmisetstránkovou topografii Prahy mezi březnem 1939 a květnem 1945. Její těžiště dosti přesně postihuje podtitul: Přednost má spojení míst s událostmi a jejich aktéry, přičemž jistý důraz je kladen na odboj. Kniha ale poskytuje množství cenných poznatků i ke změnám využití řady budov, k fungování města, činnosti okupačních úřadů, ke každodennímu životu. Drobná hesla budov a míst, uspořádaná podle městských částí a abecedně podle dnešních názvů ulic, tak skládají mimořádně plastický komplexní obraz protektorátní Prahy. Podílí se na tom i bohatství obrazového materiálu, řadu dobových snímků budov a městských prostor doplňují portréty osobností, plakáty, letáky, pozvánky a programy, obálky knih, faksimile dokumentů, novinových článků a dokladů. A tak tu zájemce najde například válečnou podobu výstavního pavilonu Myslbek Na příkopě, fotografii z návštěvy Alberta Speera v Památníku národního osvobození na Vítkově, snímky z výstavby barrandovských ateliérů, pomník Reinharda Heydricha na místě atentátu, plány Hagiboru či plakát výstavy Za novou architekturu v Uměleckoprůmyslovém muzeu v roce 1940, oně zřejmě nejvýznamnější výstavy v dějinách české architektury. I při pouhém listování detaily rychle skládají sumární obraz dobové vizuální zkušenosti. U díla tak seriózního je samozřejmostí dobře fungující aparát, obsáhlá bibliografie, jmenný, místní a věcný rejstřík, cenný rejstřík německých názvů ulic a vyznačení všech uváděných objektů na detailech dobového plánu Prahy.

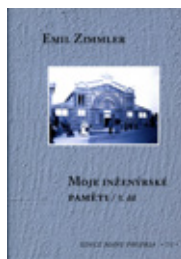

TOMEK, Prokop. Estébáckou Prahou: Průvodce po pražských sídlech Státní bezpečnosti. Praha: Academia, 2013. ISBN 978-80-200-2290-5

Budovu ve městě lze těžko utajit, přesto byla Praha druhé poloviny minulého století plná budov tajných a důkladně zakonspirovaných. Zároveň je ale Praha městem, kde se nic neutají. Postupem času se rozostřuje hranice mezi histo-

rickou skutečností a městskou legendou a čelit se tomu dá jen důkladným vědeckým poznáním. Prokop Tomek z Vojenského historického ústavu svou „topografií represe“ doprovází hutným výkladem struktury a činnosti Státní bezpečnosti a mnoho cenných informací připojuje také v přílohách, například soupis propůjčených bytů či krycí názvy hotelů a restaurací. Hesla, uspořádaná po městských částech a dále abecedně podle adres a vždy provázená fotografiemi budovy, nepomíjejí ani stavební vývoj současného vlastníka a dnešní využití.

Se sémantikou architektury je potřeba: Abstraktní architektonická forma se pro nás konkretizuje projekcí významů a hodnot, které s tou kterou budovou spojujeme. Ty pozitivní jsou schopny jí dodat na kráse, ale funguje to i opačně, negativní významy, ležící zcela mimo architekturu, diskreditují architektonickou formu. Pamětník tak těžko nachází zalíbení v letenské „Kachlíkárně“, kterou Kamil Roštok, Josef Kalous a Jan Závorka projektovali v polovině 30. let jako Nevyšší kontrolní úřad. Obdivu se netěší ani krásná stavba Bohumíra Kozáka z let 1936–1942 v Bartolomějské ulici, původně Ústřední sociální úřad hl. města Prahy. Honosné Hypoteční banka Království českého na Senovázském náměstí (Achille Wolf 1890) zase nemůžeme zapomenout, že nám tu kontrolovali dopisy, a luxusní hotel na tom nic nemění.

ZIMMLER, Emil. Moje inženýrské paměti.

Praha: Národní technické muzeum – Město Nymburk – Scriptorium, 2013. ISBN 978-80-7037-227-2, 978-80-87271-85-8

Emil Zimmler (1863–1950) byl pozoruhodná osobnost nejen dějin české techniky. Nymburský rodák studoval od roku 1881 na pražské polytechnice a o sedm let později začala jeho kariéra státního technického úředníka. Na pražské „baudirekci“ se záhy dostal, ač dlouho stavební praktikant bez platu, k významným stavebním akcím, zodpovídal například za rozebrání řetězového mostu, revidoval výpočet Průmyslového paláce pro Zemskou jubilejní výsta-

vu, podílel se na opravě Karlova mostu poničeného povodní v roce 1890. Byl pak přidělen do teplického stavebního okresu a v roce 1900 povolán do Vídně, do vodního oddělení ministerstva vnitra. V roce 1903 se stal zástupcem přednosty stavebního oddělení komise pro kanalizování řek Vltavy a Labe v Čechách, 1906 přednostou pražské expozitury ředitelství pro stavbu vodních cest při ministerstvu obchodu a po vzniku republiky vodo hospodářským sekčním šéfem na ministerstvu veřejných prací. V roce 1925 sice odešel ze zdravotních důvodů do výslužby, nijak ale neochabla jeho veřejné angažmá, ať už to byl boj o zachování nymburských památek, průkopnická propagace péče o památky technické, úsilí o ochranu krajiny při budování velkých inženýrských děl, hojná publikační aktivita, práce v profesních, stavovských, vědeckých a vzdělávacích spolcích a organizacích, především v Masarykově akademii práce, v jejímž čele v letech 1926–1932 stál, budování Technického muzea či podpora nymburského hasičstva.

Emil Zimmler se po celý život zabýval také vztahem umělecké a technické tvorby. Sám byl i literárně činný a jeho paměti jej ukazují jako člověka svrchané múzického a literárně obratného. Pokrývají vlastně jen kus Zimmlerova života, začal je psát nejspíše v roce 1917, podstatnou část formuloval bezprostředně po svém penzionování a uzavřel v roce 1930, kdy je věnoval Technickému muzeu československému a Městskému muzeu v Nymburce. Příkladně korektní edici doprovázejí úvodní studie z pera obou editorů, Michaely Havelkové a Jana Hozáka. Již sedmé číslo řady *Manu propria* je samozřejmě zajímavým čtením i pro zájemce o českou moderní architekturu. Na velkém díle splavnění Labe se podílely rovněž její zakladatelské osobnosti a Emil Zimmler se po celý svůj život pohyboval v úběžnicích českého kulturního, hospodářského a politického života. V jeho pamětech se tak setkáváme například s Antonínem Balšánkem, Josefem Fantou, Rudolfem Kříženeckým, Friedrichem Ohmannem, Františkem Sanderem, Josefem Schulzem, Vladimírem Zákrejsem či Josefem Zárubou-Pfeffermannem. Nejde ale jen o zajímavé reálie k velkým stavebním akcím první čtvrtiny minulého století. Na Zimmlerových inženýrských pamětech poutá také silný étos technické práce, který je nese. Velké osobnosti Zimmlerovy generace stojí za velikostí mladé československé republiky a velikost si je dobře připomínat, abychom neztratili její měřítko.

PhDr. Vladimír Czumalo, CSC.

RECENZE KNIHY

Oxymorón & pleonasmus II

Monika Mitášová, nakladatelství Zlatý řez, 455 s., 1. vydání v ČR/SR, 2012

Na jaře 2013 přišel na pulty českých a slovenských knihkupectví druhý díl knihy Oxymorón & pleonasmus, obsahující dvanáct rozhovorů Moniky Mitášové s profesory amerických univerzit, kteří formulují kritickou a projektivní teorii architektury. Kniha navazuje na antologii Oxymorón & pleonasmus, sbírku esejů, kterou vydal Zlatý řez v roce 2011. Anglické vydání se připravuje.

Pro české zájemce o architekturu je kniha vzácnou možností, jak autenticky dokumentárním způsobem pochopit současnou americkou teoretickou diskusi o architektuře a utvořit si o ní jasnější představu. V našich domácích poměrech, kde teorie architektury žije na okraji zájmu veřejnosti i samotných architektů, je fascinující sledovat jednotlivé způsoby argumentace, míru pochopení obecných souvislostí, vzájemný respekt i otevřenou konkurenci na půdě univerzity. Název Oxymorón & pleonasmus je lakonickým koncentrátem obsahu knihy a výstižným pojmenováním proti sobě stojících teorií.

Čtení je to plastické, chytré a břitké. Na počátku devadesátých let 20. století nám po letech informačního hladovění otevírali zahraniční architekti fantazii a inspirovali naše vpravdě provinciální chápání architektury. Dvě knihy Oxymorón & pleonasmus apelují především na probuzení schopnosti kritického myšlení o architektuře a filozofii, která by ji měla zaštitovat, což je v našem prostředí více než na místě.

Kritická teorie

Kritickou teorii architektury v knize představují Kenneth Frampton, Michael K. Hays, Mark Wigley, Mary McLeod a Beatriz Colomina. Jde o teorii, která vznikla pod vlivem evropského sociálně filosofického hnutí frankfurtské školy 20. let a italského neoracionalistického hnutí sedmdesátých let 20. století, soustředěného kolem architekta Alda Rossiho, nazývaného Tendence. Klíčový vliv na ni měly názory italského levicového historika architektury Manfreda Tafurího. A důležitou roli katalyzátoru hraje v New Yorku Peter Eisenman, který provokuje kritickou debatu.

Oxymorón, tedy protimluv, chápu jako vyjádření paradoxu, kdy se teorie architektury zabývá současně stavbou i kritikou, je ohněm i vodou a tím do jisté míry popírá sebe samu. Autoři by se jistě bránili, ale podle mne jde o klasicky postmoderní teorii, která pracuje s vícevrstevnatostí, říká to i to, je polemická a vzpírá se jednoznačnému výkladu. Tím se vyvazuje

Roche Building 1, Basilej, Švýcarsko, Herzog & de Meuron, projekt 2009, plánované dokončení 2015

MM: Vypadá to jako obrázek nějaké éry, která se chýlí ke svému závěru.
KF: Ano... pomalu se chýlí k závěru, bohužel příliš pomalu.

...

MW: Já bych řekl, že projektivní architektura je jako suchá poušť. Prostě nesmysl.

...

MMcL: Je tu pár ostrůvků společenského aktivismu v architektuře, což by mohly být důvody k optimismu.

BC: A aby sme sa vrátili k otázke inštitúcií, predpokladám, že sme nechceli byť dílermi žiadnych architektov.

...

JK: A teraz: kto sa o to usiluje? Indonézia, Thajsko, Južná Kórea, Čína, Filipíny. Teda nie Rusko, Anglicko, Francúzsko... dojebali sme to.

...

SL: Líbání je lepší.

z nevlídné totality modernismu, ale bohužel i ze srozumitelného pozitivního vlivu na své okolí.

Projektivní teorie

Projektivní teorii architektury v knize představují Stan Allen, Joan Ockman, Robert Somol, Sarah Whiting, Michael Speaks, Jeffrey Kipnis a Sylvia Lavin. Vznikla jako reakce na kritickou teorii, je inspirována neopragmatismem a maže rozdíl mezi teorií a praxí. Projekt je pro ni zároveň materiálním, praktickým i teoretickým konstruktem, garantuje konceptuální jednotu a ideový rámec.

Vyjadřuje ji slovo pleonasmus, tj. mnohomluv. Tato teorie si totiž vystačí sama bez potřeby organické interakce s okolím. Připomeňme v této souvislosti heslo Rema Koolhaase „fuck the context“, vybízející k invazivnímu vstupu do kontextu. Projektivní teorie je krokem zpět od postmoderní protikladnosti kritické teorie k neomoderní jednotě. Přiznávám, že takto se jeví mně, architektovi, který dává přednost kontextuálnímu přístupu.

Radostná teorie

Během čtení knihy jsem si uvědomil, jak zavádějící je teorie a kritika architektury, která si vytváří vlastní řeč a symboliku a nereaguje na důležité sociální, kontextuální a ekologické potřeby místa, na jeho charakter a genia loci. Je varovné, jak sofistikovaně se investice a stavební průmysl mohou odtrhnout od společenské potřeby a pod iluzí svobodné tvorby se jako černá díra implozí hroutit do sebe nebo se jako bájný Uroboros na věky zacyklit. Naštěstí existuje environmentální, participativní a kontextuální teorie a kritika, která sice vystavuje stavebníky nepohodě svazujícího okolí stavby, zato je udržuje v interakci zaručující přirozenou životaschopnost a zdravý rozvoj. V Evropě, a myslím, že to je tak dobře, si uvědomujeme komplexnost ovlivňujících skutečností palčivěji než kdekoli jinde na zeměkouli.

Křivdil bych ale většinou Monikou Mitášovou systematicky dotazovaných autorů, že si neuvědomují patovost odtržení architektury od života. Naopak. Oxymorón & pleonasmus hledá ze zapeklité situace východisko. Potěšila mne Sylvia Lavin působící na škole architektury University of California v Los Angeles, která bezstarostně vypráví radostnou teorii o klíčovém významu smyslů a vztahů: „*Výsledkem je, že líbání architektury není soukromou záležitostí, ale naléhavou výzvou k etickému chování.*“

Ing. arch. Tomáš Vích

ZMĚNY V POJIŠTĚNÍ PROFESNÍ ODPOVĚDNOSTI

S účinností od 1. října 2013 byly prostřednictvím makléře ČKA, společnosti MARSH, s. r. o., sjednány následující změny a doplnění v pojištění profesní odpovědnosti za škody u základního pojištění i připojištění, a to prostřednictvím:

- Dodatku č. 2 k Pojistné smlouvě č. 8046114711 (základní pojištění),
- Dodatku č. 2 k Pojistné smlouvě č. 8046114818 (připojištění).

1. Rozšíření krytí o tzv. nemajetkovou újmu

V souvislosti s účinností nového občanského zákoníku od 1. 1. 2014 byl rozšířen rozsah pojistného krytí o tzv. nemajetkovou újmu. V základním pojištění se sjednává automaticky, a to se sublimitem 100 000 Kč. U připojištění je možnost zvolit sublimit ve výši 500 000 Kč za zvýšení pojistného o 20 %. Nemajetkovou újmu se rozumí například ublížení na zdraví, usmrcení, zásah do cti a soukromí osoby, dále jde o bolestné či ztížení společenského uplatnění. Náhrada bude poskytována formou tzv. zadostiučinění, přičemž NOZ preferuje peněžní náhradu. Pokud si architekt nesjedná připojištění nemajetkové újmy, vystavuje se tím riziku, že takováto újma, byť ji bude muset podle NOZ uhradit, bude kryta pouze do limitu 100 000 Kč. Vzhledem k tomu, že se současně ruší paušálně stanovené limity pro výpočet náhrad za ublížení na zdraví a usmrcení, lze s příchodem NOZ očekávat výrazně vyšší náhrady takto vzniklých škod.

2. Prodloužení doby na dohlášení nároků (tzv. discovery clause)

Nárok na náhradu škody z původní doby trvání pojištění lze nyní nahlásit v délce až 90 dní po skončení pojištění (doposud pouze 60 dní).

3. Dva subjekty na jedné přihlášce (pro připojištění)

Připojištění lze nyní automaticky sjednat současně pro dva subjekty na jedné přihlášce, a to pro případ, kdy si architekt, jakožto FO, založí vedle své živnosti ještě PO. Musí být tedy splněna podmínka, že se jedná současně o majitele a jednatel společnosti. Není tak již nutné mít uzavřena dvě pojištění zvlášť, tzn. pro osobu fyzickou a pro osobu právnickou.

4. Levnější retroaktivní krytí (pro připojištění)

Došlo ke snížení výše koeficientů a k jejich diferenciaci podle jednotlivých let pro retroaktivní krytí, a to následujícím způsobem:

Počet let retroaktivního krytí	Výše koeficientu
1 rok	1,00
2 roky	1,04
3 roky	1,08
4 roky	1,12
5 let	1,2
6 let	1,3

Bc. Martina Perková
MARSH, s. r. o.

CELOŽIVOTNÍ PROFESNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Z akcí naplánovaných na leden až březen 2014 jsme pro vás provedli výběr, kompletní seznam je na webových stránkách Komory.

Jak na smlouvy ve výstavbě po 1. 1. 2014

SEKURKON, s. r. o., kancelář Brno
9. 1. 2014, Brno, 2 body

Úvod k navrhování pasivních a nulových domů

Centrum pasivního domu
13. 1. 2014, Praha, 2 body

Technický dozor investora se zaměřením na změny po 1. 1. 2014

SEKURKON, s. r. o., kancelář Brno
14. 1. 2014, Brno, 2 body

Čištění komunálních vod od A do Z... aneb ABECEDA novinek

ASIO, spol. s r. o.
28. 1. 2014, Ostrava, 2 body

Zajištění kvality pasivních a nulových domů

Centrum pasivního domu
29.–31. 1. 2014, Praha, 2 body

Design Roadshow 2014

Dendrit Consulting, s. r. o.
30. 1. 2014, České Budějovice, 2 body

Stavební zákon – velká novela účinná od 1. 1. 2013

SEKURKON, s. r. o., kancelář Praha
30. 1. 2014, Praha, 2 body

Změny v soukromém právu pro veřejnou správu ve vazbě na stavební činnost a nemovitosti

SEKURKON, s. r. o., kancelář Brno
6. 2. 2014, Brno, 2 body

Fasáda – design, systémy, bio ochrana

BAUMIT, spol. s r. o.
18. 2. 2014, Liberec, 2 body

Navrhování pasivních a nulových domů

Centrum pasivního domu
24.–28. 2. 2014, Praha, 3 body

Školení pro stavbyvedoucí a mistry

SEKURKON, s. r. o., kancelář Brno
27. 2. 2014, Brno, 2 body

Smluvní podmínky FIDIC v Česku i zahraničí

SEKURKON, s. r. o., kancelář Praha
27. 2. 2014, Praha, 2 body

Fasáda – design, systémy, bio ochrana

BAUMIT, spol. s r. o.
4. 3. 2014, Hradec Králové, 2 body

Navrhování pasivních a nulových domů

Centrum pasivního domu
10.–14. 3. 2014, Praha, 3 body

Moderní trendy v betonu II – Betony pro dopravní stavby

Českomoravský beton, a. s.
20. 3. 2014, Jihlava, 2 body

CENY BIGMAT SE OTEVŘELY I ČECHŮM

Po třech ročnících, které byly určeny jen španělským architektům, se skupina BigMat rozhodla soutěž, která probíhá jednou za dva roky, otevřít i architektům z dalších čtyř zemí, v nichž rovněž působí. Jedná se o Francii, Itálii, Českou republiku a Belgie. V BigMat International Architecture Award tak letos zazářily i české stavby.

Ceny byly předány během slavnostního ceremoniálu v pátek 22. listopadu 2013 v Parque de las Ciencias ve španělské Granadě za přítomnosti patnácti finalistů, členů mezinárodní poroty a zástupců společností tvořících skupinu BigMat, která je distributorem stavebních materiálů. Do užšího výběru se dostalo 868 prací z 5 evropských zemí. Mezinárodní porota pod vedením prezidenta Jesúse Aparicia a ve složení Marie Vanhamme (Belgie), Carlos Ferrater (Španělsko), Dominique Perrault (Francie), Cino Zucchi (Itálie), Zdeněk Lukeš (Česká republika) a tajemník Jesús Donaire ocenila následující projekty:

Mezinárodní cena za architekturu BigMat 2013 (30 000 eur)
byla udělena projektu Elishout Kitchen Tower Campus CO-OVI, Brusel, autoři: Xaveer De Geyter Architects (XDGA)

Národní španělská cena BigMat 2013 (5000 eur)
byla udělena projektu Atrio Relais & Châteaux Hotel and Restaurant, Cáceres, autoři: Mansilla + Tuñón

Národní francouzská cena BigMat 2013 (5000 eur)
byla udělena projektu Studentská rezidence, Paříž, autoři: LAN Architecture

Národní italská cena BigMat 2013 (5000 eur)
byla udělena projektu Via Padovani Housing, Imola, autoři: Lelli & Associati Architettura + Magazè S.R.L.

Národní cena České republiky BigMat 2013 (5000 eur)
byla udělena projektu Památník obětem komunismu, Liberec, autoři: Petr Janda / Brainwork + Sporadical

Z patnácti finálových projektů byl vybrán projekt, který získal Zvláštní ocenění pro mladé architektky. Toto vyznamenání bylo uděleno projektu Fakulty buněčné biologie a genetiky, Univerzita v Alcalá, Alcalá de Henares, autor: Héctor Fernández Elorza. Porota rovněž udělila Zvláštní ocenění za obnovu kulturního dědictví. Toto vyznamenání bylo uděleno projektu Atrio Relais & Châteaux Hotel and Restaurant, Cáceres, autoři: Mansilla + Tuñón. Dále bylo uděleno deset druhých míst BigMat 2013 (1500 eur) následujícím projektům. Za Českou republiku tuto cenu získal Bytový dům s tělocvičnou, Praha, autor: DaM. Petr Burian a Národní technická knihovna, Praha, autoři: Projektil Architekti zastoupená Romanem Brychtou.

www.architectureaward.bigmat.com

KURZ PARTICIPACE PRO ARCHITEKTY

Fakulta architektury ČVUT a Nadace Partnerství připravují nový akreditovaný kurz Využití participace veřejnosti v praxi územního plánování, územního a regionálního rozvoje, určený pro architekty a urbanisty v praxi i ve veřejné správě a neziskovém sektoru. Kurz kombinuje přednášky, diskuse a praktickou činnost – plánování plánu participace pro projekt z vlastní praxe.

Znalosti a dovednosti z kurzu lze uplatnit například při:
→ přípravě a realizaci konkrétních projektů výstavby a úprav veřejných budov a prostranství (školy, hřiště, sportoviště, parky, komunikace),
→ projednávání a schvalování projektů staveb a úprav s významným dopadem na veřejný prostor (velkým stavebním záměrům soukromého investora apod.),
→ přípravě, pořizování a projednávání územních a strategických plánů a dalších koncepčních dokumentů týkajících se místního a regionálního rozvoje.

Kurz je akreditován ministerstvem vnitra pro průběžné vzdělávání úředníků dle zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků, a absolventi obdrží oficiální potvrzení o absolvování kurzu. Odborní garanti kurzu jsou Petr Klápště (FA ČVUT) a Martin Nawrath (Nadace Partnerství). Kurz se bude konat 22.–23. ledna 2014 (středa, čtvrtek) a 5.–6. února 2014 (středa, čtvrtek) v Praze.

www.gis.cvut.cz
www.nadacepartnerstvi.cz

CE·ZA·AR 2013 UŽ POZNÁ VÍŤAZOV

Dvanásť ročník Ceny Slovenskej komory architektov za architektúru CE·ZA·AR vyvrcholil dnes večer v bratislavskej Refinery Gallery slávnostným odovzdaním sošiek víťazom za prítomnosti hostí z odbornej, verejnej a spoločenskej sféry. Ceny sa už tradične odovzdávali v šiestich kategóriách – Rodinné domy, Bytové domy, Občianske a priemyselné budovy, Rekonštrukcia a obnova budov, Interiér a Exteriér.

Záštitu nad Cenou za architektúru CE·ZA·AR 2013 prevzali primátor Bratislavy Milan Ftáčnik a minister kultúry Marek Madarič.

Slávnostný galavečer sa konal v netradičných priestoroch bratislavskej Refinery Gallery. Galavečerom počas priameho prenosu odvysielaného RTVS na Dvojke o 20.00 hod sprevádzali moderátori Adela Banášová a Matej Sajfa Cifra. Atmosféru industriálnych priestorov dotvárali živá hudba v podaní jazzovej divy Brendy Boykin s Club des Belugas, violončelistu Jozefa Luptáka a strhujúceho Cello Colosseum.

O víťazoch rozhodovala medzinárodná odborná porota v zložení Arch. Patrick Colombier (architekt, FR) – predseda poroty, Mgr. akad. arch. Roman Brychta (architekt a pedagóg, CZ), Michal Hvorecký (spisovateľ, SK), Ing. arch. Martin Jančok (architekt, SK), Mag. arch. Beny Meier (architekt, AT), Ing. arch. MgA Osamu Okamura (architekt, CZ) a Ing. arch. Vladimír Vršanský (architekt, SK). „Bronzový domček CE·ZA·AR-a“ – sošku akademického sochára Jána Hoffstädtera – si tento rok prevzali architekti za tieto diela:

Rodinné domy

Rekreačná chata, Nižný Klátov, autori: Michal Mihaľák, Ján Kánoc, autor foto: Ján Kánoc

Bytové domy

Bytový komplex Alfa Beta Gama, Bartókova ulica 2 b/c/d, Bratislava, autori: Peter Čavara, Peter Sány, autor foto: Peter Sány

Občianske a priemyselné budovy

Administratívne centrum Reding Tower 2, Račianska ulica, Bratislava, autori: Peter Vitko, Kornel Kobák, autor foto: Ľubo Stacho

Rekonštrukcia a obnova budov

Rekonštrukcia a modernizácia budovy Krajského súdu, Skutockého 7, Banská Bystrica, autori: Igor Teplan, Miloš Pivko, Eva Teplanová, Katarína Pivková, autor foto: Igor Teplan

Interiér

Byt v Nitre, Nitra, autori: Katarína Príkopská, Ivan Príkopský, Tomáš Szöke, autor foto: Ivan Príkopský

Exteriér

Verejné priestranstvá Palárikovo, Hlavná 82, Palárikovo, autori: Anna Dobrucká, Marián Baláž, Eva Vyrosteková, Eva Torišková, autor foto: Anna Dobrucká

Okrem týchto šiestich oficiálnych víťazov sa udelila aj Cena verejnosti, ktorú na základe internetového hlasovania na webe denníka SME získalo dielo Košický hrad – revitalizácia na vrchu Hradová, Košice 1 – Sever, autori: Ján Sekan, Richard Krajčí, Branislav Ivan, autor foto: Ján Sekan. Cenu verejnosti odovzdal primátor Hlavného mesta SR Milan Ftáčnik.

Prvýkrát v dvanásťročnej histórii tohto ocenenia odovzdal cenu v kategórii Interiér svetoznámy dizajnér Roberto Palomba, ktorý je tvorcom jedinečnej kolekcie Kartell by Laufen.

Porota 12. ročníka ocenenia CE·ZA·AR 2013 ocenila nielen mladých architektov, ale aj tých, ktorí v dobe finanč-

nej krízy zohľadnili ekonomické riešenia architektúry. Členovia poroty nastavili slovenskej architektúre zrkadlo pod iným uhlom, pričom sumarizovali vynikajúci profesionálny výkon architektov v širšom typologickom spektre.

Porota sa jednoznačne priklonila k nasmerovaniu Ceny do radov širokej verejnosti. Nominované diela nesú jasný odkaz na jednoduchosť, funkčnosť, účelnosť a ekonomickosť. Jedno z víťazných diel navrhne porota na nomináciu na prestížnu Cenu Európskej únie Mies van der Rohe Award.

Ocenenie CE·ZA·AR udeľuje každoročne Slovenská komora architektov za vynikajúci profesionálny výkon – zrealizované dielo architektonického umenia, ktoré významne prispieva k obohateniu hmotnej kultúry na Slovensku, s cieľom podporiť svojich členov – architektov v prezentácii ich tvorby a zároveň priblížiť význam architektúry a umeleckú hodnotu zrealizovaných diel verejnosti. O laureátoch ceny CE·ZA·AR rozhoduje medzinárodná odborná porota vo dvoch kolách. V prvom kole vybrali porotcovia zo 76 prihlásených diel užší výber diel, ktoré v druhom kole navštívili. Na základe obhliadky rozhodli o udelení 18 nominácií a v tajnom hlasovaní zároveň o udelení cien v jednotlivých kategóriách. O konečných výsledkoch hlasovania je do ich vyhlásenia informovaný len predseda poroty.

Prihlásené diela, nominácie a fotografie víťazných diel sú zverejnené na stránke www.ce-za-ar.sk.

Vyhlasovateľ súťaže: Slovenská komora architektov, Panská 15, 811 01 Bratislava, 02/54431254, komarch@komarch.sk, www.komarch.sk

Organizačný partner CE·ZA·AR 2012: design factory, Bottova 2, 811 09 Bratislava, 02/50201717, info@designfactory.sk, www.designfactory.sk

Tlačová správa
z 10. 10. 2013

NOVÝ OBČANSKÝ ZÁKONÍK – CO PŘINÁŠÍ?

Nový občanský zákoník (zákon č. 89/2012 Sb.) má nabytí účinnosti dne 1. 1. 2014. Tento právní předpis poměrně rozsáhle mění dosavadní pojetí českého soukromého práva, respektive vrací jej v některých ohledech zpět k prvorepublikové úpravě. V médiích probíhají víceméně po celý tento rok různé „zaručené zprávy“ o tom, jaké dopady na jednotlivé dílčí oblasti bude nová úprava mít. Cílem tohoto článku je stručně shrnutí některých důležitých změn, které nový zákon přináší. Následovat budou v dalších číslech Bulletinu články zaměřené specificky na činnost autorizovaných architektů, například ve vztahu k úpravě profesní odpovědnosti a nové úpravě smlouvy o dílo.

Mezi základní principy nového občanského zákoníku patří jeho dispozitivnost, tedy možnost smluvních stran ujednat si svá vzájemná práva a povinnosti odchylně od zákona, pokud takovou možnost zákon výslovně nevylučuje, za předpokladu, že takové odchylné ujednání není v rozporu s dobrými mravy, veřejným pořádkem a právy týkajícími se postavení osob.

Jedním z přínosů zákona je odstranění dvoukolejnosti úpravy smluvních vztahů, tedy úpravy ve „starém“ občanském zákoníku (zákon č. 40/1964 Sb.) a obchodním zákoníku (zákon č. 513/1991 Sb.). Podle stávající právní úpravy bylo možné některé smluvní typy (typicky kupní smlouvu, smlouvu o dílo, smlouvu o zprostředkování/zprostředkovatelskou, příkazní/mandátní smlouvu) uzavírat buď podle občanského, nebo podle obchodního zákoníku, odlišně byly v obou předpisech upraveny i otázky promlčení, výše smluvní pokuty a další. Nadále jsou tedy v podstatě všechny základní smluvní typy občanského práva upraveny novým občanským zákoníkem, bez rozlišení, zda se jedná o smlouvy mezi podnikateli či nikoli.

Nový občanský zákoník se systematicky člení do pěti částí:

→ Obecná část – obsahující základní vymezení osob (fyzických i právnických), věcí (významnou změnou zde je pojetí stavby jako součásti pozemku, stavba tedy není nadále samostatnou věcí v právním smyslu – k tomuto viz níže), právních skutečností a promlčení.

→ Rodinné právo – upravuje vznik a zánik manželství, vztahy mezi rodiči a dětmi, poručenství a další formy péče o dítě.

→ Absolutní majetková práva – upravuje především otázku vlastnictví (včetně spoluvlastnictví),

věcná práva a věcná břemena, zástavní právo a dědické právo.

→ Relativní majetková práva – obsahuje komplexní úpravu závazků, jejich vznik, změny, zánik, vymezení jednotlivých smluvních typů.

→ Ustanovení společná, přechodná a závěrečná – poměrně rozsáhlá přechodná ustanovení vymezují, v jakých případech lze i nadále používat rušené právní předpisy, závěrečná ustanovení pak obsahují výčet více než dvou set právních předpisů či jejich částí, které jsou novým občanským zákoníkem zrušeny.

Promlčení

Dle stávající právní úpravy byla promlčecí doba zásadně buď tříletá (podle starého občanského zákoníku), nebo čtyřletá (podle obchodního zákoníku). Nový občanský zákoník přináší sjednocení, základní délka promlčecí doby tak bude činit tři roky.

Novinkou je možnost smluvních stran dohodnout si odlišnou délku promlčecí doby – zákon stanoví pouze limity, takováto smluvní promlčecí doba nesmí být kratší než 1 rok a delší než 15 let. Zároveň zákon chrání slabší smluvní stranu (typicky spotřebitele) v tom smyslu, že je-li odlišná délka promlčecí doby sjednána v neprospěch slabší smluvní strany, k takovému ujednání se nepřihlíží.

Změna chápání pojmu věci

Dochází k výraznému rozšíření vymezení pojmu věci – zákoník doslovně uvádí, že věcí v právním smyslu je vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí. Právní pojetí věci se tak výrazně odlišuje od chápání věci v běžném životě, kdy podle úpravy nového občanského zákoníku bude věcí například i ochranná známka, investiční nástroje či elektrická energie.

Stavba jako součást pozemku

Jedná se o zásadní koncepční změnu, tvůrci zákoníku vysvětlovanou jako návrat k tradičnímu vnímání (majícímu původ už v římském právu), podle kterého stavba a další konstrukce pevně spjaté s pozemkem nejsou samostatnými věcmi, ale tvoří pouze součást pozemku.

V praxi tak po 1. 1. 2014 můžeme rozlišovat dva případy:

→ Mají-li stavba a pozemek stejného vlastníka, stává se stavba součástí pozemku bez dalšího, s takovou stavbou tedy již nebude možné nakládat samostatně.

→ Mají-li stavba a pozemek různé vlastníky, stanoví zákon vzájemně předkupní právo obou těchto osob. Pokud tedy kterýkoli z vlastníků (stavby či pozemku) bude chtít se svým vlastnictvím disponovat, je povinen jej nabídnout přednostně druhému vlastníkovi. Využije-li tento druhý vlastník svého předkupního práva, stává se takto stavba součástí pozemku a do budoucna s ní již nebude možné nakládat samostatně. Když předkupní právo využito není, zůstává stavba prozatím samostatnou věcí a předkupní právo se uplatní znovu při dalším převodu.

Jakési mezidobí, kdy některé stavby již nebudou samostatnými věcmi a jiné ještě ano, tedy může trvat poměrně dlouhou dobu.

Možnost nabytí vlastnictví od nevlastníka

Jedním z problémů, které bylo třeba při přijetí nového občanského zákoníku vyřešit, bylo nastavení rozumného kompromisu mezi ochranou vlastnického práva a ochranou dobré víry nabyvatele (kupujícího). Podle stávající úpravy není tzv. nabytí od nevlastníka možné, což může vést i ke značně nepříznivým důsledkům, když se například až několik let po uzavření kupní smlouvy na nemovitost zjistí, že prodávající (osoba zapsaná v katastru nemovitostí jako vlastník) ve skutečnosti nebyl vlastníkem. Převede-li první kupující nemovitost v mezidobí na další osobu (druhého kupujícího) a tato osoba dál na třetí atd., nestává se nikdo z těchto dalších kupujících vlastníkem převáděné nemovitosti, neboť své právo odvozují od osoby, která vlastníkem není. Důsledkem je, že skutečný vlastník může kteréhokoli z kupujících žalovat na vydání věci. Tímto způsobem lze narušit i několik v minulosti vzniklých právních vztahů, čímž dochází ke značnému oslabení právní jistoty.

Za pozitivum nového zákona lze tedy označit to, že posiluje princip ochrany dobré víry nabyvatele, a to především v případech, kdy je předmět převodu evidován v nějakém veřejném seznamu (typicky právě v katastru nemovitostí) – není-li stav zapsaný ve veřejném seznamu v souladu se skutečným stavem, může se nabyvatel (pokud je v dobré víře – tedy pokud nemá důvod předpokládat nesoulad) domáhat stavu dle zápisu v takovém veřejném seznamu.

Nové typy věcných břemen

Dosud platný občanský zákoník upravoval věcná břemena pouze obecně, bez rozlišení na jednotlivé typy, ty byly

vymezeny až v komentářích a odborné literatuře (v zásadě se jedná o právo průchodu či průjezdu přes cizí pozemek, právo umístění potrubí či jiného vedení na cizím pozemku, právo doživotně užívat byt či určitou specifikovanou část domu).

Nový občanský zákoník výslovně upravuje například věcné břemeno inženýrské sítě, věcné břemeno opory cizí stavby, právo na svod dešťové vody, právo stezky, průhonu a cesty, právo pastvy, užívací právo. Obdobně jako v celém zákoně i zde je otázka, zda je takto podrobná úprava skutečně potřebná a zda jsou některé z uvedených institutů v praxi využitelné.

Méně formální úprava smluvního práva

Nový zákon se vymezuje jako méně formální (ve srovnání se „starým“ občanským zákoníkem), právní jednání mají být vykládána spíše jako platná než neplatná. Tento trend je obecně pozitivní, nicméně až zkušenosti z praxe ukážou, zda přílišná neformálnost nepovede k poklesu právní jistoty (například pokud smlouvy, které by za současného stavu byly bez dalšího považovány za neplatné, bude možné v podstatě dotvořit výkladem, dopředu tedy nebude jasno o obsahu takové smlouvy).

Za značně problematická, zejména s ohledem na roztržičnost a nejednotnost soudního rozhodování v České republice, lze považovat ta ustanovení nového občanského zákoníku, která dávají soudům možnost fakticky dotvářet obsah smluv a nahrazovat tak vůli smluvních stran. Konkrétně se jedná o následující případy:

→ Je-li smlouva neplatná pro nezákonné určení množstevního, časového, územního nebo jiného rozsahu, soud tento rozsah upraví tak, aby odpovídal spravedlivému uspořádání práv a povinností mezi smluvními stranami; soud přitom není vázán návrhy smluvních stran.

→ Dojde-li po uzavření smlouvy ke změně vnějších okolností, v jejímž důsledku se smlouva pro jednu stranu stane výhodnější a pro druhou méně výhodná, může soud na návrh jedné ze stran rozhodnout buď o změně původního závazku tak, aby došlo k obnovení rovnováhy, nebo o zrušení původního závazku; soud přitom není vázán návrhem smluvní strany.

Předsmluvní odpovědnost

Platí obecná zásada, že nikdo není povinen uzavřít určitou smlouvu. Zároveň je však nutné chránit dobrou víru a omezovat možné nepoctivé jednání při uzavírání smlouvy. Toto zohled-

ňuje nový občanský zákoník, dle kterého jedná nepoctivě ta smluvní strana, která bez spravedlivého důvodu odmítne uzavřít smlouvu, ačkoli již jednání o takové smlouvě dospělo do fáze, že její uzavření se jevílo jako vysoce pravděpodobné. Tato nepoctivě jednající smluvní strana je pak povinna druhé straně nahradit vzniklou škodu.

Je obtížné nyní předjímat, do jaké míry bude toto ustanovení v realitě využitelné, bude záležet, jak k němu přistoupí odborná právnická veřejnost i rozhodovací praxe soudů. Lze však konstatovat, že se jedná o užitečný institut, který může omezit různá fingovaná předsmluvní jednání.

Obchodní podmínky

Jsou známým a často užívaným způsobem zjednodušování obsahu smluv (i když o tom, zda se skutečně jedná o zjednodušení, lze pochybovat, zejména v případech všeobecných obchodních podmínek bank, pojišťoven a podobných velkých společností). Pro závaznost obchodních podmínek je vyžadováno, aby byly přiloženy k uzavírání smlouvy. Podle stávající právní úpravy je ke změně obchodních podmínek v průběhu platnosti smlouvy nutný souhlas obou smluvních stran.

Nový občanský zákoník umožňuje, aby si strany již při uzavření smlouvy sjednaly, že následné změny obchodních podmínek lze provést jednostranně. Pro ochranu druhé (slabší) smluvní strany je zakotveno její právo při takové jednostranné změně obchodních podmínek smlouvu ukončit výpovědí.

Přechodné období

Je potřeba si uvědomit, že ačkoli nový občanský zákoník ruší velké množství právních předpisů (z těch hlavních především stávající občanský zákoník a obchodní zákoník), ve svých přechodných ustanoveních zároveň stanoví podmínky, za kterých se budou tyto zrušené předpisy uplatňovat i nadále. Obecně lze říct, že právní poměry vzniklé před nabytím účinnosti nového zákona a z nich vzniklá práva a povinnosti se budou řídit dosavadní právní úpravou. Prakticky tedy, mám-li uzavřenou smlouvu, taková smlouva po 1. 1. 2014 ani nezanikne, ani není nutné její obsah upravovat s ohledem na nový zákon.

Ing. Mgr. Daniela Rybková
právní oddělení
Kanceláře ČKA

NOVÉ ZÁKONY A PŘEDPISY

Pro lepší obeznámenost architektů s relevantní legislativou si dovolujeme upozornit na některé předpisy, které souvisejí s výkonem profese a k jejichž změnám došlo v poslední době. Ve Sbírce zákonů České republiky jsou zákony a vyhlášky pravidelně zveřejňovány, viz www.mvcr.cz v rubrice Legislativa.

Z předpisů uveřejněných ve Sbírce zákonů České republiky od 16. 8. 2013 do 18. 11. 2013 upozorňujeme zejména na:

Zákon č. 275/2013 Sb.,

změna zákona o vodovodech a kanalizacích a změna vodního zákona – mění a zpřesňuje vymezení oblastí, na které se zákon vztahuje; mění postup zpracování a přijímání plánu rozvoje vodovodů a kanalizací; stanoví základní náležitosti smlouvy o dodávce pitné vody a smlouvy o odvádění odpadní vody, které dříve byly upraveny pouze v prováděcí vyhlášce; definuje nové přestupky a správní delikty a sankce za ně.

Zákon č. 303/2013 Sb.,

kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím rekodifikace soukromého práva – mění mimo jiné zákon o státní památkové péči (především nové vymezení kulturních památek v návaznosti na definice věcí v novém občanském zákoníku) a zákoník práce (změna vymezení pojmů zaměstnanec a zaměstnavatel; vymezení právního

jednání a jeho neplatnosti; výslovné ustanovení o tom, že výpověď či jiné ukončení pracovního poměru musí být provedeno písemně, jinak se k němu nepřihlíží).

Zákon č. 304/2013 Sb.,

o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob.

Zákon č. 340/2013 Sb.,

o dani z nabytí nemovitých věcí – dochází ke zrušení původního zákona č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí; úprava daně dědické a daně darovací by měla být začleněna do stávajícího zákona o daních z příjmů, pro daň z převodu nemovitostí je přijat tento zákon, který nově upravuje mimo jiné poplatníka daně a způsob stanovení daňového základu, sazba daně zůstává ve výši 4 %.

Podotýkáme, že všechny výše uvedené předpisy nabývají účinnosti k 1. 1. 2014 a z větší části souvisí s tzv. rekodifikací soukromého práva, tedy s nabytím účinnosti nového občanského zákoníku. Přehled základních změn, které přináší nový občanský zákoník, uvádíme v navazujícím článku.

Ing. Mgr. Daniela Rybková
právní oddělení
Kanceláře ČKA

OTÁZKY A ODPOVĚDI

K platnosti ústní smlouvy

Je možné uzavřít smlouvu pouze ústně? Pokud ano, kdy a za jakých podmínek? Má taková smlouva nějaké nevýhody proti smlouvě písemné?

Zákon (a to ani „stará“ právní úprava – starý občanský zákoník a obchodní zákoník, ani nový občanský zákoník) převážně písemnou formu smluv nevyžaduje, většina smluv tedy může být platně uzavřena i ústně. Výjimkou jsou typicky smlouvy týkající se převodu nemovitostí, které jsou evidovány v katastru nemovitostí (smlouvy kupní či darovací), ty musí být uzavřeny písemně, jinak jsou neplatné. Některé další smlouvy (pracovní smlouva, spotřebitelské smlouvy) také vyžadují písemnou formu, povinnost tuto písemnou formu dodržet však má pouze silnější smluvní strana (zaměstnavatel, obchodník), slabší smluvní straně nemůže být nedostatek písemné formy na újmu. Také je možné, že jedna smluvní strana bude požadovat uzavření písemné smlouvy – pokud na

toto druhá strana nepřistoupí a trvá na pouze ústní smlouvě, není smlouva platně uzavřena.

Nevýhodou ústních smluv je pochopitelně obtížné prokazování jejich obsahu v případě, že dojde v průběhu spolupráce mezi smluvními stranami k rozporům. Jsou případy, kdy je ústní smlouva dostatečná – koupě věci s platbou v hotovosti při předání dané věci, provedení drobných oprav v bytě opět s okamžitou úhradou, a podobně. U dlouhodobější spolupráce či při plnění většího rozsahu však lze jednoznačně doporučit uzavření písemné smlouvy.

K možnosti uvádění referencí o spolupráci při prezentaci ateliéru

Otázka možnosti uvádění referencí o spolupráci s dalším subjektem by měla být ideálně obsahem vzájemné smlouvy. Pouze tak se lze vyhnout možným rozporům. Pokud otázka ve smlouvě řešena není, jsme názoru, že je možné uvádět spolupráci jako referenční, a to v případě, že tím nemůže být ohroženo obchodní tajemství (to předpokládá, že

při pouhé prosté informaci o spolupráci s uvedením projektu nenastane téměř nikdy), zákonná povinnost mlčenlivosti (ta se vztahuje např. na advokáty, kteří bez souhlasu nemohou uvádět reference svých klientů) či to nemůže jiným předvídatelným způsobem druhou smluvní stranu poškodit. Současně však platí, že pokud vyjádří smluvní strana s uvedením reference nesouhlas (ať už z jakýchkoliv důvodů), pak je třeba nesouhlas zohlednit a referenci k veřejné prezentaci neužívat. To se však dle našeho názoru nevztahuje na možnost prezentovat reference o spolupráci před klienty individuálně (např. v rámci řízení o veřejné zakázce při prokazování kvalifikace). Chtěl-li by klient dosáhnout mlčenlivosti i v takovém případě, muselo by to být výslovně obsahem původní smlouvy.

K platnosti smluv uzavřených podle staré právní úpravy

Zůstávají po 1. 1. 2014 v platnosti všechny do té doby uzavřené smlouvy? Budou se tyto smlouvy posuzovat podle staré, nebo nové právní úpravy?

Jedním ze základních principů našeho právního řádu je zákaz retroaktivity (zpětné účinnosti) právních předpisů. Smlouvy uzavřené před nabytím účinnosti nového občanského zákoníku proto zůstávají v platnosti. Nový občanský zákoník obsahuje poměrně rozsáhlá přechodná ustanovení, která řeší otázku, podle jakého právního předpisu (starého či nového) se budou posuzovat práva a povinnosti ze starých smluv. Ve stručnosti lze říct, že práva a povinnosti z většiny smluv uzavřených před 1. 1. 2014 se budou řídit i nadále starou právní úpravou, smluvní strany však mají možnost dohodnout se odlišně – tedy ujednat si, že se budou od nabytí účinnosti nového občanského zákoníku řídit tímto novým zákonem. Hlavní výjimkou z tohoto pravidla jsou nájemní smlouvy na nemovitosti, které se od 1. 1. 2014 řídí novým zákonem. Toto rozlišení vychází z předpokladu, že většina smluv (kromě nájmu nemovitých věcí) je krátkodobých, je proto zbytečné je podřizovat nové právní úpravě, když v relativně krátkém čase zaniknou.

Novou právní úpravou se pocho-pitelně musí bez výjimek řídit všechny smlouvy uzavírané po 1. 1. 2014.

K uvádění jména autora při prezentaci stavebních firem na jejich webu

Uvádí-li stavební firma na svých stránkách v rámci portfolia stavbu, jejímž jsem autorem, včetně ilustrační fotografie, má povin-

nost mě jmenovat jako autora projektu? Stavební firma, pro kterou jsem zpracovával projekt, naše uvedení u projektu odmítá s tím, že tak nečiní ani u ostatních architektů. Má na to právo?

Odpověď na otázku vychází z ustanovení § 11 odst. 2 autorského zákona. Dle § 11 má autor díla právo osobovat si autorství, včetně práva rozhodnout, zda a jakým způsobem má být jeho autorství uvedeno při zveřejnění a dalším užití jeho díla, je-li uvedení autorství při takovém užití obvyklé. Poslední dovětek „je-li uvedení při takovém užití obvyklé“ je něco, co vnáší to problematiku jistou nejednoznačností.

Co se týče architektonických autorských děl, pak např. u ilustrační fotografie v novinách či informačních materiálech uvádění autorů zcela jistě obvyklé není.

Domníváme se však, že prezentuje-li se stavební firma ve svém portfoliu realizovanými projekty, mělo by být uvedení autorů projektu samozřejmostí a v tomto smyslu to považujeme za obvyklou praxi. Doporučuji vám tedy společnost oslovit s tím, že uvádění jména autorů projektu považujete za obvyklý postup (případně dohledat portfolia jiných firem, které autory uvádějí) a zveřejnění požadovat. Pokud společnost bude dále trvat na svém, je jedinou cestou podání soudní žaloby.

K závaznosti rozhodnutí krajského stavebního úřadu pro rozhodování místního SÚ

Místí SÚ mi zamítl žádost o vydání územního rozhodnutí s poukazem na výklad pojmu „podkroví“. Krajský úřad rozhodnutí zrušil a vrátil, místní úřad dává nyní najevo, že se názorem krajského úřadu nehodlá řídit. Má na to právo? Může rozhodnutí převzít odvolací orgán a vydat rozhodnutí sám?

Platí, že je-li v odvolacím řízení zrušeno rozhodnutí, je správní orgán 1. stupně vázán právním názorem vyjádřeným v rozhodnutí o odvolání. Výkladem pojmu odvolací orgán vyjádřil svůj právní názor a správní orgán 1. stupně by se jím měl řídit a rozhodnout nově v souladu s definicí podanou v rozhodnutí o odvolání. Pokud tak stavební úřad postupovat nebude, nezbyvá než rozhodnutí opětovně napadnout odvoláním, tentokrát navíc s odůvodněním, že se stavební úřad jako orgán 1. stupně neřídil zákonnou povinností respektovat právní názor odvolacího orgánu. Odvolací orgán může rozhodnutí změnit pouze v případě, pokud by tím některému z účastníků, jemuž je ukládána povinnost, nehrozila

újma z důvodu ztráty možnosti odvolat se, což je bohužel v praxi častý případ, a proto ke změnám rozhodnutí v praxi téměř nedochází.

Ing. Mgr. Daniela Rybková,
Mgr. Eva Faltusová
právní oddělení
Kanceláře ČKA

KRAJINÁŘSKÁ ARCHITEKTURA

Architekti autorizovaní pro obor krajinářská architektura se při své činnosti často setkávají s porušováním právních předpisů ze strany některých „projektantů“ a s nedůsledností orgánů veřejné správy při dodržování právního řádu v oblasti projektování děl zahradní a krajinářské architektury. Cílem tohoto článku je definovat hlavní existující problémy a navrhnout možnosti jejich řešení.

Krajinářská architektura je samostatným oborem autorizace dle zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě (dále jen „Zákon“). Krajinářský architekt plánuje, navrhuje a projektuje otevřené prostory v sídle i volné krajině (např. parky, náměstí, návsi, ulice, dětská hřiště, nábřeží, systémy zeleně atd.). Při spolupráci na tvorbě územních plánů zajišťuje koncepci ochrany a udržitelného rozvoje krajiny. V rámci oboru krajinářský architekt také provádí potřebné průzkumy a analýzy, vypracovává odborné posudky a stanoviska a provádí dozor nad stavební činností.

U některých osob fakticky provádějících projektovou činnost jde především o neoprávněný výkon tzv. vybraných činností ve výstavbě, ke kterým je podle § 158 zákona č. 183/2006 Sb., stavebního zákona, nutné zvláštní oprávnění, udělované podle Zákona.

Zneklidňující na této praxi je skutečnost, že je ze strany pracovníků veřejné správy přehlížena a často i vědomě tolerována. Ve výběrových řízeních není požadována příslušná kvalifikace a projektové práce jsou zadávány osobám a společnostem nesplňujícím kvalifikační požadavky.

Dovolujeme si upozornit, že nehledě na právní stránku vede tato praxe k poklesu úrovně děl krajinářské (zahradní) architektury a poškozuje samotného objednatele, protože:

(1) na rozdíl od autorizovaného architekta, jehož odbornou úroveň garantuje Česká komora architektů, odbornou úroveň neautorizovaných osob nikdo neověřuje;

(2) zatímco autorizovaný architekt má povinně pojištěnu odpovědnost za škody způsobené při výkonu profese, odpovědnost za škodu způsobenou neautorizovanou osobou při projektové činnosti ve výstavbě nelze pojistit;

(3) autorizovaný architekt ručí za své dílo ze zákona po celou dobu existence tohoto díla;

(4) živnostenský zákon (zákon číslo 455/1991 Sb.) neumožňuje vydat živnostenské oprávnění k samostatné projektové činnosti bez příslušné autorizace, protože autorizace je podle Zákona zvláštní podmínkou provozování

živnosti (§ 2 odst. 4 Zákona). Bez autorizace nelze projektovní činnost ve výstavbě provozovat ani jako svobodné povolání. Provozování samostatné projektovní činnosti bez příslušného živnostenského oprávnění tak lze považovat za neoprávněné podnikání a může naplňovat dokonce skutkovou podstatu trestného činu (§ 251 trestního zákoníku).

Právní prostředí deformuje také častá nečinnost správních orgánů při neoprávněném užívání titulu „architekt“ (obvykle ve spojení „zahradní architekt“) některými uchazeči o veřejné zakázky. Titul „architekt“ je titul chráněný a smí ho užívat jen osoby, které jej získaly studiem jako titul akademický, nebo osoby, které k jeho užívání opravňuje autorizace podle Zákona (§ 13 odst. 2 Zákona) Neoprávněné užívání titulu architekt může být považováno za přestupek podle § 21 odst. 1 písm. d) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, za který lze uložit pokutu až do výše 3000 Kč.

Ke zlepšení právního prostředí, k ochraně zadavatele i ke zvýšení úrovně děl krajinářské (zahradní) architektury, především ve veřejném prostoru, je nezbytné důsledně uplatňovat požadavek na kvalifikační úroveň projektantů (požadavek na příslušnou autorizaci) ve všech vypisovaných výběrových řízeních a při uzavírání smluv na projektovou činnost. Nezbytná je také důsledná kontrola projektů ze strany stavebních úřadů. Připomínáme, že podle § 159 odst. 2 stavebního zákona, „... není-li projektant způsobilý některou část projektové dokumentace zpracovat sám, je povinen k jejímu zpracování přizvat osobu s oprávněním pro příslušný obor nebo specializaci, která odpovídá za jí zpracovaný návrh“. Na veškeré projektové dokumentaci, předkládané stavebnímu úřadu, ve které jsou řešeny také objekty krajinářské architektury, by měl tedy vždy spolupracovat autorizovaný krajinářský architekt (autorizace A3).

K ARCHITEKTONICKÉ SOUTĚŽI NÁKLO

Dozorčí rada se na základě podání z února 2013 zabývala průběhem architektonické soutěže Náklo. Výsledkem zjišťování DR bylo vydání kontrolního nálezu, který byl adresován představenstvu. Po obdržení vyjádření představenstva a v souladu s § 13 odst. 6 OVJŘ se DR rozhodla zveřejnit v Bulletinu vydaný kontrolní nález a vyjádření představenstva.

USNESENÍ DR ČKA, KTERÝM SE VYDÁVÁ KONTROLNÍ NÁLEZ PRO PORUŠENÍ POVINNOSTÍ PŘEDSTAVENSTVEM ČKA V SOUVISLOSTI S KONÁNÍM ARCHITEKTONICKÉ SOUTĚŽE ROZHLEDNA NÁKLO

Podle § 13 Organizačního, jednacího a volebního řádu České komory architektů dozorčí rada České komory architektů (dále jen DR ČKA) vydává tento kontrolní nález.

Která povinnost, jakým skutkem a kým byla porušena
DR ČKA při prošetřování podnětu Ing. arch. Michala Bar-toška podaného dne 8. 2. 2013 na průběh jednokolové architektonické soutěže na zpracování soutěžního návrhu řešení stavby „ROZHLEDNA Náklo“ vyhlášené Mikroregionem Nový Dvůr dne 4. 12. 2012 zjistila závažné porušení povinností stanovených vnitřními řády Komory tím, že představenstvo ČKA nezabránilo konání soutěže v rozporu se Soutěžním řádem ČKA, resp. představenstvo ČKA nezrušilo soutěž dle § 6 odst. 2 Soutěžního řádu ČKA. V průběhu hodnocení soutěžních návrhů soutěže „Rozhledna Náklo“ došlo jedním zástupců vyhlášovatele k závažnému porušení soutěžních podmínek a Soutěžního řádu ČKA (dále jen SR).

→ porušení § 10 odst. 7 SR tím, že došlo k udělení ohodnocení zvláštní odměnou návrhu až po přiznání cen a odměn regulárně oceněným návrhům (dokonce až po rozlepení obálek se jmény autorů). Návrh autorů Hendrycha a Hodana se ocitl zcela mimo rámec soutěže a není jej možno chápat v rámci SR jako „návrh vyloučený ze soutěže“ z toho důvodu, že se kvůli jeho opožděnému podání mezi účastníky soutěže (jak je chápe SR ČKA) vůbec neměl dostat;

→ porušení § 6 odst. 2 SR – v průběhu soutěže došlo ke změně soutěžních podmínek tím, že v rozporu se soutěžními podmínkami bylo zadavatelem přidáno celkem 41 000 Kč na odměny;

→ porušení § 6 odst. 2 SR – o navýšení cen a odměn rozhodl poradní sbor vyhlášovatele, jehož členové nebyli součástí nominované poroty;

→ porušení § 11 odst. 2 SR – zveřejnění nesoutěžního návrhu v rámci výstavy soutěžních návrhů;

→ porušení § 11 odst. 3 SR – protokol nebyl v řádném termínu zaslán účastníkům soutěže;

→ porušení § 11 odst. 4 SR – protokol nebyl v řádném termínu zaslán na vědomí Komoře.

K porušení Soutěžního řádu ČKA a soutěžních podmínek ze strany vyhlášovatele došlo bez souhlasu nezávislého porotce Ing. arch. Ivo Kabeláče. Návrh autorů Hendrycha a Hodana byl porotcům dle arch. Kabeláče zaslán e-mailem až druhý den 16. 1. 2013

To je v rozporu se zápisem v protokolu soutěže z ledna 2013, kde se píše:

„4.3. Třetí jednací kolo hodnotícího zasedání soutěžní poroty

[dne 18. měsíce ledna roku dvoutisícíhotřináctého]

Konstatuje se, že porota je usnášeníschopná a bude jednat a hlasovat v tomto složení:

Řádní členové závislí. Mgr. Josef Levek

Řádní členové nezávislí: Ing. Miloslav Čech, Ing. arch. Ivo Kabeláč

Dne 15. ledna 2013 v 17:30 byl doručen návrh číslo 35.

Vzhledem k tomu, že tento návrh byl doručen po stanoveném termínu pro odevzdání soutěžních návrhů, hlasovala porota, zda bude hodnocen mimo soutěž, či zda bude vrácen na adresu uvedenou na obálce bez otevření.

Vzhledem k účtě k práci jednotlivých účastníků soutě-

že a k rozšíření inspirace soutěžními návrhy hlasovala porota v poměru 3 : 0 : 0 o tom, že návrh bude hodnocen mimo soutěž. Po otevření obálek o autorech přezkoušitelem.“

To je v rozporu se zápisem z jednání PSS ČKA dne 7. 2. 2013, kde se píše:

„2. Odevzdání návrhů proběhlo 15. 1. 2013 do 12 hod., ihned poté byly přezkoušovatelem přezkoušeny návrhy a zasedla porota k hodnocení, které bylo ukončeno určením pořadí, rozdělením cen a odměn a rozlepením obálek autor.“

To je v rozporu s upraveným protokolem z května 2013, kde se píše:

„4.3. Třetí jednací kolo hodnotícího zasedání soutěžní poroty
[dne 15. měsíce ledna roku dvoutisícíhořinátého]
Dne 15. ledna 2013 v 17:30 byl doručen návrh číslo 35. Vzhledem k tomu, že tento návrh byl doručen po stanoveném termínu pro odevzdání soutěžních návrhů, hlasovala porota, zda bude hodnocen mimo soutěž, či zda bude vrácen na adresu uvedenou na obálce bez otevření. Vzhledem k účtě k práci jednotlivých účastníků soutěže a k rozšíření inspirace soutěžními návrhy hlasovala porota v poměru 3 : 0 : 0 o tom, že návrh bude hodnocen mimo soutěž.“

Představenstvo ČKA i přes písemné upozornění DR ČKA adresované předsedovi České komory architektů Ing. arch. Josefu Pannovi a na vědomí předsedovi pracovní skupiny pro soutěž Ing. arch. Petru Leškovi ze dne 27. března 2013 ne učinilo potřebné kroky k zabránění pochybení v konání Pracovní skupiny soutěže, která má povinnost bránit konání neregulérních soutěží a výběrových řízení, jak jí stanovuje definice úkolu v plánu její činnosti a jak jí předepisuje v takových případech Soutěžní řád ČKA, ustanovení § 6 odst. 2 *Odvolání a zrušení soutěže nebo soutěžní přehlídky*.

(2) *Soutěž může být též zrušena, a to na návrh Komory, jestliže se v jejím průběhu prokáže, že vyjádření Komory o neregulérnosti bylo vydáno na základě zjevně nesprávných nebo neúplných informací, zejména uvedl-li vyhlášovatel Komoru záměrně v omyl, popřípadě došlo-li v průběhu soutěže ke změnám soutěžních podmínek rozhodných pro průběh soutěže a pro rozhodnutí poroty, v jejichž důsledku se stala soutěž neregulérní. Oznámení o zrušení soutěže provede vyhlášovatel stejným způsobem, jakým soutěž vyhlásil. Svě zjištění o neregulérnosti soutěže a případném návrhu na zrušení soutěže zveřejní Komora ihned na svých internetových stránkách.*

Toto pochybení v konání představenstva ČKA ve svém důsledku vedlo k tomu, že soutěž „ROZHLEDNA Náklo“ proběhla v rozporu se Soutěžním řádem ČKA, a přestože nesplnila řadu parametrů regulérnosti, nebyla dosud za neregulérní soutěž prohlášena.

DR ČKA se domnívá, že tím, že představenstvo ČKA nezabránilo konání neregulérní soutěže „ROZHLEDNA Náklo“ a umožnilo, že institut architektonické soutěže může sloužit vypisovatelům k účelovým rozhodnutím v rozporu se Soutěžním řádem ČKA, trvale poškodilo dobré jméno architektonické soutěže jako takové a je v rozporu s dlouhodobým směřováním Komory.

Ing. arch. Pavel Rada
předseda dozorčí rady České
komory architektů

Obdrží:
Ing. arch. Josef Panna
předseda České komory architektů

Představenstvo České komory architektů
V Praze dne 27. srpna 2013
Č.j.: 12 -2013/Ra/On

VYJÁDRĚNÍ PŘEDSTAVENSTVA ČESKÉ KOMORY
ARCHITEKTŮ KE KONTROLNÍMU NÁLEZU DOZORČÍ RADY
Č.J. 12-2013/RA/ON

ve věci: „porušení povinností představenstvem ČKA v souvislosti s konáním architektonické soutěže Rozhledna Náklo“

Dne 30. 8. 2013 bylo předsedovi ČKA doručeno usnesení dozorčí rady ČKA, která v souladu s ustanovením § 13 odst. 2 Organizačního, jednacího a volebního řádu vydala kontrolní nález, kterým představenstvu vytyká porušení povinností v souvislosti s konáním architektonické soutěže Rozhledna Náklo, kdy představenstvo nezabránilo konání soutěže, respektive soutěž nezrušilo, ačkoli tato byla v rozporu se Soutěžním řádem.

Představenstvo nejprve obecně uvádí, že pravomoc soutěž zrušit náleží výlučně jejímu vyhlášovateli, ČKA (potažmo představenstvo) má pouze právo takové zrušení vyhlášovateli navrhnout a zároveň vydat stanovisko k neregulérnosti soutěže.

Co se týká jednotlivých vytykaných bodů, ty lze rozdělit na dvě části, a to porušení ustanovení Soutěžního řádu, k nimž došlo zřejmě již v průběhu soutěže (první tři odrážky v usnesení dozorčí rady) a porušení ustanovení Soutěžního řádu, k nimž došlo až po ukončení soutěže (poslední tři odrážky v usnesení dozorčí rady).

Soutěž byla vyhlášena 4. 12. 2012, soutěžní návrhy musely být odevzdány nejpozději do 15. 1. 2013 v 12.00. Po tomto termínu byl doručen soutěžní návrh č. 35, který byl hodnocen mimo soutěž, jak plyne z protokolu o průběhu soutěže. Porota se k tomuto návrhu vyjádřila v tom smyslu, že vzhledem k jeho mimořádné kvalitě doporučuje vyhlášovateli uvažovat o jeho případném využití v souladu s postupy podle platných řádů ČKA.

Ustanovení § 6 odst. 1 Soutěžního řádu výslovně uvádí, že vyhlášovatel má právo soutěž zrušit „do doby rozhodnutí poroty o nevhodnějším návrhu“. Ustanovení § 7 odst. 2 Soutěžního řádu pak uvádí, že „Komora je oprávněna odvolat své souhlasné vyjádření k soutěžním podmínkám, a to i během soutěže, zjistí-li, že byla při posuzování těchto podmínek uvedena v omyl“. Z obou těchto ustanovení plyne, že ke změně stanoviska, ať již ČKA nebo vyhlášovatele, může dojít pouze v době trvání soutěže, nikoli po jejím ukončení.

Podnět na prošetření soutěže, jak vyplývá z kontrolního nálezu, byl dozorčí radě předán 8. 2. 2013, tedy až po ukončení soutěže. V takovém případě již není namístě vydávat stanovisko k neregulérnosti soutěže (bylo by to mimo jiné i v rozporu se smyslem institutu neregulérnosti – v dané fázi už soutěž proběhla, účastníci soutěže odevzdali své návrhy a ty byly porotou vyhodnoceny). Pro tuto fázi po ukončení soutěže upravuje Soutěžní řád možnost jednotlivých účastníků podat vyhlášovateli soutěže námitky proti postupu poroty.

S ohledem na výše uvedené je představenstvo přesvědčeno, že v dané věci nedošlo k pochybení z jeho strany.

Je samozřejmě otázka, zda postup poroty, potažmo i vyhlášovatele a jeho poradního sboru byl v souladu se Soutěžním řádem, když pochybnosti vyvolává především existence dvou různých protokolů o průběhu soutěže a nesrovnalosti

mezi těmito protokoly a zápisem z jednání Pracovní skupiny pro soutěže z 7. 2. 2013. Případná pochybení v tomto smyslu jsou však věci, která nespádá pod odpovědnost představenstva. Pokud se některý z účastníků soutěže cítí být postupem vyhlášovatele poškozen, nic mu pochopitelně nebrání podat žalobu k obecnému soudu, taková záležitost však již není v kompetenci ČKA.

Doufáme, že toto vyjádření k uvedené problematice je dostačující. Představenstvo je si pochopitelně vědomo potřeby pečovat o dobré jméno architektonických soutěží a činí všechny dostupné kroky k tomu, aby nedocházelo ke konání neregulérních soutěží. V tomto konkrétním případě nicméně pravomoc představenstva k zásahu není dána.

Nad rámec textu kontrolního nálezu byly představenstvu na jeho zasedání dne 10. 9. 2013 sděleny nové informace o průběhu architektonické soutěže Rozhledna Náklo (a to jednak Ing. arch. Michalem Bartoškem, který podával původní podnět k prošetření dozorčí radě, jednak Ing. arch. Pavlem Radou, předsedou dozorčí rady). Z těchto informací vyplývá následující:

→ V rámci uvedené soutěže, respektive při zpracování protokolu o průběhu soutěže, došlo k manipulaci s podpisy porotců.

→ Vyhlášovatel má v úmyslu uzavřít smlouvu o provedení zakázky se soutěžícím, který svůj návrh doručil až po uplynutí lhůty stanovené v soutěžních podmínkách.

→ Dozorčí rada měla tyto informace k dispozici již v březnu 2013.

Po seznámení se spisem vedeným v dané věci dozorčí radou byla však první z výše uvedených informací, které zazněly na zasedání představenstva dne 10. 9. 2013, zpochybněna. Není zcela zřejmé, na základě čeho dospěla dozorčí rada k přesvědčení, že ve věci docházelo k manipulacím s podpisy členů poroty na protokolu či dalším nezákonným postupům. Dozorčí rada v rámci prošetřování konala slyšení pouze s dvěma osobami, a to Ing. arch. Kabeláčem (nezávislý člen poroty) a Mgr. Salavou (sekretář soutěže, odpovědný za zpracování protokolu), přičemž jejich výpovědi byly do značné míry protichůdné, a to zejména ve vztahu k otázce okamžiku doručení „soutěžního návrhu“ doručeného po lhůtě k podávání návrhů – když Mgr. Salava uvádí, že se tak sice stalo až po lhůtě, nicméně ještě v době zasedání poroty, před otevřením obálek, zatímco Ing. arch. Kabeláč tvrdí, že návrh mu byl předložen až den po ukončení soutěže. Není zřejmé, proč se dozorčí rada nepokusila získat vyjádření dalšího nezávislého člena poroty, Ing. Čecha, a proč nevyslechla i člena pracovní skupiny pro soutěže zodpovědného za tuto soutěž Ing. arch. Ludvíka Gryma.

S ohledem na uvedené vyjadřuje představenstvo své přesvědčení, že konat v dané věci měla prvotně dozorčí rada, která měla (či je měla získat) kompletní a detailní informace, mohla tedy jednak kontaktovat vyhlášovatele a vyjádřit jménem ČKA zásadní nesouhlas s uvedeným postupem, jednak zvážit další možné kroky. Postup dozorčí rady považuje představenstvo za prakticky alibistický, neakční a neřešící. Pokud měla dozorčí rada pochybnosti o průběhu dané soutěže (a tyto pochybnosti zřejmě měla, už na základě slyšení Ing. arch. Kabeláče z května tohoto roku), měla ve věci okamžitě účinně jednat, nikoliv se snažit přesunout zodpovědnost za řešení situace na představenstvo, které má v dané věci informace pouze dílčí a zprostředkované.

Představenstvo odsouhlasilo následující postup:

→ Dozorčí rada a právní oddělení ČKA za vzájemné spolupráce zváží doplnění informací a podání podnětu pro Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.

→ Pracovní skupina pro soutěže ve spolupráci s DR připraví dopis pro vyhlášovatele soutěže – návrh tohoto dopisu je připraven, bude odeslán v návaznosti na schůzku mezi členem dozorčí rady Ing. arch. Tomášem

Víchem (pověřeným touto věcí) a předsedou pracovní skupiny pro soutěže Ing. arch. Petrem Leškem, která se bude konat 27. 9. 2013.

→ Právní oddělení ČKA doporučí další postup včetně případné možnosti podání trestního oznámení.

S pozdravem

Ing. arch. Josef Panna
Předseda ČKA

V Praze 26. 9. 2013
Č.j. 1340-13/DR

Představenstvo České komory architektů
V Praze dne 27. srpna 2013
Č.j.: 12 -2013/Ra/On

VIJÁDŘENÍ DOZORČÍ RADY ČKA

Dozorčí rada ke kontrolnímu nálezu obdržela ve lhůtě 30 dnů vyjádření představenstva ČKA ze dne 1. 10. 2013. S tímto vyjádřením se dozorčí rada neztotožňuje jak v míře a v rozsahu nápravy situace, tak v konstatování, že za situaci není představenstvo zodpovědné. Přestože pracovní skupina pro soutěže zaslala vyhlášovatelům na základě kontrolního nálezu dopis, kterým upozorňovala na pochybení, a v zasláné odpovědi vyhlášovatel přislíbil nápravu, doposud v době uzávěrky Bulletinu soutěžící neobdrželi žádnou reakci. Máme rozdílný názor na to, který orgán ČKA a v které fázi soutěže jedná s vyhlášovatelem v případě zjištění porušení soutěžních podmínek nebo soutěžního řádu vyhlášovatelem.

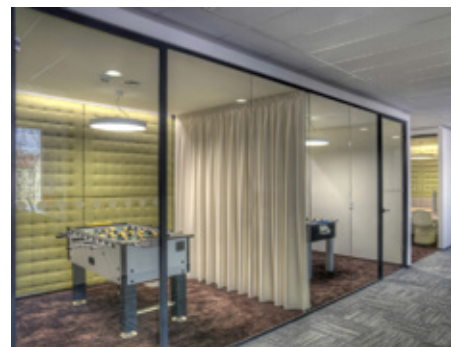
Dozorčí rada bude pro valnou hromadu Komory ve spolupráci s legislativní skupinou a skupinou pro soutěže iniciovat posílení funkce auditora soutěže. Dále bude usilovat o to, aby se posílil vliv na přípravnou fázi soutěží, kdy se s vyhlášovatelem domlouvají soutěžní podmínky. Výsledkem by měl být stav, kdy by byl zajištěn výrazně mocnější kontinuální dozorcující vliv ČKA na přípravu a průběh soutěží. Dále bude dozorčí rada usilovat o to, aby v podobných případech, kdy se vyhlášovatel odchýlí od soutěžních podmínek či soutěžního řádu, představenstvo propracovalo a využívalo institut návrhu na odejmutí regulérnosti v průběhu konání soutěže.

Ing. arch. Pavel Rada
předseda dozorčí rady
České komory architektů

V Praze a Brně dne 26. listopadu 2013

Interiérové systémy LIKO-S tvůrčí svoboda a vysoká funkčnost

čistý design + vysoká zvuková izolace

systemové přestavitelné příčky LIKOform®
posuvné stěny LIKO-Space®
vestavky® do hal inLIKO®
akustické stropní podhledy LIKOfon®

www.zivestavby.cz

SKRYTÉ ZÁRUBNĚ XINNIX

PRECIZNÍ A NADČASOVÉ PROVEDENÍ

ŠPIČKOVÁ TECHNOLOGIE S DLOUHOLETOU ŽIVOTNOSTÍ

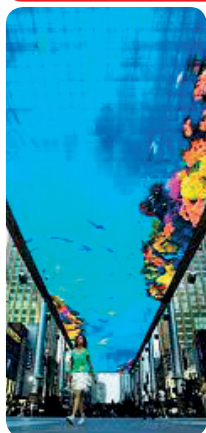
VHODNÉ PRO DVEŘE OTEVÍRANÉ VEN I DOVNITŘ STĚNY

POUŽITÍ PRO STĚNY LIBOVOLNÉ TLOUŠŤKY A TYPU:
SADROKARTONOVÉ I ZDĚNÉ

K DISPOZICI PRO VŠECHNY STANDARDNÍ VELIKOSTI DVEŘÍ

www.skrytezarubne.info

REKLAMNÍ OBRAZOVKY

VÝVOJ
PROJEKTY
VÝROBA
INSTALACE
SERVIS
HOTLINE

tel.: +420 606 223 224
e-mail: frantisek@reklamniobrazovka.cz

www.reklamniobrazovka.cz
www.LEDvelkoplosneOBRAZOVKY.cz

NOWY STYL GROUP®

www.NowyStylGroup.com

Nowy Styl Group
– evropský leader,
**jeden z největších
výrobců kancelářského
nábytku na světě.**

Skupina naplňuje potřeby svých klientů již po řadu let komplexní nabídkou sezení, nábytku a podlah z portfolia svých **6 výrobních značek**. Nabízíme **řešení pro veřejné prostory, kanceláře, konferenční a školící místnosti, i sportovní arény**. Pečujeme o ergonomii a pohodlí vašeho pracovního prostoru.

NOWY STYL GROUP BRANDS

RECKLI®

DESIGN YOUR CONCRETE

RECKLI Strukturální matrice

pro všechny oblasti betonových staveb

Individuální ztvárnění architektonického betonu

RECKLI GmbH

Gewerkenstr. 9a · 44628 Herne · Germany · Tel. +49 2323 1706-26 · Fax +49 2323 1706-50

Mgr. Iveta Heczková · Mobile DE: +49 151 61339553 · Mobile CZ: +420 724 888 718

iheczkova@reckli.de · www.reckli.de

www.facebook.com/reckli.net

HAGS Praha

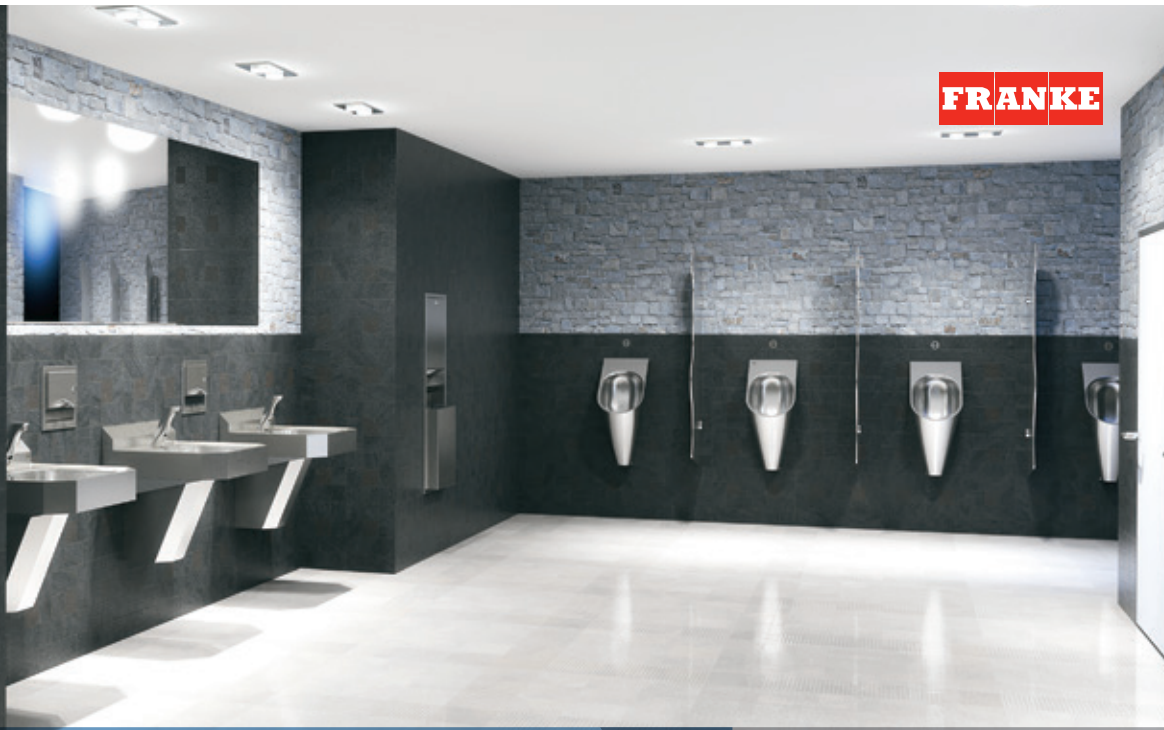
Platněřská 9
110 00 Praha 1 - Staré Město

hagspraha@hagspraha.cz
tel.: 251 611 317

www.hagspraha.cz
www.hags.cz

WASHROOM
SYSTEMS

FRANKE

Franke Washroom Systems nabízí individuální design veřejných, poloveřejných a komerčních sanitárních prostor díky kombinaci inovativní technologie armatur s moderními zařízovacími předměty a doplňky z ušlechtilé oceli a minerálního materiálu.

www.franke.cz

2014 Design Roadshow

... PŘIJĎTE DISKUTOVAT S ODBORNÍKY

ZAČÁTEK VŽDY OD 16:00 HODIN

JE MOŽNÉ SLADIT
OTOČNÉ A POSUVNÉ DVEŘE
SE VŠEMI TYPY ZÁRUBNÍ?

JSOU JEDNOTÍCÍ
GRAFICKÉ MOTIVY
PŘÍNOSEM PRO
INTERIÉR?

30. 1. České Budějovice 6. 2. Pardubice 20. 2. Ostrava

27. 2. Zlín 13. 3. Karlovy Vary 20. 3. Liberec

27. 3. Plzeň 3. 4. Ústí nad Labem

Odborný garant akce – Prof. Akad. Arch. Jan Fišer, CSc. Vedoucí ateliéru průmyslového designu Fakulty architektury ČVUT Praha a design interiéru Fakulty umění a designu UJEP v Ústí nad Labem. Autor mnoha realizovaných interiérů, budov a designu předmětů. Návrh původních interiérů pražských kaváren Parnas a Slavia, Senát ČR, galerie Zlatá husa v Dlouhé ulici, divadlo Olympic a Ypsilon, či vyhlídková kavárna televizního vysílače v Praze.

www.designroadshow.cz

BARVY A LAKY HOSTIVAŘ, a.s.

ČESKÝ VÝROBCE A DODAVATEL BAREV A NÁTĚROVÝCH HMOT S DLOUHOLETOU TRADICÍ

Společnost BARVY A LAKY HOSTIVAŘ, a.s. je českým výrobcem nátěrových hmot s historií sahající až do roku 1893. Svůj kompletní sortiment nátěrových hmot vyrábí výhradně v České republice ve své dceřiné společnosti BARVY A LAKY TELURIA, s.r.o. Její výrobky nacházejí uplatnění v hobby sektoru, stavebnictví i průmyslu.

Výrobní zázemí a sortiment

Společnost nabízí ucelený sortiment nátěrových hmot, malířských barev a ředidel na jakýkoli podklad a prostředí, v široké škále odstínů. Společnost je předním českým specialistou na výrobu syntetických a vodou ředitelných nátěrových hmot.

Vývoj vlastních výrobků

V oblasti vývoje společnost disponuje špičkovým zázemím kvalitně vybavenými laboratořemi a velmi zkušenými specialisty. V laboratořích probíhá objektivní testování kvality a životnosti nátěrových hmot. Na základě získaných poznatků se zavádějí do trhu ověřené a kvalitní novinky. Společnost spolupracuje s předními výzkumnými ústavy, s kterými konzultuje svůj výzkum a vývoj.

Obchodní činnost

Výrobky jsou k dostání v klasických prodejnách barev a laků po celé ČR, ve většině obchodních řetězcích i ve vlastních firemních prodejnách Kouzlo Barev a prodejní síti Barevný ráj. Prodávány jsou výrobky pro hobby i profi sektor, kde je poskytována profesionální a flexibilní technická podpora. Zákazníky společnosti jsou rovněž průmyslové společnosti poptávající speciální nátěrové hmoty.

Zahraniční obchod

Společnost působí i na evropském trhu, kde úspěšně prodává své výrobky. V současné době vyváží svoje výrobky na Slovensko, do Anglie, Itálie, Portugalska, Polska, Chorvatska, Moldávie a Litvy.

Tónovací centra

Stále větším požadavkům trhu na nabídku speciálních odstínů vycházíme vstříc dodáváním tónovacích automatů. Tónovací centra rostou ve vybraných prodejnách po celé ČR, tónují nátěrové hmoty přesně v požadovaném odstínu a množství dle přání zákazníků.

Kvalita, bezpečnost a životní prostředí

Kvalita výrobků, bezpečnosti pracovních procesů a nenahraditelnosti zdravého životního prostředí je prioritní. Výrobní fabrika se sídlem ve Skrchově dnes vyrábí nátěrové hmoty dle nejnovějších technických i ekologických standardů a část její produkce nese označení Ekologicky šetrný výrobek. Splňuje obhájené certifikáty a atesty včetně ISO 9001. BARVY A LAKY HOSTIVAŘ, a.s. rovněž působí v Asociaci výrobců nátěrových hmot a od roku 2002 mají zavedený certifikát ISO.

Lidské zdroje

Vedení společnosti klade velký důraz na kvalitu pracovního prostředí a celkovou atmosféru podněcující týmovou práci, kreativitu a otevřenou komunikaci. O tom, že jsou v oblasti řízení lidských zdrojů dosahovány nemalé úspěchy svědčí nejen nízká fluktuace, ale i trvalý zájem kvalitních absolventů i zkušených odborníků o získání zaměstnání ve společnosti BARVY A LAKY HOSTIVAŘ.

Nekomerční partnerství

Strategická partnerství a členství v profesně zaměřených seskupeních považujeme za jednu z klíčových podmínek pro udržení a rozvoj špičkové mezinárodní úrovně svých výrobků a služeb. Namátkově lze jmenovat naše členství v Asociaci výrobců nátěrových hmot či v Cechu malířů a lakýrníků. Spolupracujeme rovněž s předními výzkumnými společnostmi (např. Synpo Pardubice) či vzdělávacími institucemi (např. Vysoká škola chemicko-technologická v Pardubicích). Tradičně a dlouhodobě je podporována řada sportovních akcí a sociálních projektů.

Svým konáním chceme být vnímáni jako přátelský, spolehlivý, inovující, kvalitní a férový partner. Pokud se rozhodnete stát se našimi partnery, budeme se těšit na setkání s vámi.

BARVY A LAKY HOSTIVAŘ, a.s., Průmyslová 1472/11, 102 19 Praha 10, Česká republika
Tel.: +420 296 584 111, Fax: +420 272 706 091, Email: bal@bal.cz, Http://www.bal.cz

SOU

TĚ

ŽE

\$ @ #

%

!

& ?

K SOUTĚŽÍM

Na konci loňského roku ČKA vydala zprávu, že se v roce 2012 uskutečnilo dosud nejvíc soutěží o návrh za dobu její dvacetileté existence.

Zpráva jistě potěšující, ale nenechme se ukolébat, o průlom se rozhodně nejedná. Statisticky vzato je to skoro zanedbatelný výkyv v rozsahu všech soutěží, které se za rok potenciálně uskutečnit mohly. Nicméně něco se tím trochu vyjevilo. Průměrný počet účastníků na soutěž výrazně klesl, zřídka kdy přesáhne třicetku. Nárůst počtu soutěží neznamená větší kvalitu. Stále se opakují procesní chyby, odbude se příprava podkladů, nejasně formuluje zadání, zbrkle sestaví porota, porotce ve spěchu, s nedostatkem taktu, špetky diplomacie a vůle k nalezení konsenzu. Samotná kvalita soutěžních návrhů zůstává v průměru nízká.

My architekti si přejeme a usilujeme o to, aby se soutěž stala standardním prostředkem investora při výběru projektanta. Váhavým vyhlášovatelům argumentujeme kvalitou výsledku. Ale ruku na srdce, jsme si tím opravdu jisti? Letmé závěry mne přivádějí na otázku, zdali jsme na další nárůst počtu soutěží skutečně připraveni. Bude dostatek organizátorů, porotců, sekretářů, přezkušovatelů a nakonec i soutěžících? Myslím těch kvalitních.

Často říkám, že soutěž je prověrkou demokracie v její ryzí podobě, protože jádrem procesu je nebo by měl být dialog. Otevřený, ne mechanický, kultivovaný, obohacující, směřující k nalezení společné shody. Soutěž se nedá vnutit, je ku prospěchu jen těm, kdo jí věří, chtějí a dokážou se vypořádat s řadou nástrah, které mohou snadno zadřít jemné soukolí mechanismu v každém okamžiku jeho běhu. Stále je příliš málo těch, kteří umí soutěž zorganizovat dobře, a i když se podaří toto, stále není vyhráno. Platí a bude platit, že sebestrežnější definovaná pravidla soutěžního řádu nebo soutěžních podmínek ještě nejsou zárukou kvalitního výsledku. Bude stát velké úsilí udržet tempo rostoucího počtu soutěží, ale bude mnohem těžší zajistit to, co budoucím vyhlášovatelům slibujeme – kvalitu.

Ing. arch. MgA. Michal Fišer
člen PS pro soutěže

OTTA K TÉMATU REKAPITULACE ARCHITEKTONICKÝCH SOUTĚŽÍ

V úterý 22. října 2013 se v sídle ČKA v pražské Josefské ulici konalo diskusní setkání OTTA (Otevřený think tank architektů) na téma Rekapitulace architektonických soutěží v roce 2012. Cílem akce bylo seznat účastníky a porotce loňských soutěží a probrat jejich pozitivní i negativní zkušenosti.

Pracovní skupina pro soutěže připravila několik konkrétních příkladů soutěží, u kterých došlo k různým typům pochybení, od výměn členů poroty přes nevyjasněné kompetence na straně vyhlášovatele po pochybení poroty při posuzování ekonomických ukazatelů, a na druhou stranu těch, které proběhly příkladně: architekti v porotě dokázali závislým členům problémy v návrzích, výsledky byly dobře zpropagovány, soutěž vhodně zahrнула participaci obyvatel.

Představeny byly i legislativní novinky; připravuje se například vyhláška o soutěži, pro jejíž vytvoření byly použity soutěžní podmínky ČKA, představen byl vzor pro zakázky malého rozsahu. Připomenuty byly soutěže v zahraničí, diskutována byla pozice ČKA v rámci soutěží nebo otázka přesného stanovení ukončení soutěže. Představeny byly aktivity ČKA k propagaci soutěží o návrh a ke zlepšování jejich úrovně.

Zápis z poměrně obsáhlé diskuse, která by se na jaře 2014 měla zopakovat, najdete na webu ČKA v sekci PS pro soutěže.

SOUTĚŽE A EVROPA

Jaká je situace na evropském poli architektonického soutěžení? Nahlédli jsme do několika zemí napříč kontinentem a oslovili osobnosti z oboru, od řadových účastníků soutěží přes organizátory po osoby zodpovědné za kvalitu a soulad soutěžní procedury se zákonem a dobrými mravy.

Metoda zadávání zakázek na služby architekta je odlišná v závislosti na státním systému, sociokulturním pozadí a na aktuální hospodářské situaci jednotlivých států. Nashromážděný materiál získaný formou krátké ankety není vyčerpávající rešerší. Je spíše namátkovou sondou, která otevírá nové možnosti pro mezinárodní oborový dialog a výměnu zkušeností. Jednou z neúčinnějších současných platform je ACE (Evropská rada architektů), která v prostředí unijní legislativy hájí profesi architekta jako svrchovaně kreativní řemeslo s jeho zákonitostmi včetně způsobu distribuce veřejných zakázek formou architektonické soutěže.

Existují limity pro povinné vyhlášení architektonické soutěže na stavbu z veřejných prostředků (například výše investic, funkce stavby, kontext prostředí atd.)?

Česká republika: Ne, veřejný zadavatel jakkoli objemné zakázky na služby architekta není povinen užít architektonické soutěže.

Švýcarsko: Ne, architektonická soutěž není pro veřejné zadavatele ze zákona povinná. Veřejné instituce však mají svá interní pravidla pro vyhlášení soutěže o návrh. V oprávněných případech se užívá neanonymní procedura souběžného zpracování zakázky, kdy je vyžadován otevřený dialog mezi vyhlášovatelem, porotou a soutěžícími za účelem přiměřeného rozpracování a zpřesňování zadání a jeho řešení.

Slovinsko: Dle zákona musí veřejný zadavatel použít architektonickou soutěž, pokud odhad ceny za službu architekta překročí 130 tisíc eur.

Francie: Běžně jsou architektonické soutěže vyhlášovány pro projekty již od 200 tisíc eur realizačních nákladů budoucí stavby (včetně projektu a související administrativy). Pravidla se mohou lišit v závislosti na tom, zda je vyhlášovatelem stát, nebo region.

Nizozemsko: Soutěže o návrh se používají na většinu zakázek. Za služby architekta do výše 200 tisíc eur a 5 milionů eur investičních nákladů stavby je výběrové řízení legislativně vedeno na národní úrovni, pro zakázky nad tento limit se procedura řídí evropským právem. Neveřejné výběrové řízení je v Nizozemsku možné pro zakázky do 60 tisíc eur. Typ stavby není určující.

Polsko: Ne, soutěž o návrh není pro veřejné zadavatele povinná. Jakákoli forma výběrového řízení musí být veřejně vyhlášena, přesahuje-li cena budoucí zakázky na zpracování projektu 14 tisíc eur.

Velká Británie: Ne, soutěž o návrh není ze zákona povinná, nicméně například RIBA1 čím dál více usiluje o zakotvení soutěže o návrh do vládní legislativy.

Kolik architektonických soutěží je ročně vyhlášeno? V jakém poměru jsou zastoupeny soutěže vyzvané a otevřené, ideové a projektové?

Česká republika: V roce 2012 bylo vyhlášeno 27 architektonických soutěží, z toho 11 ideových a 16 projektových, všechny otevřené. Za posledních pět let byly vyhlášeny pouze dvě vyzvané soutěže. Jedná se o soutěže, které získaly doložku regulérnosti. Soutěžní přehledky a studentské soutěže nejsou započítány.

Švýcarsko: Statistiky nejsou přesné, odhadem přes 500 ročně v závislosti na ekonomické situaci. Přibližně 40 % soutěží je otevřených, 60 % vyzvaných, s lokálními výkyvy. Obecná tendence směřuje k vyzvaným soutěžím. Naprostá většina (80–90 %) soutěží je projektových oproti ideovým.

Slovinsko: Za poslední roky do deseti soutěží ročně. Naprostá většina je projektových, ideové a vyzvané velmi výjimečně.

Francie: Souhrnem asi 30–50 soutěží týdně, tzn. kolem 2000 ročně.

Rakousko: V posledních letech se konalo ročně asi 90–100 soutěží. Přes 90 % jich bylo projektových, vyzvané a otevřené jsou zastoupeny rovnoměrně.

Nizozemsko: Asi 100 soutěží ročně. Jednokolové otevřené soutěže jsou obvyklé u ideových nebo studentských soutěží, kterých se zaběhnuté kanceláře neúčastní. Naprostá většina soutěží je dvoukolová s předvýběrem pěti účastníků (short-listed) z důvodu zamezení zbytečného vydání energie desítkami týmů, které by jinak v otevřených soutěžích zůstaly bez ocenění. Po zveřejnění výzvy následuje šestitýdenní lhůta na vyjádření zájmu o účast v soutěži. Vyhlášovatel stanoví kvalifikační (autorizace, minimální obrat, pojištění...) a odborná kritéria (zkušenost s podobnými projekty, realizované stavby, CV jednotlivých členů týmu...). Obvykle je porotou vybráno pět týmů, které obdrží kompletní zadání úkolu a jsou požádány o vypracování studie nebo jednoduché skici či pouhého slovního vyjádření přístupu k zadání. V závislosti na rozsahu práce obdrží každý tým skicovně pohyblivý se od 20 tisíc do 100 tisíc eur. Porota vybere vítězný návrh, který kromě skicovného obdrží zakázku na projekt. Běžné jsou soutěže vyhlášené privátními investory s určitým podílem veřejných investic, například na pozemcích města, které jsou nabídnuty k prodeji za účelem dalšího rozvoje na podkladě existujícího zastavovacího plánu. Od veřejných soutěží se tento proces příliš neliší, v některých ohledech má privátní investor větší slovo například při výběru účastníků soutěže. Město má pod kontrolou výkony potřebné k vydání stavebního povolení a investice do veřejné infrastruktury v řešeném území, čímž dokáže přimět developera ke kvalitnímu výsledku. Vše se od počátku děje za úzké oboustranné spolupráce, jejíž podmínky jsou předtím pečlivě dojednány.

Polsko: V závislosti na ekonomické situaci proběhne 30–80 soutěží ročně. Existují zde pouze otevřené soutěže.

Velká Británie: Přesná čísla nejsou známa, protože zde neexistuje žádný centrální institut kontroly nad soutěží o návrh. Různé organizace v Británii uspořádají odhadem celkem 20 architektonických soutěží ročně. Toto číslo obsahuje veřejné i privátní soutěže, otevřené a vyzvané ve zhruba vyrovnaném poměru. Převážná většina soutěží je projektových. Veřejné zakázky jsou zde v naprosté většině zadávány prostřednictvím rámcových oblastí (frameworks) strukturovaných podle typu stavby. „Frameworks“ evidují architektonické kanceláře s potřebnými kvalifikačními kritérii (reference, obrat atd.) speci-

alizované na určitý stavební druh. Tyto subjekty jsou vyzvány vyhlášovatelem k účasti ve výběrovém řízení. Princip „divoké karty“ pro začínající kanceláře zatím neexistuje.

Kdo, jaký institut je formálním garantem kvality soutěže? Existuje problém tzv. neregulérních soutěží?

Česká republika: ČKA uděluje doložku regulérnosti soutěže, kterou je vyjádřen soulad se soutěžním řádem ČKA, potažmo se zákonem o veřejných zakázkách. Udělením doložky je umožněna účast autorizovaných osob v soutěži. Zkoumání a hodnocení kvality vlastního zadání soutěže není v kompetenci Komory.

Švýcarsko: Garantem kvality soutěží je SIA prostřednictvím své speciální komise, která hodnotí zadání soutěže a uděluje známku kvality. Přesto není pro vyhlášovatele povinné předkládat zadání soutěže ke schválení. Případy porušování pravidel se SIA snaží řešit preventivně tím, že organizuje konference, kurzy, výstavy a publikuje články.

Slovinsko: Není ustanoven konkrétní garant, snaží se o to Slovinská komora architektury a prostorového plánování. Až 90 % soutěží je organizováno právě komorou.

Francie: Pojem neregulérní soutěž není znám, protože soutěžní řád komory architektů a státní legislativa jsou vzájemně sladěné. Na kontrolu soutěží dohlíží Cour des comptes, francouzská obdoba českého ÚOHS.

Rakousko: Garantem kvality soutěží je komora architektů. Komora řídí soutěž, pokud vyhlášení odpovídá kritériím soutěžních standardů, a také doporučuje dva své zástupce do poroty.

Nizozemsko: Procedura soutěží vychází z legislativy EU, která je na národní úrovni dále zpřesňována vládou do velmi striktní podoby. Neregulérní soutěže jsou velmi vzácné.

Polsko: Soutěže jsou obecně kontrolovány státní institucí obdobnou našemu ÚOHS. Pojem „neregulérní soutěž“ zde prakticky neexistuje.

Velká Británie: V Británii neexistují právně regulované a ukotvené postupy, nicméně jako měřítko kvality jsou vládou doporučována pravidla RIBA pro soutěže o návrh. Jedná se o nejrespektovanější institut, který poskytuje kompletní servis spojený s organizací architektonické soutěže.

Kdo a podle jakého klíče vybírá architektky do vyzvaných soutěží?

Česká republika: Vyzvaných soutěží je ve veřejném sektoru minimum, protože jsou dle zákona (§ 6 bod 1 zákona č. 137/2006 Sb.) prakticky vyloučeny. Potřeba vyhlášovatele oslovit konkrétní řešitele a vést s nimi otevřený dialog se řeší souběžným zadáním zakázky více zpracovatelům.

Švýcarsko: Předkolem vyzvané soutěže je veřejná výzva k účasti v soutěži. Účastníci soutěže jsou vybráni porotou na základě předem stanovených kritérií.

Francie: Vlastní soutěží předchází veřejná výzva s kvalifikačními předpoklady pro účast, například finanční obrat, reference realizovaných podobných staveb, představení soutěžícího, složení soutěžního týmu a motivační dopis. Protože

většina soutěží je projektových, jsou pro každou soutěž v týmu zastoupeni architekt, stavební inženýr, statik a rozpočtář nebo další profese dle povahy zadání. Porota z obvyklých 50–200 nabídek vybere 3–5 soutěžících.

Rakousko: Vyzvané soutěže se odehrávají pouze v režimu zakázek malého rozsahu (do 200 tisíc eur). Architektury vybírá vyhlášovatel, který má ve výběru účastníků poměrně volnou ruku. Pokud se na vyhlášení soutěže podílí komora architektů, může sama účastníky doporučit. Způsob výběru architektů se v jednotlivých spolkových republikách poměrně liší (někde existují bodovací systémy). Minimální počet vyzvaných účastníků je závislý na rozsahu zadání: šest pro celkovou plochu stavebního programu do 1000 m², osm pro plochu od 1000 do 2000 m², deset nad 2000 m².

Nizozemsko: Účastníky vyzvaných soutěží vybírá porota, kterou stanoví vyhlášovatel. Dle povahy soutěže přijímají účast v porotě kromě zástupců vyhlášovatele a závislých či nezávislých architektů také zástupci místních iniciativ. V případě developerských soutěží, kde lze předpokládat sdílené veřejné a privátní investice, se v odpovídajícím poměru účastní zástupci města a developera. Existuje institut „vládního architekta“ (Rijksbouwmeester) s pětiletým mandátem, jehož úkolem je dbát na kvalitu architektury vládních investic, což zahrnuje přirozeně dohled nad kvalitou architektonických soutěží a výběru architektů. V mnoha městech tuto úlohu zastává městský architekt, v případech větších rozvojových území pak „městský plánovač“ (Master Planner), který řeší tuto úlohu ve spolupráci se soukromým sektorem, je-li tento zainteresován.

Polsko: Veřejné vyzvané soutěže neexistují, zákon je nedovoluje.

Velká Británie: Účastníky vyzvaných soutěží vybírá vyhlášovatel soutěže s doporučením organizátora na základě dosažených referencí, historie firmy, ocenění atd. RIBA usiluje o zavedení principu „divoké karty“ umožňující vstup začínajících architektů do soutěží.

Je architektonická soutěž přímým podkladem k zadání zakázky na projekt?

Česká republika: Ne. Zakázku na služby architekta lze zadat až v rámci jednacího řízení bez uveřejnění, které lze použít v kombinaci se soutěží o návrh.

Švýcarsko: Ano, dle zákona získává vítěz architektonické soutěže zakázku na projekt.

Slovinsko: Ano, pokud soutěž organizuje komora.

Francie: Ano. Zadavatel s vítězem podepíše smlouvu na projekt za honorář, jehož nabídka byla součástí požadovaných příloh soutěžního návrhu. Zadavatel má i právo veta a může realizovat projekt, který se neumístil na prvním místě. Tento krok musí ale řádně obhájit a taková situace nastává jen velmi zřídka.

Rakousko: Ne. Po soutěži nastane jednání o udělení zakázky. Ve většině případů je zakázka udělena výherci, ale nelze to garantovat.

Nizozemsko: Ano. Ve většině případů je budoucí smlouva na zhotovení projektu součástí soutěžních podmínek a každý z účastníků soutěže předkládá s architektonickým návrhem i návrh smlouvy. Po soutěži tak již není třeba dlouze jednat a smlouva je brzy uzavřena. Cena za zhotovení budoucího projektu, která vychází z investičních nákladů stavby, je většinou také stanovena předem. Někdy je předem stanoveno rozmezí, v němž se mohou pohybovat cenové nabídky soutěžících. Vyš-

ší cenová nabídka má šanci na úspěch jenom v případě, je-li vyvážena vyšší kvalitou návrhu.

Polsko: Většinou ano. Občas je ale soutěž zrušena, výjimečně zakázka získá druhý nebo třetí v pořadí.

Velká Británie: Není. Tento trend se snaží RIBA změnit nastavením a zakotvením nových pravidel v právním systému.

Jak hodnotíte legislativní podmínky Evropské unie v procesu architektonické soutěže? Jakou roli podle vás v tomto procesu zaujímá ACE (Architects' Council of Europe)?

Česká republika: ČKA má v ACE několik delegátů pro různé oblasti včetně pracovní skupiny pro architektonické soutěže.

Švýcarsko: Rolí ACE je hájit architektonické soutěže jako nevhodnější způsob zadávání zakázek tam, kde je požadován návrh řešení. ACE musí pokračovat ve svém úsilí s cílem přesvědčit, že architektura je veřejným zájmem a že služby architekta jsou intelektuálně-kreativním produktem.

Slovensko: Kritérium limitní hodnoty zakázky je zavádějí ve své obecnosti. Například zakázka za 130 tisíc eur může znamenat velmi různé projekty a měla by být definována další kritéria. ACE by mělo vytvořit různorodější typologii architektonických soutěží.

Rakousko: Architektonická soutěž je v prostředí unijní legislativy definována jen jako jedna z možností, jak najít správného projektanta. Dá se říci, že jednoznačnější ustanovení architektonické soutěže v zákoně by bylo velmi žádoucí – v mnoha zemích soutěže prakticky neexistují. Problém je v tom, že evropské zákony pro zadání projekční činnosti hledají spíše vhodnou firmu než nejlepší řešení. Proto se architektonické soutěže nacházejí ve svízelné situaci.

Velká Británie: RIBA vítá a plně podporuje úsilí ACE k prosazování soutěže o návrh do architektonické praxe.

Má architektonická soutěž obecně v očích veřejnosti plnou důvěru? Existují nějaké vedlejší způsoby k motivaci vyhlásovatelů soutěží, například marketingové kampaně?

Česká republika: Princip architektonické soutěže je na veřejnosti téměř neznámý. Naprostá většina veřejných zakázek na služby architekta je zadávána s kritériem nejnižší nabídkové ceny na v danou chvíli neexistující projekt. Žádná systematická osvětová kampaň v ČR doposud neproběhla.

Švýcarsko: Architektonické soutěže se ve Švýcarsku těší plnému uznání veřejnosti. Jejich tradice je zde zakořeněna již přes sto let. Soutěže evidentně přispěly ke kvalitě vystaveného prostředí.

Slovensko: Občas ano.

Francie: Ano, architektonické soutěže se těší velké oblibě a jsou hojně využívány. Nutno podotknout, že tomu předcházela dlouhodobý systematický lobbying CNOA3 a UNSFA4, období České komory architektů a Obce architektů.

Rakousko: Navzdory občasně skepsi odborné obce existuje přijetí architektonické soutěže celou společností. Architektonickou soutěž lze dobře propagovat formou veřejné výstavy, publikacemi atd. Ostatně hlasy volající po architekto-

nických soutěžích jsou v Rakousku více a více slyšet, a to především díky různým zájmovým organizacím, které se angažují ve vyhlásování soutěží.

Nizozemsko: Soutěže jsou veřejností velmi sledované, zejména v případě záměru na stavbu významné veřejné budovy. V některých případech jsou veřejné debaty zohledněny ve výsledku soutěže. Existuje silná vládní podpora kvalitní architektury. Například ministerstvo kultury dotuje vydávání literatury, výstavy a výzkum a zřizuje Národní institut architektury (NAI). Soutěže jsou propagovány také formou podpory a stimulace osvědčených veřejných zadavatelů (výroční vládní cena „excellent clients“). Existuje centrální vládní poradna, která pomáhá menším veřejným subjektům organizovat soutěže. Je zde také řada nevládních institucí, které monitorují kvalitu soutěží, například nadace Architectuur Lokaal.

Polsko: Spíše ne. Místní správy, které si osvojily institut architektonické soutěže, jej používají opakovaně, jiné s ním ale naopak nemají žádnou zkušenost. Soutěže se rodí z iniciativy architektů, kteří prostřednictvím svých institucí (Asociace architektů nebo Komora architektů) či osobních kontaktů naléhají na veřejnou správu, aby se zasazovala o organizaci soutěží.

Velká Británie: Soutěže generují odbornou i celospolečenskou diskusi, protože architektonické soutěže více než jiné postupy zapojují veřejnost do celého procesu zadání a realizace stavby. Pokud je stavba realizována na základě architektonické soutěže, může se její sebemenší chyba stát předmětem politických kontroverzí. RIBA a Procurement Reform Group8 připravují kampaň, v níž chtějí dosáhnout změny motivováním zadavatelů. Kampaň zahrnuje putovní prezentace, šíření informačního materiálu a cílené setkávání se zadavateli veřejných zakázek tak, aby se vytvořily příklady hodné následování. Jedním z prvních cílů kampaně jsou města, regiony s turistickým a rekreačním ruchem a místa s historickým či občanským významem.

Ing. arch. MgA. Michal Fišer
člen PS pro soutěže

Analýza vznikla pro časopis ERA21, č. 2/2013.
Text přetiskujeme s laskavým svolením autora i časopisu.

NAŠE SLAVNÉ PROHRY: ARCHITEKTONICKÁ SOUTĚŽ NA CENTRUM HALOVÝCH SPORTŮ V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Soutěž proběhla na přelomu let 2012 a 2013 a vítězným se stal návrh ATELIERU 8000. Poměrně záhy po skončení soutěže zasílá člen poroty Ing. arch. Antonín Novák vyhlášovateli soutěže oznámení, že se dozvěděl, že návrh je totožný s tzv. „volumetrickou studií“ vypracovanou ATELIEREM 8000 v dubnu 2012, která byla v témže čase prezentována Radě města České Budějovice. Arch. Novák žádá vysvětlení – mohlo dojít k porušení anonymity soutěžního návrhu, neboť členové Rady města byli současně závislými členy soutěžní poroty.

Stížnosti (a následně soutěže samotné) končí na ÚOHS

Kromě oznámení architekta Nováka došla vyhlášovateli i stížnost účastníků soutěže, architektů Ryšky a Daňka, ve které rovněž poukazují na porušení anonymity. Poté, co vyhlášovatel jejich stížnost zamítl, obrátili se s ní na ÚOHS. Stejný postup pak absolvoval i atelier Sportovní projekty se svou stížností, ve které upozornil na skutečnost, že při posuzování soutěžních návrhů nebyla dodržena závazná podmínka limitu finanční náročnosti navrhované stavby.

V soutěži se totiž stalo, že výsledkem úvodního ověření podaných návrhů bylo konstatování, že žádný (!) z návrhů uvedených závaznou podmínku nesplnil. Jak je to možné? Finanční limit stanovil vyhlášovatel velmi nízký, a přestože jej na tuto skutečnost upozorňovala porota již ve fázi schvalování soutěžních podmínek, vyhlášovatel na sumě trval – byla prý již předtím schválena Radou města a nebude se to měnit.

Před zahájením hodnotícího zasedání poroty bylo tedy zjištěno, že všechny návrhy poruší závaznou podmínku a měly by být vyloučeny, čímž by soutěž okamžitě skončila. Porota proto řešila, jak naložit s nastalou situací a čtyřpětinovou většinou hlasů rozhodla, že nebude z důvodu finančních limitů vylučovat žádný soutěžní návrh. Dobrá vůle poroty byla založena myšlenkou, že jelikož podmínku nesplnil žádný z návrhů, nebude tímto rozhodnutím ani nikdo poškozen.

Je třeba si uvědomit, že na rozdíl od soutěžních porot, které mívají ve zvyku přehodnocovat při posuzování návrhů znění soutěžních podmínek, vedeny snahou přispět k pozitivnímu výsledku, ÚOHS se chová jako chladnokrevný řezník, který pouze sleduje literu zákona a nekouká přitom nalevo napravo. Konec konců, jinak se ani chovat nemůže, neboť je úřadem, který má za úkol posuzovat soulad se zákony a architektonická soutěž je veřejným výběrovým řízením pořádaným na základě zákona 137.

Nedávejte tam ty závazné podmínky, nedávejte tam ty závazné podmínky!

ÚOHS se jako první zabýval stížností o nedodržení finančního limitu navrhované stavby. Jeho práce byla poměrně jednoduchá: zrekapituloval si znění soutěžních podmínek a srovnal je s konáním poroty. Výsledná zpráva ÚOHS by se dala shrnout do krátké sekvence: soutěž měla soutěžní pod-

mínky → ty měly závaznou část, do které spadala i podmínka finančního limitu → v těchto podmínkách je stanoveno, že návrh nespĺňující závaznou podmínku musí porota vyloučit → podmínku nespĺnil žádný z návrhů a porota měla povinnost je všechny vyloučit → porota tak neučinila, a proto se soutěž ruší. Žádné další spekulace, nic víc. Na zkoumání druhé námítky týkající se porušení anonymity již ze strany ÚOHS nedošlo.

Soutěž ukazuje, že pokud se zadání soutěže svazuje nadmíru stanovenými podmínkami, může to soutěž fatálně ohrozit. A přesto, že je vždy k vyhlášovateli tento apel vznašen – stále se chybně „závazné“ požadavky do soutěžních podmínek dostávají.

A jak to bylo s porušením anonymity?

Po skončení soutěže vyplynulo na povrch, že vítězný návrh existoval již před soutěží a radní města, tedy závislí členové poroty, jej museli znát. Celý příběh se dá shrnout následovně.

Stará sportovní hala v Českých Budějovicích dlouhodobě nevyhovuje. Volejbalový klub České Budějovice s městem řeší, jak situaci zlepšit. Aby šel svému štěstí naproti, objednává si volejbalový klub u ATELIERU 8000 tzv. volumetrickou studii nové sportovní haly, kterou spolu s architekty představí v dubnu 2012 Radě města České Budějovice na jejím řádném 13. zasedání. Z usnesení z tohoto zasedání se dozvíme, že „... rada města schvaluje záměr výstavby a společného postupu statutárního města České Budějovice a občanského sdružení Volejbalový klub ČB při přípravě a realizaci centra halových sportů. Dále rada města ukládá náměstkovi primátora připravit právní posouzení, zda převzetí hotové projektové dokumentace od třetí osoby (aniž by tato byla výsledkem postupu dle zákona o veřejných zakázkách) a ‚vysoutěžení‘ zhotovitele předmětné stavby na základě této dokumentace není v rozporu se zákonem o veřejných zakázkách, resp. jej neobchází...“. O několik měsíců později vyhláší město České Budějovice veřejnou architektonickou soutěž na tuto stavbu.

Obraz regulérnosti celé soutěže je po tomto zjištění silně zatížen podezřením, že ze strany vyhlášovatele došlo ke zneužití institutu architektonické soutěže k prosazení předem známého návrhu tak, aby mohl být realizován a aby byly současně naplněny podmínky stanovené zákonem č. 137/2006 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

V souvislosti s tímto podezřením se s žádostí o prošetření proběhlé soutěže obrací na Dozorčí radu ČKA pracovní skupina por soutěže. Autor vítězného návrhu arch. Krupauer zasílá Dozorčí radě dopis, ve kterém se dotazuje, zda něco udělat špatně či měl udělat jinak. Na základě podaných žádostí se DR případem zabývala.

K rozpletení celé situace je třeba probrat jednotlivé části skládky, které utvořily dnešní obraz proběhlé soutěže. Jako výchozí bod je třeba si uvědomit, že každému kroku je soutěžním řádem (příp. soutěžními podmínkami) stanovena zodpovědnost a je třeba zkoumat, na koho ve kterém konkrétním případě padá.

Mohl architekt Krupauer podat do soutěže návrh, který již byl zveřejněn, a tudíž objektivně nespĺňoval kritérium anonymity?

Podle všech indicií, respektive podle toho, jak to umí dozorčí rada vyčíst z soutěžních podmínek – mohl. Jediný nárok, který je kladen na soutěžícího soutěžními podmínkami, je podepsat čestné prohlášení, že není osobou vyloučenou dle podmínek účasti v soutěži – v této části soutěžních podmínek se o dodržení anonymity nijak nehovoří. Daného tématu by se mohla dotýkat pouze podmínka, že soutěžící se nesměl zúčastnit „definování předmětu soutěže a jejího vypsání“.

Ze skutečnosti, že na základě volumetrické studie ATELIERU 8000 byl v úvodu schválen celý záměr výstavby, by se dalo vyvodit, že tato studie byla de facto součástí definování

předmětu soutěže a jejího vypsání. Jelikož však vyhlášovatel nebyl objednatelem této studie, není prokázání přímé účasti na definování předmětu soutěže objektivně možné.

Co se týká porušení anonymity – povinnost „vyloučit ze soutěže všechny soutěžní návrhy, které nejsou v souladu se závaznými podmínkami soutěže“ je dle ustanovení § 10 odst. 6 Soutěžního řádu uložena porotě. Mezi takové návrhy se jednoznačně řadí ty, které poruší podmínku anonymity.

Ve světle těchto okolností se tedy zdá, že architekt Krupauer skutečně mohl podat svůj návrh do soutěže, musel však současně počítat s tím, že tento návrh bude (s pravděpodobností rovnající se jistotě) soutěžní porotou ze soutěže vyloučen.

Proč soutěžní porota nevyloučila návrh ATELIERU 8000 během soutěže?

Zapakujme tedy, že dle ustanovení § 10 odst. 6 SŘ porota vyloučí ze soutěže všechny soutěžní návrhy, které nejsou v souladu se závaznými podmínkami soutěže. Za takový návrh rozhodně bude považován ten, u kterého bude zjištěno porušení anonymity.

Odhalení porušení anonymity se děje na základě toho, že na tento fakt musí někdo upozornit. Žádný návrh na sobě totiž nemá nálepkou „návrh porušující anonymitu“. Všichni povolaní zúčastnění – tedy členové poroty, jejich pomocných orgánů a auditor soutěže – mají povinnost zvednout ruku a prohlásit, že u daného návrhu nachází známky porušující anonymitu, pokud by takové našli. Jsou k tomu vázáni písemným prohlášením, které podepisují na prvním zasedání poroty před zahájením hodnocení.

Přestože se to může zdát jako neuvěřitelné, v Českých Budějovicích na prvním zasedání poroty (a ani nikdy později během posuzování soutěžních návrhů) nikdo z povinných u žádného z návrhů anonymitu nezpochybil.

Nezávislí členové poroty v době jejího hodnoceního zasedání o existenci volumetrické studie nevěděli. Na jednání po podání námítky napadající porušení anonymity prý závislí členové poroty (s odvoláním na své dřívější čestné prohlášení a se svými právníky po boku) k celé věci uvedli, že v žádném z návrhů tehdy nepoznávají nic, co by jej mělo spojit s návrhem, který jim byl dříve představen na radě města; dotčené jednání rady města bylo prý už velmi dávno, rada se zabývá velkým množstvím takových studií, radní nejsou odborníci na čtení architektonických výkresů a kulatých návrhů bylo v soutěži několik velmi podobných.

Komora nedisponuje investigativními prostředky, pomocí kterých by mohla prokázat případné podezření, že radní uvádějí nepravdivé informace. Komora vykonává dohled nad činnostmi autorizovaných osob a radní města České Budějovice nespádají pod jurisdikci komorových orgánů. Co se týká radních a právních konsekvencí ve vztahu k výkonu rolí porotců, máme jejich vlastnoručně podepsané prohlášení, že se budou chovat čestně a nestranně a z toho je třeba vycházet.

Shrme-li tedy fakta, která máme v ruce, nezbyvá než konstatovat, že návrh ATELIERU 8000 nebyl ze soutěže vyloučen prostě proto, že na něm během hodnoceního zasedání poroty nikdo z členů poroty neshledal nic, co by mělo být důvodem k jeho vyloučení.

Proč soutěžní porota nevyloučila návrh ATELIERU 8000 ani po skončení soutěže, po odhalení problému s porušenou anonymitou?

V ustanovení § 11 SŘ se praví, že: „Rozhodnutí poroty je konečné a [...] vyhlášovatel rozhodne o novém posouzení a hodnocení návrhů, zjistí-li, že porota při posuzování a hodnocení návrhů porušila postup stanovený zákonem nebo soutěžními podmínkami.“

V případě této soutěže se sice po jejím ukončení zjistilo, že vítězný soutěžní návrh (pravděpodobně) porušil podmínku

anonymity, avšak reálně se to v průběhu hodnoceního zasedání poroty neprojevovalo. Podle použitelných dokladů to tedy vypadá tak, že všichni udělali to, co udělat měli, a proto se nedá objektivně říci, že by svým jednáním něco porušili.

Vyloží-li se pak ustanovení § 11 z pohledu opačného, dozvíme se vlastně odpověď na výše položenou otázku: „...nezjistí-li se, že by porota při posuzování a hodnocení návrhů porušila postup stanovený zákonem nebo soutěžními podmínkami, je její předchozí rozhodnutí konečné.“ A podle soutěžních podmínek není cesty, jak jej změnit.

Poslední otázka

Na úplný závěr nám tak zůstala poslední otázka: Jak je možné, že v rámci regulérní architektonické soutěže s porotou, ve které převažovali nezávislí architekti, nakonec vyhrál návrh, který k tomu byl (pravděpodobně) vyhlášovatelem předurčen?

V průběhu hodnocení soutěžních návrhů podle nezávislých členů poroty nebylo nijak zřejmé, že by zástupci vyhlášovatele od začátku upřednostňovali návrh, který nakonec vyhrál. Celá porota se zajímala o všechny návrhy a pro postup do druhého kola pak bylo svorně vybráno celkem 6 návrhů.

Pro posuzování návrhů v prvním kole z hlediska jejich ekonomické náročnosti byly použity obecné ekonomické objemové parametry. Pro zodpovědné posouzení všech návrhů, odevzdaných ve druhém kole, si nechala porota vyhotovit podrobné ekonomické posouzení najatým ekonomickým expertem, který pro každý vyhotovil zjednodušený integrovaný položkový rozpočet. Pro úplnost je třeba též uvést, že tento expert byl do soutěže přizván z popudu nezávislé části poroty a na vyhlášovatele neměl vazbu.

Z výsledku ekonomické expertizy vyšel návrh č. 13 (ATELIER 8000) jako nejvýhodnější, což mohl být faktor, který způsobil, že pro závislé členy poroty se tento návrh stal favoritem. Nezávislá část poroty prý z hlediska celkového architektonického řešení upřednostňovala jiné návrhy, avšak z hlediska provozního a již zmíněného ekonomického též viděla nepopíratelné kvality návrhu č. 13.

Pod vlivem této optiky pak při hlasování o vítězném návrhu dali návrhu číslo 13 svůj hlas všichni porotci závislí a jeden porotce z nezávislé části (předseda poroty doc. Ing. arch. Miloš Kopřiva), vítězný návrh byl tedy vybrán těsným hlasováním 4 pro ku 3 proti.

Poznámka na závěr

Na případu je vidět, že s určitými situacemi se náš stávající soutěžní řád neumí vyrovnat. V otázce zachování anonymity není schopen zamezit jednání, které by mohlo jeho mechanismy zneužít. Pokud porotce, který třeba mohl návrh již někde vidět, čestně prohlásí, že návrh „nepoznal“, je skutečně složité mu prokazovat opak.

Ku prospěchu našich soutěží by tak mohlo být, pokud by se zodpovědnost za anonymitu podávaného návrhu přenesla i na soutěžícího tým, že součástí jeho čestného prohlášení, odevzdávaného spolu s návrhem v obálce Autor, by bylo i „prohlášení, že odevzdávaný návrh nebyl před jeho podáním do soutěže představen veřejnosti ani osobám vyloučeným ze soutěže“.

Pro případy podobné budějovické soutěži by tak vzniklo něco jako nástroj křížové kontroly dodržení anonymity návrhu. Nemohly by se stát ani takové případy, kdy ve výtvarné soutěži na sochu Jošta Moravského v Brně vyhrál sochař Jaroslav Róna s toutéž jezdeckou sochou, se kterou se již dříve účastnil (a vyhrál, ale nezrealizoval) v soutěži na jezdeckou sochu pro Jihlavu.

Přímo pro případ českobudějovické soutěže by to pak znamenalo, že pokud by takové ustanovení platilo již dnes, dalo by se po zjištění, že návrh byl představen radě města, jasně prohlásit, že došlo k porušení soutěžních podmínek tím, že autor uvedl nepravdivé čestné prohlášení.

Mnohem pravděpodobněji by ale – pokud by takové ustanovení platilo již dnes – architekt Krupauer takové prohlášení nepodepsal a svůj návrh by do soutěže nepodal.

Anonymitu bychom tím tedy měli zachráněnou... Je to ale správně?

Často je právě architekt tím, kdo třeba svou skicou pomůže rozjet vlak přípravy nového záměru. Dělá to z entuziasmu, není za to placen, a tudíž ani finančně provázán na potenciálního vyhlášovatele. Město se pak třeba po čase skutečně rozhoupe a vypíše na takovou stavbu soutěž. Má pak být onen iniciátor myšlenky tím, kdo jediný se nebude smět takové soutěže se svým návrhem zúčastnit?

Kdo to ví, ať prosím odpoví.

Ing. arch. Miroslav Holubec
člen dozorčí rady ČKA

LEŽÁKY: CESTA DO PEKEL JE DLÁŽDĚNA DOBRÝMI ÚMYSLY... A AMATÉRISMEM

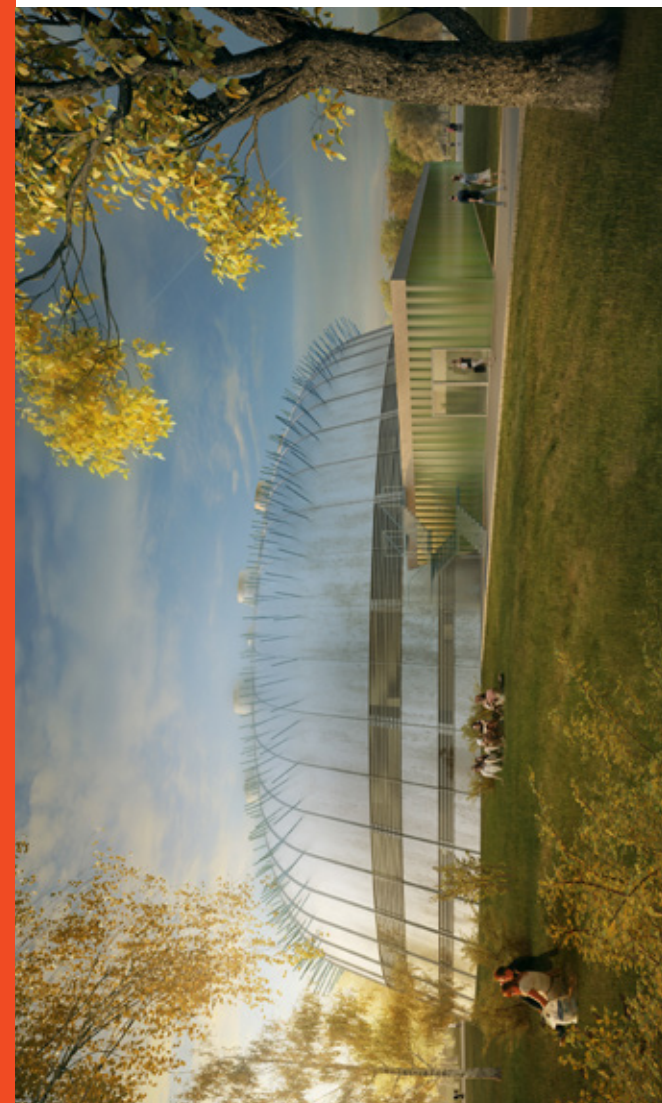
DAVID MIKULÁŠEK

Kvalita soutěže je zajištěna třemi základními elementy – zadáním, porotou a účastníky. Na všechny tři má vliv Komora – na základě Soutěžního řádu posuzuje a odsouhlasuje zadání (soutěžní podmínky), v porotě musí být autorizovaný architekt a účastníky jsou rovněž autorizovaní architekti. Tento systém je funkční a obsahuje kontrolní mechanismy zajišťující minimalizaci chyb – soutěžní podmínky kontroluje Komora a pomáhá je vytvářet porota. Porotci jsou garanti správného průběhu samotného rozhodování, porotce školí Komora. Komora udělením regulérnosti garantuje správnost soutěžních podmínek a sděluje účastníkům, že je soutěž „bezpečná“. Tento systém není schopen zajistit nejlepší řešení, ale vytváří co nejvýhodnější podmínky pro jeho získání.

U soutěže na Kapli pro pietní území Ležáky byla většina těchto mechanismů porušena. První chyba nastala u vyhlášovatele, který uveřejnil nekvalitně a v rozporu se Soutěžním řádem zpracované soutěžní podmínky (v zadání nebylo například jednoznačně definováno, kam mohou soutěžní návrhy kapli umístit), protože odborná firma (zpracovávající podmínky dle zákona o veřejných zakázkách) netušila, že tyto podmínky musí odpovídat soutěžnímu řádu ČKA (protože na to u předchozích architektonických soutěží nikdo nepoukazoval), přestože odkaz (v tomtéž zákoně) na existenci podrobných pravidel soutěže o návrh upozorňoval. Tuto chybu Komora nezachytila, ale naopak ji svým dobrým úmyslem „zachránit soutěž“ rozšířila o chybu další (nemožnost kontroly soutěžních podmínek porotci) a současně uvedla soutěžící v omyl, že je vše v pořádku. Regulérnost byla vydána pod časovým tlakem (jinak by se přišlo o dotaci), porotci se tak setkali s podmínkami až po odevzdání soutěžních návrhů, neměli vliv na odpovědi na dotazy ani na formulaci samotných podmínek (přijetí účasti v takovémto porotě bylo ovšem také dobrým úmyslem... a chybou). Ale pro jistotu přidali další chyby tím, že rozhodovali bez znalosti Soutěžního řádu a svou odpovědnost stavěli na informacích od zástupce vyhlášovatele (výše zmíněná odborná firma). Soutěžící, kteří v dobré víře dodrželi požadavek na umístění kaple nebo se snažili dodržet požadavek na formu (kamenný gotický kostelík) tak byli znevýhodněni, protože se porota tyto podmínky rozhodla neakceptovat, jak z neznalosti Soutěžního řádu, tak kvůli jejich nejasné formulaci a ujištění odborné firmy, že nejsou závazné.

Zde zafungoval poslední kontrolní mechanismus Soutěžního řádu – řešení rozporů. Vyhlášovatel, po odvolání jednoho ze soutěžících, uznal chybu v rozhodnutí poroty a celá soutěž nakonec skončila řádně. Zůstala ale pachůt a rozpaky účastníků, pro které celý proces získal již navždy punc neregulérnosti.

2. POUČENÍ

Jaké z toho plyne ponaučení? Je potřeba neustále vysvětlovat, že architektonická soutěž má svá specifická pravidla, a pokud je nemá, tak se jí nebudou autorizovaní architekti účastnit. Je potřeba neustále upozorňovat na důležitost kvalitního zadání, které může podpořit získání kvalitního návrhu. Také regulérnost nelze vydávat za každou cenu, a pokud se tak (za určitých výjimečných podmínek) stane, je nutno mít rizikovou soutěž stále pod dozorem (formou auditora nebo jmenováním kvalitních porotců). Porotci musí garantovat průběh soutěže (školení porotců bylo donedávna formální záležitostí, seznam proškolených porotců je ještě stále spíše seznamem „členů fanklubu soutěží“ než soupisem profesionálů), takže by si nezávislý porotce měl kupříkladu před podepsáním závazku účasti v porotě přečíst soutěžní řád, soutěžní podmínky a stát se tak skutečně nezávislým na vyhlášovateli.

Ing. arch. David Mikulášek
člen dozorčí rady ČKA

SOUTĚŽNÍ DIALOG „CENTRUM PALMOVKA“

TOMÁŠ VÍCH

Na jaře 2013 podala Mgr. Věra Šmejkalová za Občanské sdružení 8jinak! na dozorčí radu ČKA žádost o prošetření zadání a průběhu soutěžního dialogu veřejné zakázky na „Centrum Palmovka – výstavba budovy s kancelářskými a komerčními prostory a jejich následná správa s poskytováním souvisejících služeb“. Dialog vypsaný Městskou částí Praha 8 vyhrál Metrostav s projektem AP Atelieru architekta Josefa Pleskota. V dozorčí radě jsme za přispění Mgr. Evy Faltusové z právního oddělení ČKA vypracovali stanovisko, které objasňuje rozdíly mezi architektonickou soutěží a soutěžním dialogem podle zákona o veřejných zakázkách.

Soulad s Profesním a etickým řádem ČKA

Skutečnost, že veřejnou zakázku na návrh, projekt, realizaci a provoz budovy vypsal Městská část Praha 8 jako veřejnou zakázku podle zvláštního právního předpisu (§ 24 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách) formou soutěžního dialogu, jehož součástí byl i požadavek odevzdat návrh

budovy, je v rozporu s dnešním zněním § 7 Profesního a etického řádu ČKA. Poslední věta z § 7 (3) PEŘ ČKA, že souběžné vypracování návrhu stavby několika zhotoviteli je přípustné pouze v případě, nemá-li být zakázka zadána podle zvláštního právního předpisu, byla vložena na valné hromadě v roce 2011 z důvodu posílení prosoutěžní politiky. Avšak v roce 2010, kdy bylo zadáno Centrum Palmovka formou soutěžního dialogu dle ZVZ, existovala možnost souběžného vypracování téže zakázky několika zhotoviteli, za podmínky, že zakázka návrhu stavby byla podložena řádnou smlouvou s objednatelem nebo byla-li podložena smlouvou o smlouvě budoucí nebo jednalo-li se o práci vypracovanou na zakázku objednatele, který ji zahrnul do nabídky nebo výběrového řízení.

Lze zadat stavbu veřejné budovy soutěžním dialogem a je to regulérní soutěž?

Podle pravidla pro užití soutěžního dialogu uvádí zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, v ustanoveních § 24 a § 35, že jej lze použít pouze tehdy, když se jedná o zadání zvláště složitě veřejné zakázky s dodatkem, že tento typ řízení se provede, není-li s ohledem na povahu plnění použití otevřeného či užšího řízení možné.

Soutěžní dialog není architektonickou soutěží, a proto se na něj nevztahuje Soutěžní řád ČKA a Komora nemá kompetenci jej posoudit z hlediska regulérnosti. Proces soutěžního dialogu nese sice některé znaky podobné soutěži o návrh (projednává se konkrétní návrh řešení), chybí však atributy, které jsou významné pro výběr kvalitního návrhu a které hájí profesní zájmy architektů:

- dostatečně definovaný předmět soutěže,
- jednotné soutěžní podklady,
- předem známé složení a vyváženost poroty,
- termín dodání návrhů delší než 6 týdnů,
- ustanovení o právech a povinnostech vyhlášovatele a soutěžících,
- ustanovení zajišťující zachování anonymity,
- jasný způsob hodnocení a hodnotící kritéria,
- jasný způsob nakládání s návrhy,
- ceny a odměny pro účastníky,
- doložka regulérnosti ČKA.

ČKA proto nepovažuje za vhodné zadávání veřejných staveb formou soutěžního dialogu, který nespĺňuje požadavky Soutěžního řádu ČKA, zejména proto, že nezaručuje dostatek transparentnosti celého procesu a jeho složitost vytváří vysoký stupeň rizika zrušení řízení, pokud by bylo napadeno u dozorujícího orgánu.

Ing. arch. Tomáš Vích
člen dozorčí rady ČKA

NADACE PROMĚNY: ŠANCE PRO NAŠE MĚSTA

ZUZANA HOŠKOVÁ

V loňském roce bylo vyhlášeno nejvíce architektonických soutěží v minulosti. Pozitivní počet třiceti soutěží dává tušit, že aktivita, kterou v tomto směru ČKA vyvíjí, nezůstala bez odezvy. Ke zvýšení zájmu o tento způsob hledání nevhodnějších architektonických řešení dále přispívá i působení Nadace Proměny, jež soutěže pořádá v rámci jednoho ze svých programů. Měštům a obcím pomáhá finančně, metodicky i spoluprací na projektech.

Zárnou spoluprací mezi Nadací Proměny, městem a ČKA můžeme sledovat na příkladu města Litomyšle, které je z hlediska počtu kvalitních architektonických realizací v České republice fenoménem. Éru soutěží, která má za následek kvalitní architekturu a urbanistická řešení, zde v devadesátých letech odstartovalo působení tehdejšího starosty Miroslava Brýdla. Na soutěže nezanevřelo ani nové vedení města a aktivně tento princip využívá i v dalších projektech. Předmětem jedné ze zatím posledních architektonických realizací v Litomyšli je úprava nábřeží říčky Loučná; soutěž ve spolupráci s městem vyhlásila právě Nadace Proměny.

Vedoucí oddělení rozvoje města Litomyšl Antonín Dokoupil ke spolupráci s nadací dodává: „Tento projekt nás přiměl, abychom pracovali trochu odlišnými metodami, než jsme zvyklí, protože Nadace Proměny má svůj vlastní a propracovaný systém jednotlivých kroků. Velmi silně například ctí veřejné mínění a podporuje spolupráci se školami. Kromě vlastních financí nadace přichází do každého místa s jasnou představou, jak má být celý proces přípravy a výstavby realizován a administrován. Nadace nám poskytla opravdu široký a propracovaný servis a spolupráce s ní je ve všech fázích velmi pohodlná. Týká se to jak jednání s veřejností, tak organizace architektonické soutěže.“

O lidech a s lidmi

Nadace Proměny je soukromá nezisková organizace, která od roku 2006 podporuje rozvoj měst a obcí a jejich zelených ploch. Pomoc poskytuje v rámci dvou grantových programů. První z nich, Parky, je zaměřený na města a pomáhá s obnovou parkově upravených veřejných prostranství. Druhý program nazvaný Zahrada hrou se soustředí na školy, jimž pomáhá s proměnami jejich nejbližšího okolí, a upozorňuje na silný potenciál kvalitně řešených školních zahrad pro zdraví a všestranný rozvoj dětí. Aktuálně nadace připravuje spuštění dalšího programu s názvem Proměň své město. Měl by vyjít vstříc širšímu spektru žadatelů a jejich projektů, jejichž cílem je zlepšování městského prostředí. Větší prostor chce program dát i vzdělávacím aktivitám nebo mladým odborníkům a tvůrcům. Studenty odborných a uměleckých škol nadace příležitostně zapojuje do projektů už více než dva roky.

Nedílnou součástí aktivit nadace je spolupráce s místními občany. Ti mají jedinečnou možnost zapojit se do rozhodování o podobě veřejného prostoru. Ředitelka nadace Jitka Přerovská k participaci říká: „Fakt, že lidé mohou spolurozhodovat o místě, kde žijí, a spoluvytvářet ho, pozitivně ovlivňuje

celou řadu věcí. Lidé se s projektem mohou snáze identifikovat, prohlubuje to jejich vazbu k místu, vede to k posílení demokratických principů, kdy je potřeba najít cestu k domluvě i přes různá hlediska a názory. Díky otevřené komunikaci mezi městem, občany a architektem je možné předcházet potenciálním nedorozuměním, včas rozpoznat možné překážky, vysvětlit nejasné nebo problematické věci a rozptýlit případné obavy, například z kácení. Nový park potom není „jen“ estetickou nebo přírodní hodnotou, ale skutečně funkčním prostorem zohledňujícím potřeby a přání konkrétních lidí, kteří místo v každodenním životě využívají.“ Cílenými průzkumy a diskusemi s obyvateli města hned v úvodu projektu se získávají důležité informace, které se později zohledňují v soutěžním zadání.

S větrem v zádech

Architektonická soutěž nazvaná Cena Nadace Proměny je organizována v rámci programu Parky od roku 2009. Města o podporu z tohoto programu žádají na základě grantových výzev. Výše příspěvku, který může úspěšný žadatel pro svůj projekt získat, je až 25 milionů korun. Jednou z podmínek jeho poskytnutí je spoluúčast města. Nadační podpora pokrývá i náklady na přípravu architektonické soutěže, finanční prostředky na vyplacení cen a zahrnuje také samotnou organizaci celého procesu. Vzhledem k tomu, že nadace není veřejným zadavatelem, má možnost nastavit soutěžní podmínky flexibilněji. Nadace je tedy vyhlášovatelem soutěže a její výstupy včetně všech soutěžních návrhů získávají města a obce od nadace jako hmotný příspěvek, což jim dodává potřebný vítr do plachet.

Samotnému vyhlášení architektonické soutěže předchází přípravná fáze projektu, která zahrnuje místní šetření, detailní mapování a analýzu zájmového území, přípravu soutěže i vypracování soutěžního zadání a podmínek, které jsou vyhlášeny v souladu se Soutěžním řádem ČKA. Už v této fázi projektu má zásadní úlohu participace. Názory, přání a potřeby místních se sbírají formou anketních šetření nebo na workshopech a veřejných projednáních. Nadace ke zpracování sociologického průzkumu přizve zkušební odborníky, jimi zpracované výstupy se pak stávají důležitou součástí soutěžního zadání.

Na přípravě a průběhu soutěže nadace úzce spolupracuje s městem, a to nejen ve věci stanovení soutěžního zadání a soutěžních podmínek, ale i co se týká zastoupení v porotě, která hodnotí soutěžní návrhy. Z nadpoloviční většiny v ní jsou zastoupeni nezávislí odborníci, závislími členy jsou pak právě zástupci nadace a města. Architekt vybraný na základě soutěže následně zpracuje všechny stupně projektové dokumentace potřebné pro realizaci jeho návrhu a po výběrovém řízení na dodavatele následuje samotná stavba. Principy participace se díky nadací prolínají celým projektem. Cílem všech akcí se zapojením veřejnosti je nejen informovanost a na ni navázaná transparentnost, ale i vytvoření pocitu sounáležitosti, jež účast na projektu přináší. Formy zapojení lidí jsou různé: od anketních šetření a diskusních setkání přes spolupráci se školami, výtvarné soutěže, pátrání po historii místa, tvůrčí dílny pro rodiny s dětmi nebo akce oživující park ještě před proměnou až po tvorbu časosběrných dokumentů. Projekt, který od zahájení spolupráce s městem tvá minimálně čtyři roky, končí otevřením parku pro veřejnost. Následuje tříleté monitorovací období, kdy má město při dodržení závazných podmínek možnost získat od nadace další finanční podporu určenou na údržbu obnoveného místa. Závazek města pečovat o něj a zajistit jeho funkčnost trvá celkem 20 let od dokončení projektu.

Další informace naleznete na www.nadace-promeny.cz.

Mgr. Zuzana Hošková
PR manažerka ČKA

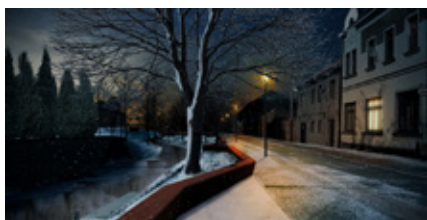
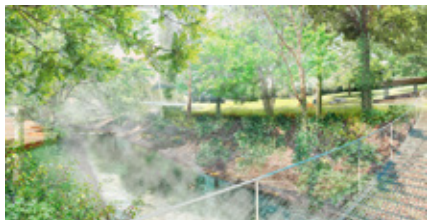
Cena Nadace Proměny 2013

Obnova nábřeží řeky Loučné

Vyhlašovatel soutěže: Nadace Proměny

Termín konání: 20. února – 27. srpna 2013

1. cena: Ing. arch. MgA. Martin Rusina, Ing. arch. Martin Frei

Cena Nadace Proměny 2011

Obnova parku Jiráskovy sady v Litoměřicích

Vyhlašovatel soutěže: Nadace Proměny

Termín konání: 30. května – 13. září 2011

1. cena: Atelier zahradní a krajinářské architektury – Ing. Zdenek Sendler, Brno

Cena Nadace Proměny 2010

Revitalizace říčního ostrova Santos v Sušici

Vyhlašovatel soutěže: Nadace Proměny a Město Sušice

Termín konání: 6. ledna – 16. dubna 2010

1. cena: Ing. Pavel Šimek – FLORART, Uherský Brod

Cena Nadace Proměny 2009

Založení nového parku Benátky v České Třebové

Vyhlašovatel soutěže: Nadace Proměny a Město Česká Třebová

Česká Třebová

Termín konání: 6. ledna – 29. dubna 2009

1. cena: ZAHRADA NAD METUJÍ, s. r. o., Nové město nad Metují

S výjimkou prvního ročníku se uvedené vítězné návrhy díky podpoře nadace realizují. Proměna ostrova Santos byla dokončena v létě 2013.

A PŘECE SE SOUTĚŽÍ...

VLADIMÍR SILOVSKÝ

Znáte ten pocit marnosti, kdy vám zavolají, že máte napsat o tom, čím žijete téměř každý den? Prolistujete adresář s již napsanými články a říkáte si, vždyť už jsem všechno napsal. A taky už je to víc než před rokem. Kdo si to má pamatovat, událo se přece tolik nového.

2. DOBRÝ PŘÍKLAD

Projekt revitalizace synagogy ve Čkyni, jenž nám – několika nadšencům z místní společnosti založené k její obnově – léta zdárně ukrádá většinu volného času, se pomalu chýlí ke konci. Už jsme v něm ledacos prožili. Roky shánění drobných obnosů na vyspravení střechy, výměnu oken, vybourání nepůvodních vestaveb nebo uspořádání vánoční výstavy v objektu, kde nemohla prasknout žárovka ani zamrznout voda, protože tam prostě nebyly.

A pak se objevily peníze, evropské peníze. Vlastně jsme si o ně řekli a tak jako ve většině podobných případů ten nad námi podržel svou ruku a dostali jsme prostředky na stavební obnovu, vybavení interiéru i zpracování obsahů prezentací. Je to v podstatě docela jednoduché, připravíte pět šest výběrových řízení, nejméně tolik poptávek a je to. Když budete mít trochu štěstí, tak vám mezi počítáním termínů a vymýšlením kritérií zbude i chvilka času na přemýšlení, co to vlastně chcete vysoutěžít.

O tom, že existuje architektonická soutěž, jsme něco málo vyslechli z mediálně vyhocených reportáží na téma Kaplického chobotnice na Letné a zaručeně odborných vyjádření odevšad, včetně nezbytného restauračního ohlasu. Nevyznají se odborníci, co my, laici? A jak to máte udělat, když chcete pro svůj projekt to nejlepší řešení? A zase jsme měli štěstí.

Kontrolní orgán našeho projektu sice zpočátku nedůvěřivě kroutil hlavou a příliš se mu nechtělo do nejistých vod dosud nerealizované architektonicko-výtvarné soutěže, nicméně po garancích férového, a hlavně zákonného postupu soutěže předložených Českou komorou architektů nám soutěž povolil. Připadali jsme si tak trochu jako jánošci. Ve zprávách denně nejméně tři zfalšovaná výběrová řízení, stovky veřejných milionů v prachu, a my tady se zařízením synagogy v hodnotě dvou milionů. Říkali jsme si, kolik se nám asi tak přihlásí soutěžících, aby jako vítězové mohli v projektu do detailu dopracovat svou ideu. Bylo jich jedenáct. Sedmičlenná porota z odborníků a laiků nejdříve dvě hodiny zarputile mlčela při individuálním studiu došlých návrhů a pak o nich dvě hodiny zarputile diskutovala. Pořadí jednoznačně, obálka otevřena a pak úprk k počítači, kdo nám to vlastně vyhrál. Kdo? No přece ten nejlepší, jak to má v soutěži být.

Lepší způsob, jak získat kvalitu, neznám.

Více o nás na webových stránkách www.synagoga-ckyne.cz, ale chceme je zlepšit. Asi nás čeká menší soutěž.

Ing. Vladimír Silovský

Společnost pro obnovu židovské synagogy
ve Čkyni

SOUTĚŽENÍ NA TÉMA ÚZEMNÍCH PLÁNŮ

MILAN SVOBODA

Roky 2012 a 2013 znamenaly v České republice nebývalý nárůst počtu soutěží, jejichž předmětem je výběr zhotovitele územního plánu obce či města.

Zatímco v minulých dvaceti letech byly soutěže v této oblasti ojedinělé, v letech 2012 a 2013 byli toto formou vybírání zhotovitelé územních plánů Hostomic, Blatné, Klatov, Mělníku, Čelákovic, Nelahozevsi a Úholiček. K výčtu je třeba přidat i Plzeň, která úspěšnou sérii zahájila. Zde byli formou soutěže vybráni pouze partneři zhotovitele, kterým je plzeňský Útvar koncepce a rozvoje.

Nárůst zájmu o soutěžení i v oblasti územního plánování je logickou reakcí na nepříznivou právní situaci ovlivňující kvalitu územního plánování v naší zemi. Zástupci řady výše uvedených měst a obcí mi na otázku, proč se pouští do soutěže, odpověděli, že nechtějí vybírat jen podle ceny, protože nemají zaručenu kvalitu. U některých se v rozhodnutí postupovat formou soutěže promítly špatné zkušenosti se stávajícím územním plánem. Důležitým faktorem pro vyhlásovatelé soutěží byla i potřeba definice urbanistické koncepce jako podkladu pro tvorbu zadání územního plánu. A to bohužel není všeobecně užívanou praxí.

Předmětem uvedených soutěží nebyl samotný územní plán, ale urbanistická vize či koncepce obce. Cílem soutěže nebylo získat kompletní návrh územního plánu, protože to není reálné ani smysluplné, ale vybrat zhotovitele, který je schopen řešené území nejlépe vnímat a pochopit, analyzovat a navrhnout nejlepší základní rozvojové tendence a který bude spolehlivým partnerem obce. Územní plán vznikne posléze ve spolupráci obce, vybraného zhotovitele a pořizovatele.

Na zmíněné soutěže navazovalo v naprosté většině jednací řízení bez uveřejnění (JŘBÚ) dle zákona o veřejných zakázkách. V Čelákovících, kde jsem byl předsedou poroty, přistoupili k řešení, které ČKA doporučuje. Jako zástupce poroty soutěže jsem byl zapojen i do komise pro výběrové řízení. K jednacímu řízení byli přizváni autoři všech tří oceněných návrhů, což bylo avizováno v soutěžních podmínkách. Jako kritéria výběru byla zvolena

1. Finanční výše ocenění v soutěži, které lépe vyjádřilo kvalitativní rozdíly mezi návrhy, neboť porota rozhodla o jiném rozdělení cen (40 %).

2. Výše nabídkové ceny za zhotovení územního plánu (40 %).

3. Kvalita prezentace a přístupu autora (20 %).

V případě Nelahozevsi zvolili též formu JŘBÚ, ovšem jednali v první řadě s vítězem soutěže. Protože se s ním v řízení dohodli na podmínkách smlouvy i na ceně za zhotovení díla, nebylo nutné k JŘBÚ přizvat autory návrhu umístěného na dalším místě.

Zkušenosti z minulého a tohoto roku potvrdily, že výběr zhotovitele územního plánu formou soutěže je ideální, transparentní a dobře zvládnutelnou formou a snad rozptýlí pochybnosti zadavatelů ÚPD, pořizovatelů i dalších orgánů v oblasti územního plánování.

RNDr. Milan Svoboda
člen PS pro soutěže

ZÁKON O ZADÁVÁNÍ ZAKÁZEK JAKO PROBLÉM

PETR LEŠEK

Zákon o veřejných zakázkách č. 137/2006 Sb. nelze snad přímo označit za principiálně špatný. Je možné, že pro zadávání nekomplikovaných veřejných zakázek na dodávky zboží plní svou funkci dobře. Při zadávání zakázek na projekční služby však způsobuje značné problémy. Hlavním z nich je nedostatek návodnosti a neschopnost být oporou veřejným zadavatelům. Kromě toho je v něm řada jednotlivých problémů.

Nedostatek návodnosti postihuje nejen výběr zpracovatelů projektů, ale i stavebních prací. Zákon hovoří o možnosti volby mezi výběrem podle nejnižší nabídkové ceny a ekonomické výhodnosti. Jenže metodická podpora výběru podle ekonomické výhodnosti je malá. Zadavatelé ji sice mohou svobodně volit, ale její konkrétní náplň hodnotícími kritérii a její obhajobu musí zvládnout sami. A to se chce málokomu, ať už z důvodu pohodlnosti úředníků či právníků nebo kvůli obavě z nařknutí z nehospodárnosti opozičními politiky. Porovnat pouze ceny je přece jednoduché a snadno obhajitelné, tak proč se trápit s výběrem zohledňujícím kvalitu? Za problém považujeme také fakt, že při výběru dodavatele nelze vyhodnotit podklady předložené v rámci splnění kvalifikace. To se týká zejména ukázek prací, které pro zadavatele představují významné vodítko v posouzení, zda je ten který dodavatel schopen naplnit zadavatelské představy o výsledné podobě projektu. Zákon myslí na riziko nereálně nízkých cen (v institutu „mimořádně nízká nabídková cena“), ale neuvádí žádný způsob, jak mimořádně nízkou nabídkovou cenu identifikovat. Většina veřejných zadavatelů tak raději možnost rozporování nabídek s mimořádně nízkou nabídkovou cenou a jejich následně vyloučení vzdá, zejména co se týká zakázek na projekční práce. Nutno zmínit, že se v poslední době na ČKA obracejí někteří veřejní zadavatelé právě s žádostí o pomoc při rozpoznávání a argumentaci ohledně mimořádně nízké nabídkové ceny a ČKA jim odbornou pomoc poskytuje.

Zákon rovněž upravuje možnost a podmínky použití soutěže o návrh. U nadlimitních zakázek na projektové práce použitelnost tohoto způsobu zadání výslovně zdůrazňuje. To však zřejmě není dostačující. Soutěž o návrh představuje podle názoru ČKA ideální způsob zadání veřejné zakázky na projekční služby. Už z tohoto důvodu by neměla být samotným zákonem označena jako „zvláštní postup“. Zákon by měl navíc definovat okruh veřejných zakázek, které musí být tímto způsobem zadány. Do něj by měly být zahrnuty zejména zakázky na projekty významných veřejných staveb. Se současnou situací, kdy je zakázka na výkop kanalizace zadávána stejným způsobem jako zakázka na projekt, je na první pohled něco v nepořádku. Problémy působí také nedostatek návodů na postup vyhlášovatele. Prováděcí vyhláška, na kterou zákon odkazuje, stále nevznikla. (Do roku 2012 zákon odkazoval na Soutěžní řád ČKA a ČKAIT.) Pro MMR ji připravila ČKA a aktuálně běží třetí kolo připomínek jednotlivých ministerstev, krajů a UOHS. V současné době je tak použití soutěže o návrh pouze pro znalé a odvážné. ČKA se snaží informovat co nejdříve veřejných zadavatelů o existenci soutěže o návrh a zároveň,

pomocí PS pro soutěže, poskytuje bezplatné konzultace. Nutno říci, že právě malá informovanost veřejných zadavatelů, nezájem úředníků a právních kanceláří a snaha nekomplikovat si život stojí za malým používáním soutěže o návrh. Velká rozprostraněnost členů ČKA by měla pomoci překonat neznalost. Je tedy přímo na nás jako členech, zda budou veřejní zadavatelé se soutěží o návrh obeznámeni. Pokud se pak na ČKA obrátí, je již většinou vyhráno.

V současné době probíhá hlasování o konečné podobě nové evropské směrnice k veřejným zakázkám, kterou (stejně jako tu předešlou) musí členské státy do dvou let implementovat. Tato nová směrnice zřejmě nepřinese zásadní změnu, je ale přesto jistou zárukou zlepšení třeba právě v podpoře výběru podle ekonomičnosti, nikoliv pouze podle ceny. Ministerstvo pro místní rozvoj plánuje s implementací spojit vydání zcela nového zákona o veřejných zakázkách. Příští dva roky jeho přípravy tedy ovlivní zadávání veřejných zakázek na další léta. Bude zásadní, nakolik bude názor ČKA při jeho tvorbě slyšet. Uvítáme proto všechny konstruktivní připomínky a doporučení stejně jako ochotu ke spolupráci.

Ing. arch. Petr Lešek

předseda PS pro soutěže a PR pro transparentní zadávání veřejných zakázek

CO BY KDYBY ANEB CO VŠECHNO ZABRÁNILO POSTAVENÍ KAPLICKÉHO CHOBOTNICE

SIMONA JURAČKOVÁ

Mezinárodní architektonická soutěž na novou budovu Národní knihovny byla vypsaná 16. května 2006. Na 30. června 2006 byl naplánován termín uzávěrky přihlášek do soutěže a zakoupení jejích podmínek. Podmínky si vyzvedlo 760 architektonických kanceláří z celého světa. 24. až 26. října stejného roku zasedla mezinárodní porota ve složení Zaha Hadid, Dominic Perrault, Irene Wiese-von Olfen, Eva Jiříčková, José Grinberg, Petr Bilek, Pavel Bém a Vlastimil Ježek a v prvním kole z 335 zaslaných návrhů vybrala celkem 8 anonymních finalistů.

Těm byly zaslány upřesňující podmínky a komentáře poroty. Druhé kolo hodnocení se uskutečnilo 27. a 28. února 2007. Porota o vítězi rozhodla jednomyslně. Výsledky byly vyhlášeny 2. března 2007 a vítězem soutěže se stal Jan Kaplický se svým londýnským studiem Future Systems.

Pro knihovnu se počítalo se západním cípem letenské pláně namísto tramvajové smyčky, o tom už 23. února 2006 rozhodlo pražské zastupitelstvo, když kvůli budoucí knihovně změnilo územní plán.

Co bylo na celém příběhu Kaplického Národní knihovny nejzajímavější, byla četnost a exaltovanost reakcí veřejnosti, potažmo médií. Média v průběhu kauzy často a s oblibou referovala o polarizaci české společnosti v návaznosti na Kaplického návrh budovy Národní knihovny. Je pravda, že mediální přítomnost tématu byla abnormální a že by se téma v médiích tak dlouho neudrželo, kdyby veřejnost nezajímalo, ale toto tvrzení funguje i naopak, tedy že to byla právě média, která je příživovale.

Pro popis situace je možné aplikovat termín umělecké pole na oblast architektury. Subjekty v poli architektury tedy v případě našeho konkrétního příkladu mohou být: slavný architekt (starchitekt), budoucí investor, jeho zřizovatel, město jako majitel pozemku, respektive komunální politici, úředníci různého typu (stavební úřad, památkový úřad, úřad rozvoje města), památkáři (Národní památkový ústav, Klub za starou Prahu), dále Česká komora architektů, jednotliví architekti, historici architektury, dále stavební firmy, centrální politici a pochopitelně média a veřejnost.

Proč ale v této kauze hrála média tak specifickou roli? Odpovědí může být, že došlo k enormní intenzifikaci a vyostření všech vztahů v rámci tohoto pole architektury. Velmi silně byl přítomen architekt, investor a politici; nezvykle silná byla i vazba architekta na veřejnost. „Starchitecture“, tedy hvězdná architektura, je funkcí pole v určitém okamžiku. Vyznačuje se mimo jiné právě silnou vazbou na média. Jan Kaplický je v této hře starchitekt, který se střetnul s prostředím, jež na tuto pozici, funkci či způsob chování nebylo připraveno; vnesl sem něco, na co prostředí nebylo dosud zvyklé. Kaplický se ale choval (a také tvořil) podle své role a zástupce investora chtěl tento model do České republiky přinést. Tak úplně se mu to ale nepodařilo. V tomto ohledu mimochodem nebyl zatím úspěšný ani nikdo jiný, byť jeho známost může dalece přesahovat české hranice (například Milan Kundera nebo Miloš Forman). Minimálně z architektů došla v tomto ohledu nejdál Eva Jiříčná, které se jistou „aurou“ podařilo přenést alespoň částečně.

V době, kdy příběh Národní knihovny vstupuje do médií, v nich architektura není velkým tématem. Tím se stala v určitém okamžiku po roce 1989, kdy veřejnost dostala možnost zasahovat do podoby prostředí. Postupně se však politika více provazuje s ekonomikou, veřejná angažovanost se vytrácí a s ní klesá i zájem médií o architekturu. Od té chvíle se média věnují architektuře prakticky výhradně v souvislosti s nějakým problémem.

Kaplického Národní knihovna je v tomto ohledu alespoň zpočátku výjimkou, neboť je interpretována jinak: jako obrovská veřejná investice, jako národní stavba, ale zároveň návrat velkého českého architekta do vlasti a jeho první příležitost v ní zanechat stopu v podobě stavby. Navíc se jedná o návrh velice výrazný.

Jak se později ukáže, každý z těchto okruhů s sebou nese jistou zátěž. Kromě technických potíží na straně vypisovatele (porušení podmínek, neexistence smluvního zajištění pozemku, nemožnost použít peníze z Fondu národního majetku na novostavbu apod.) je to například absence skutečné debaty o potřebě stavby nové budovy pro Národní knihovnu, která je redukována na úložiště knih a kavárnu s krásným výhledem, velký český architekt se záhy ukáže jako nesnesitelný, arogantní a naprosto odmítající jakoukoli kritiku bonmotem, že všichni Češi se dívají na svět přes dva půllitry piva, a že kdo se nenarodil na Václavském náměstí, má problém; nehledě na to se postupně ukazuje, kolik zakázek v Česku Kaplický odmítl, i když dál zarytí tvrdí, že žádnou nikdy nedostal.

Absence debaty o smyslu a poslání národních institucí je ostatně pro české prostředí posledních let zcela typická. Národní galerie namísto definování své role a místa ve společnosti jen stěhuje své sbírky mezi jednotlivými paláci, řízena primárně ekonomickými ukazateli, Národní divadlo řeší, zda bude mít jednu, nebo dvě operní scény minimálně stejně dlou-

ho, jako na konci 19. století trvalo postavení jeho hlavní budovy, Národní muzeum před otázkou národa prchá, aby nebylo nařčeno z nacionalismu.

Kauzu Národní knihovny je možné popsat také následovně: na základní situaci, která se dá charakterizovat jako „Kaplický má postavit novou budovu Národní knihovny“, se také postupně nabalují další a další vrstvy příběhu s různou závažností, vlivem na ústřední téma a diváčkou atraktivitou. Vzniká velmi komplikovaný spletenec, ve kterém se nakonec nevyznají aktéři, média a pochopitelně už ani veřejnost. Důsledkem je nejasný pocit, že se stalo něco nepatřičného a že kauza nemá řešení. Podle úhlu pohledu, kterým daný pozorovatel kauzu sleduje, pak za její výsledek viní různé činitele.

Otázkou samozřejmě zůstává, proč Kaplického návrh natolik exaltoval veřejnou debatu a vzbudil takové sympatie (a nutno dodat, že i odpor, často velmi emotivně verbalizovaný v anketách a názorech) v řadách laické veřejnosti, která se o architekturu běžně nezajímá a většinou není ani obvyklým uživatelem Národní knihovny, případně návštěvníkem letenské pláně. Ponecháme-li stranou otázku samotného místa, odpovědí může být, že do debaty bylo vtaženo tolik účastníků, že prakticky nebylo možné zůstat stranou. Jak naznačují některé publikované dopisy čtenářů, Kaplického knihovna se stala námětem debat laické veřejnosti. Názor na ni se pak u veřejně známých osobností stal referenčním bodem a objevuje se jako zmínka ve velkém množství rozhovorů o zcela jiných tématech, a to v průběhu celého dvouletého období, které bylo sledováno. Navíc návrh byl velmi výrazný a dá se předpokládat, že většina české populace nikdy předtím neviděla nic tak odlišného od staveb, na které je zvyklá. Návrh navíc nepůsobí odtažitě, obsahuje jistou hravost, a to jak barevností, tak tvarem, morfologií. Právě o jeho oblíbě svědčí i řada přezdívek, kterými se může pyšnit.

Kauza kolem Kaplického návrhu Národní knihovny měla mnoho vrstev, samostatných příběhů spojených s jednotlivými aktéry i množství zvrátů. Stojí za to na jednom místě dané problémy shromáždit a mírně fabulovat, co by se muselo, respektive nesmělo stát, aby knihovna mohla být postavena.

1. Uvedení jména Jana Kaplického před soutěží. Kaplický byl přímo ředitelem Národní knihovny jmenován nejprve jako architekt, kterého by knihovna ráda viděla v soutěži, následně jako jedna z oslovených hvězd. Žádné jiné jméno však uvedeno nebylo.

2. Složení poroty. Média vyčítala Evě Jiříčnou předpojatost, osobní vazby s Kaplickým však měla i Zaha Hadid. Není to však porotce, který je ve střetu, to Jan Kaplický by se správně neměl účastnit soutěže, neboť složení poroty je předem známo, účastníci jsou naopak anonymní. V kombinaci s předchozím faktem vnímala řada architektů soutěž jako přípravou pro Kaplického.

3. Špatně připravené podmínky. Na rozdíl od jiných typů soutěží je u architektonické soutěže účinnější, když podmínky jsou připraveny volněji a namísto „musí“ se uvádí například „doporučuje se“. Nedojde tak k vyloučení návrhu, který problém řeší originálně, pouze kvůli formálním náležitostem. V případě Národní knihovny se jedná o umístění Národního konzervačního fondu do podzemí, které bylo v podmínkách vyloučeno. Správně proto měl být vyloučen, k čemuž došel i soud. Poučením je, že podmínky měly být formulovány lépe, zárukou čehož má být právě porota.

4. Podoba návrhu. Jednalo se o skutečně velmi nezvyklou stavbu. Řada lidí si zřejmě vůbec nedokázala představit, že by taková budova mohla stát v Praze, být hrazena z veřejných zdrojů a nést název Národní knihovna.

5. Neexistující písemná záruka pozemků. Ředitel Ježek se sice na prodeji pozemků dohodl s Prahou, závazek si však nenechal písemně potvrdit před vypsáním soutěže. Jak vyplývá z prohlášení Útvaru rozvoje města, zastupitelstvo ani následně neschválilo posun pozemků oproti původnímu plánu.

6. Tramvajová smyčka. Zřejmě se stala záminkou, ale Praha se po dohodě o pozemcích ozvala, že přesun tramvajové smyčky má zaplatit Národní knihovna. Každopádně měla být tato otázka vyřešena a písemně stvrzena ještě před vypsáním soutěže.

7. Zdroje financování. Ředitel Národní knihovny i ministr kultury počítali pro stavbu s využitím peněz ze zrušeného Fondu národního majetku. Ukázalo se však, že ty nemohou být využity na novostavbu, pouze na rekonstrukci. I když pak Vlastimil Ježek hledal financování z jiných zdrojů, oněch 1,9 miliard byla citelná ztráta.

8. Absence limitu pro náklady na realizaci v podmínkách soutěže. Neznámé náklady vedly k mnoha spekulacím ohledně jejich výše, navíc postavily vypisovatele do nepříjemné role, kdy měl obhajovat investici, jejíž výši nebyl schopen ani odhadnout.

9. Vystupování Jana Kaplického. Arogance a přezíravost Jana Kaplického při vyjadřování se do médií, které rozhodně nebylo diplomatické, jsou podrobně popsány v analýze mediálních ohlasů. Každopádně forma ani obsah jeho reakcí nenapomáhaly ke kladnému přijetí jeho osoby, potažmo návrhu ze strany veřejnosti. Na politiky pak musela působit obzvláště provokativně. V kombinaci se svatbou s ženou o 40 let mladší a cestováním po světě, o kterém s oblibou referovaly magazíny, to mohlo na někoho působit velmi provokativně a negativně.

10. Přístup knihovny i města k NPÚ. Jan Kněžínek i Vlastimil Ježek uvedli, že názor Národního památkového ústavu pro ně neznamená vůbec nic. Jednak tím už v rané fázi zbytečně exaltovali veřejnou debatu, jednak jejich výroky mohly zablokovat jednání s památkáři. Nakonec se tak nestalo a památkáři v „týmu Národní knihovna“ realizaci doporučili.

11. Politizace kauzy. Skutečným spouštěčem politizace se při analýze ukázal prezident Klaus, do doby, než řekl, že proti stavbě bude protestovat vlastním tělem, se politici ke knihovně prakticky nevyjadřovali. Z ohlasů médií se pochopitelně nedozvíme, co bylo v pozadí jeho prohlášení, co mu předcházelo ani co se probíralo v jiných kruzích české politiky.

12. Knihovna Václava Havla v Klementinu. Vlastimil Ježek uvedl, že po vystěhování fondů do nové budovy najde v Klementinu místo Knihovna Václava Havla. I kdyby to tak nemyslel, v tehdejší společenské situaci se jednalo prakticky o politické prohlášení.

13. Dvojnásobný výklad dopisů UIA. Po celou dobu kauzy Národní knihovna i Česká komora architektů interpretovaly sdělení Mezinárodní unie architektů opačně. Média to ignorovala; buď použila výklad jedné strany (častěji NK), nebo uvedla výklady oba, aniž by se nad tím pozastavovala. Celkově to pouze znejasňovalo situaci.

14. Politické rozhodování o pozemku. Vlivem toho, že knihovna neměla smluvně zajištěné pozemky pro stavbu, mohlo dojít k tomu, že zastupitelé hlavního města Prahy měli potřebu a moc se k ní vyjadřovat.

15. Možné ekonomické zájmy. Ve dvou textech se objevila spekulace, že o pozemky určené pro knihovnu má zájem investor, který by na nich chtěl postavit hotel.

16. Otázka bezpečnosti. V jediném textu se objevilo, že Izrael vyvinul na české politiky velký neoficiální tlak, aby knihovna na dotčených pozemcích, které jsou v blízkosti její ambasády, nestála, neboť by znamenala bezpečnostní riziko.

17. Ostatní projekty jako konkurence. Knihovna měla být postavena v době, pro kterou se plánovaly investice do jiných velkých kulturních a jiných veřejných projektů: Národního divadla, Národního muzea, Národního fotbalového stadionu a objektů pro olympiádu. Měla tak při získávání podpory velkou konkurenci.

18. Regulace Letné. Po celou dobu kauzy Národní knihovny různí aktéři operovali s regulačním plánem Letné, přičemž informace se značně lišily. Uvádělo se, že právě zni-

ká, že budou do měsíce jeho výsledky, že v dohledné době na něj bude vypsaná soutěž. Nakonec průzkum ukázal, že obyvatelé Prahy 7 na Letné chtějí jen park a starosta městské části se zavázal to do regulace zahrnout.

19. Tým NK. Tři komise týmu pracovaly čtyři měsíce, výsledkem bylo, že památkáři doporučili realizaci, o výstupech architektů moc zpráv nebylo, každopádně právníci se neshodli na výtkladu a doporučeních. Žádný závěr z jednání nebyl učiněn.

20. Selhání veřejnoprávní role České televize. Takzvaný Duel mezi Pavlem Bémem a Janem Kaplickým se odehrál na Nově.

21. Role Jiřího Paroubka. Není zcela jasné, kdy se v dění kolem knihovny začal angažovat. Bez většího zájmu médií se na jeden den ocitla petice na podporu knihovny na jeho stránkách, aby hned druhý den byla přesunuta. Následně se stává politickým podporovatelem Kaplického a slibuje mu, že knihovnu postaví za dva roky, pakliže vyhraje volby. Odhaleny byly i vazby člena týmu NK na něj a jeho první ženu.

22. Ježkovo angažmá v politice. Možná počítal s posílením podpory ze strany „svého“ ministra, když se rozhodl kandidovat v senátních volbách za KDU-ČSL. Každopádně politické angažmá a práce ředitele veřejné instituce by měly zůstat odděleny.

23. Nedostatek podpory ze strany ministra kultury. Václav Jehlička projekt nepřijal za svůj a ředitele knihovny nijak zvláště nepodporoval. Ostatně to byl on, kdo prohlásil, že stavba nové budovy není prioritou vlády a že na ni nejsou peníze. Za knihovnu se nepostavil ani při jednání s městem.

24. Tunel Blanka. Vyústění tunelu na Letné zkomplikovalo situaci s pozemky a stalo se nehezským virtuálním sousedem plánovaného kulturního stánku.

25. Využití Klementina. Část kulturní veřejnosti, akademiků a následně i ministr kultury nebyli spokojeni s Ježkovými plány na využití Klementina. Část z nich byla navíc přesvědčena, že stěhování fondů není nutné.

V rámci rekapitulací chybí ještě výčet rolí, které hrál Jan Kaplický v průběhu sledovaného období: britský architekt českého původu, emigrant, syn známého výtvarníka, spolupracovník NASA, autor oceňovaných a publikovaných staveb, architekt netradičních domů; autor vítězného návrhu Národní knihovny, bývalý partner Evy Jiříčné, arogantní a sebevědomý muž, přítel Pavla Bobka, manžel mladé filmačky, přítel Jiřího Paroubka, otec. Analýza mediálních ohlasů provedená v rámci práce prokázala, že reálné dění a jeho obraz se ne vždy překrývají. Média mnohdy sledovala své cíle a vytvářela si vlastní agendu namísto zprostředkování situace nebo událostí. Neobvykle vysoké procento textů tvořily komentáře a názory. Média (i ostatní účastníci vztahů) však zcela pominula upozornit na neexistující debatu o poslání Národní knihovny. V celé debatě o nové budově jako by šlo jen o to, jakou podobu bude mít sklad knih. Namísto toho se v jednu chvíli zcela vážně objevily názory, že by bylo lepší ony dvě miliardy investovat do digitalizace knihovny a od realizace nové stavby zcela ustoupit. Možná tak neselhal vypisovatel, Kaplický ani média, ale spíš národ. Je to zřejmě tím, že národní téma se stalo neviditelným a vymizení národních témat z českého veřejného prostoru je důkazem jeho rituální tabuizace a kolektivního potlačení.

Kritická je v tomto ohledu rovněž absence tématu vzdělanosti a jejího významu pro budoucnost. Jedná se zde pravděpodobně o hlubší problém v oblasti kulturní, či přímo civilizační identity.

Mgr. Simona Juračková, Ph.D.

šéfredaktorka Bulletinu ČKA, absolventka doktorského cyklu kulturologie, text je výňatkem z doktorské práce O architektuře a médiích

1 PŘINÁŠEJÍ NĚCO ARCHITEKTONICKÉ SOUTĚŽE?

2 ÚČASTNÍTE SE ARCHITEKTONICKÝCH SOUTĚŽÍ A PROČ?

Josef Pleskot (AP ATELIER)

1 Určitě ano. Promyšlené architektonické soutěže mohou velmi často přinášet dobrá řešení. Některé soutěže jsou však pouhými politickými proklamacemi. Nepřinášejí nic, jejich výsledky většinou odumřou. Před takovými soutěžemi je zapotřebí se mít na pozoru. Dobré výsledky soutěží zaručují dobře promyšlená zadání, upřímné úmysly vypisovatelů a kvalitní poroty, které mají rozum a potřebné kompetence k tomu, aby mohly zodpovědně rozhodovat. Soutěžní podmínky ČKA však nejsou dobrým návodem pro úspěšné soutěže. Dostávají vypisovatele soutěží i samotné soutěžící do pastí, ze kterých se těžko uniká. Je zapotřebí si přiznat, že za malou popularitu veřejných architektonických soutěží je zodpovědná Komora českých architektů.

2 Účastním se některých vyzvaných architektonických soutěží.

Boris Redčenkov (A69)

1 Význam architektonických soutěží je možné vnímat jak v rovině veřejné, tak v prostředí profesním. Pokud je kvalitní porota a soutěž silně obsazena, je pro architektky soutěžní platforma vždy důležitou profesní konfrontací a nastavuje zpětnou vazbu pro prezentované myšlenky. Pro veřejný či soukromý sektor se zvyšuje naděje, že se podaří, v případě dobře formulovaného zadání a osvětlené poroty, prezentovat široké spektrum názorů, ze kterého lze vybrat kvalitní a věrme, že neotřelé řešení.

2 Jsme zvyklí soutěžit. Většina našich zakázek je vysoutěžena. V nedávné době jsme se účastnili dvou soutěží pořádaných ČKA. Účast jsme považovali v zásadě za povinnou právě pro potřebu vyslovit svůj názor na témata, která jsou nám blízká. Určitým rozčarováním pro nás bylo samotné vyhodnocení jedné ze soutěží, kde poté co nebyla udělena první cena, jsme se ocitli tři týmy na druhém místě. Právě takové vyhodnocení považuji za nezodpovědné a vývoj celé

situace může pouze odradit kolegy investovat energii a úsilí do soutěžení.

Ladislav Kuba (Kuba & Pilař architekti)

1 Architektonické soutěže jsou pro rozvoj naší profese naprosto nezbytné. Soutěže poskytují srovnání svobodného architektonického myšlení a úrovně soutěžících. Kromě toho je architektonická soutěž nejtransparentnějším způsobem zadání veřejné zakázky architektovi. Dlouhodobým cílem ČKA je, aby na každou významnou veřejnou zakázku byla vypsána architektonická soutěž. V tomto se domnívám, že existuje shoda a kontinuita i přes generační obměny ve vedení Komory. Druhá věc ale je, jak se tohoto cíle daří dosáhnout, soutěží je pořád málo a hlavně soutěže na významné stavby téměř nejsou. Bohužel jsou také architektonické soutěže často provázány nejrůznějšími spory, odvoláními, stížnostmi atd. – to architektonické soutěže v očích veřejnosti diskredituje. Naposledy jsem to zažil v porotě na pražskou Štvanici, kde zbytečný protest znemožnil včasné vyhlášení výsledků a celou soutěž to velmi poškodilo.

2 Samozřejmě že ano, díky soutěžím jsme získali řadu významných veřejných zakázek, ke kterým bychom se jinak stěží dostali. Soutěží jsme už udělali opravdu hodně a neodpustím si jednu poznámku – nikdy jsme se v žádné soutěži proti rozhodnutí poroty neodvolávali.

Osamu Okamura (reSITE, ARCHIP, ERA21)

1 Bystření mozku. Adrenalin. Obornou a veřejnou diskusi. Srovnání přístupů. Někdy také právní průtahy. Naděje a zklamání. Bezsné noci. A většinou – skvělá řešení, ke kterým bychom se jiným způsobem nedobrali.

2 Dokonce jsme si to letos vyzkoušeli v reSITE na straně pořadatelů, kdy jsme uspořádali veřejný soutěžní workshop na vytvoření konceptu návrhu mobilního pavilonu pro náš každoroční festival a konferenci. Koncept vítězného česko-francouzsko-albánsko-dánského týmu bude dále rozpracován ve spolupráci s prestižním Balmond Studiem v Londýně, jehož zakladatel Cecil Balmond pražský workshop vedl. Jako architekti samozřejmě velmi dobře chápeme unikátnost nástroje architektonické soutěže, který jako jediný umožňuje vybrat pro finální realizaci tu nejlepší myšlenku.

Luděk Obal (Schindler Seco Architects)

1 Ano, nejprve přinesou radost vítězi, ale také rozčarování ostatním soutěžícím. Můžu za to porotci, kteří neúspěšným soutěžícím málokdy své rozhodnutí vysvětlí a obhájí si ho. Jako příklad za všechny mohu uvést situaci kolem soutěže na Národní knihovnu. Závazné soutěžní podmínky se dají v průběhu rozhodování upravit a domnělou nezávislost poroty dokáže jeden silný jedinec nasměrovat „správným směrem“. Smutné je, že do stavu rozčarování se posléze dostává i sa-

motný vítěz. Vždyť kolik soutěží se nedočkal realizace a v kolika soutěžích vítěz nepokračoval dále? Přes všechna popsaná negativa dokážou soutěže nalézt zajímavé architektonické řešení, které může obohatit a kultivovat náš společný prostor.

2 Po zklamání s vyhranou soutěží na dostavbu Malé scény ve Zlíně jsem svou účast v dalších soutěžích odmítl. Účastním se už jen výjimečných soutěží realizovaných v rámci Schindler Seko architekti.

Yvette Vašourková (MOBA)

1 Architektonické soutěže přináší vícevrstvý pohled na řešené téma. Nezávislá řešení vycházející z nejlepších představ architektů. Je to jediný transparentní nástroj zadávání veřejných zakázek, hodnotící nejen ekonomickou efektivitu, ale i kvalitu díla. Nejen že je podstatné, aby soutěže existovaly, ale současně je třeba otevřít možnost různým typům soutěží. Kromě veřejných anonymních soutěží by měly existovat i vyzvané soutěže. Dobře například funguje belgický model zadávání veřejných zakázek. Dvakrát ročně města a obce sepisují všechny plánované veřejné investice. Všichni architekti mají možnost se evidovat u projektů, které je zajímají. Odborná komise pak vybírá pět zkušených a pět mladých týmů, které jsou vyzvány ke zpracování studie. V poslední fázi soutěží dva nejlepší projekty o zakázku. Je třeba si uvědomit, že ne pro každou veřejnou investici je vhodná veřejná anonymní soutěž.

2 Vzhledem k tomu, že město a obec jsou pro nás velmi významný klient, je to pro nás jediná možnost, jak se dostat k veřejné zakázce. V rámci soutěží se současně utvrzujeme ve vlastních názorech na architekturu. Vyhrát soutěž není samozřejmostí, proto tyto projekty vnímáme i jako cvičení rozvíjející naše architektonické názory.

Vladimíra Leníčková (Len+k architekti)

1 Bezsporně ano. V dnešní době je diskutovaným problémem zadávání veřejných zakázek, kde je hlavním výběrovým kritériem cena, nikoliv kvalita. Řešením je architektonická soutěž, při které lze vybírat právě podle kvality. Další nesporný přínos soutěží je možnost zadavatele vybrat z více návrhů ve finále ten nejvhodnější – který nejlépe splňuje požadavky od urbanisticko-architektonických po ekonomické. Důkazem přínosu soutěží je řada úspěšných realizací, které byly oceněny nejen v ČR, ale také v zahraničí.

2 Architektonických soutěží se účastníme, přičemž stěžejním faktorem při našem rozhodování je zajímavost zadání a hlavní téma. Mnoho soutěží má zadání, které nemá jako primární účel stavby ekonomický zisk typický pro tržní sektor, ale stavbu veřejně prospěšnou, přirozeně nerealizovatelnou ze soukromých prostředků. Takové stavby jsou pro většinu architektů právě ty nejzajímavější. Je radost se takových soutěží nejen účastnit, ale také velká čest zvítězit a mít příležitost stavbu zrealizovat.

Jana Zoubková (mimosa architekti)

1 Kromě všeobecně známých výhod pro zadavatele a veřejnost soutěže poskytují přehled o současné architektonické scéně, o aktuálních směrech uvažování a jejich vývoji, inspiraci k vlastní práci. Soutěžní prostředí motivuje k řešení, která si v běžné praxi můžeme málokdy dovolit, přesto nalezené principy ovlivňují další navrhování.

2 Architektonická soutěž je pro nás vždy příležitostí vyjádřit se formou, která je vedena snahou o maximální kvalitu návrhu. Nabízí možnost navrhování s větším nadhledem, částečného odpoutání se od běžné praxe, hru s idejemi limitovanou pouze vlastními schopnostmi. Na základě zkušeností s vyhranými soutěžemi je pro nás důležitější zmíněná hra než víra v realizaci vítězného návrhu.

Petr Burian (DaM)

1 Soutěže jsou nejlepší cestou zadávání zakázky zejména v případě veřejných zakázek. Nesrovnatelně efektivnějším nežli výběrová řízení postavená na kritériu nejnižší ceny. Pro investora pracnější, ale ve výsledku ekonomičtější cesta k fungující a krásné stavbě.

2 Účastním(e). Převažují užší výběrová řízení privátních investorů. Ve veřejné sféře bývá pro vstup do soutěžení velmi často rozhodující kvalita složení nezávislé části poroty. Bohužel podmínky soutěžení bývají nezdědka hluboce nedůstojné. Mám na mysli časy na zpracování, odměny, přemrštěné požadavky na plnění. Zejména v privátním sektoru je to džungle, kde krev teče z architektů, aniž tomu odpovídá vklad na straně investorů.

ARCHITEKTONICKÉ SOUTĚŽE JAKO VÝZKUMNÝ ÚKOL

Architektonické soutěže se staly tématem několika prací či výzkumných projektů. Vybíráme z nich jednu dizertaci a jeden projekt určený studentům architektury. Celé práce jsou se souhlasem autorek zveřejněny na webu Komory.

Metoda architektonické soutěže jako nástroje plánování veřejného prostoru

Autorka práce: Ing. arch. Eva Špačková, Ph.D.
Školitel: prof. Ing. arch. Mojmír Kyselka, CSc.
Doktorský studijní program stavební inženýrství
Studijní obor městské inženýrství a stavitelství
FAST VŠB – TU Ostrava
Ostrava 2013

Cílem dizertační práce bylo vyhodnocení metody výběru nejvhodnějšího architektonického návrhu formou architektonické soutěže. Výzkum byl zaměřen na architektonické soutěže, jejichž předmětem byly úpravy veřejných prostranství a stavby určené pro využití veřejností.

Výzkum byl proveden na vzorku architektonických soutěží, které proběhly od roku 2002 do roku 2012 v rámci soutěže o Cenu Petra Parléře, vyhlašované Společností Petra Parléře. Soutěž vznikla v roce 2002 jako veřejně prospěšný projekt s akcentem na prezentaci a propagaci možností architektury při obnově veřejných prostranství a probíhá po více než deset let podle podobných pravidel. Dizertační práce mapuje historii soutěže o Cenu Petra Parléře a zkoumá aplikaci jejích výsledků. Jádrem výzkumu byla případová studie této konkrétní soutěže, jejímž cílem bylo zjistit podrobnější informace o soutěži od jejích účastníků formou dotazníku, kterým byli osloveni vítězové soutěže a všechna města, která ze soutěže získala oceněné návrhy. Výzkum se zaměřil na to, jestli je možné určit, jaké faktory v průběhu soutěže ovlivňují úspěch výsledku a jak hodnotí soutěž oslovení autoři soutěžních návrhů a zadavatelé soutěžních témat z měst.

Odpovědi na základní otázky výzkumu potvrdily smysluplnost této soutěže jako součásti spektra architektonických soutěží. Soutěž o Cenu Petra Parléře obohatila českou soutěžní kulturu o model soutěže, který pomáhá městům vyzkoušet si architektonickou soutěž za výhodných ekonomických podmínek a bez rizika velkých ztrát při neúspěchu. Potvrdilo se, že města, která si soutěž jednou vyzkoušela, dále tuto formu výběru nejlepšího architektonického řešení využívají. Na druhou stranu s sebou metoda architektonické soutěže nese problémy a rizika pro všechny účastníky. Při přípravě soutěže, v jejím průběhu i při využití výsledků je možné vhodným postupem tato rizika a problémy zmiňovat a odstraňovat.

Projekt „pražské soutěže postaveNÉ“

Vedoucí projektu: Mgr. A. Zdena Zdeníčková, Ph.D.
2007

Projekt „Pražské soutěže postaveNÉ“ vznikl jako krátký třítydenní úkol pro studenty Fakulty architektury Technické univerzity v Liberci. Projekt byl zčásti iniciován vlekou diskusí kolem stavby Národní knihovny na Letné, diskusí, jejíž argu-

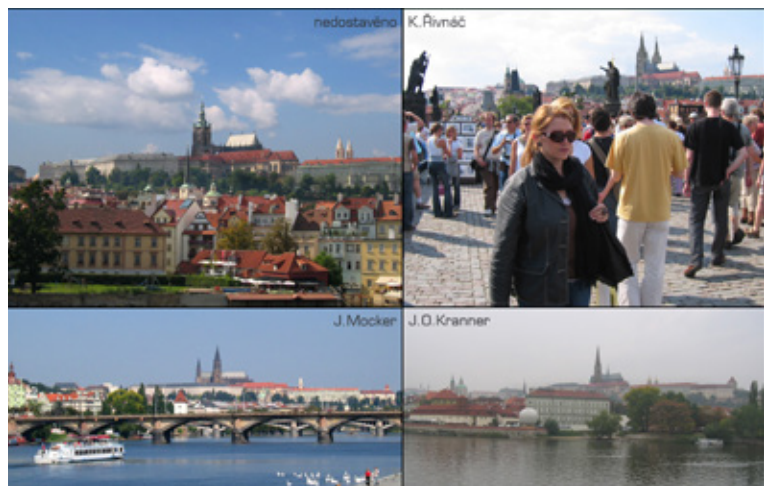
menty z našeho pohledu postrádají dostatečný faktografický podklad, který by při tak závažné otázce jistě neměl chybět.

Projekt zároveň vznikl i jako podklad pro zamyšlení nad zákonitostmi vývoje města, nad jeho křižovatkami a mezníky, nad možnostmi / variantami, kterými se město mohlo ubírat, kdyby například v určitém bodě bylo učiněno jiné rozhodnutí či kdyby se postavilo to, co bylo plánováno a čemu zabránilo politické či jiné okolnosti.

Město ve výsledné podobě je vždy formováno mnoha faktory, z nichž asi nejvýraznější je – z hlediska bytí či nebytí stavby, rozhodování o stavění či nestavění, vytyčování stavebních záměrů – politický vývoj a události. Město je odkázáno například i na to, zda politické dění či život města ovlivňuje výrazná, osvětlená osobnost s vizí, nebo spolčení alibistických prospěchářů hledajících pouze vlastní okamžitý profit.

Každá nová budova reaguje na kontext místa – okolních staveb a terénu, na objemy hmot, členitost, prostor, výraz, urbanistické záměry, styl. Proto lze předpokládat, že pokud by v určitém místě vznikla jiná stavba, než se ve výsledku stalo, další stavební změny, které by se v jejím okolí udály, by na ni reagovaly a na ně by reagovaly další. Vliv postavené budovy se tak dá přirovnat k tlakové vlně šířící se z epicentra výbuchu (v tomto případě výbuchu nové tvůrčí energie). Čím kvalitnější, nápaditější stavba, tím větší tlaková vlna. Další nové budovy vyvolávají další vlny a jejich interakce ovlivňují vývoj města. Tak se může stát, že jedna nová výrazná kvalitní stavba ožíví celé město.

V našem projektu vycházíme z hypotetického předpokladu, že v minulých architektonických soutěžích, které v Praze proběhly, byl jiný vítěz a že se tato stavba realizovala. Studenti berou tuto fiktivní událost jako fakt, od kterého odvíjejí své zamyšlení nad tím, kam by se díky vlivu této stavby město vyvíjelo. Mezi projekty, které dostali k dispozici, jsou jak stavby kvalitní a odvážné, tak konzervativní a nevýrazné. Je tedy zajímavé sledovat, jak které ovlivňují fantazii tvůrců a jak mohly přetvořit město.

Kompletní práce jsou ke stažení na www.cka.cc/oficialni_informace/Pracovni-skupiny/ps-pro-souteze/architektonicke-souteze-jako-vyzkumny-ukol

CHARAKTERISTIKA ZÁKLADNÍCH FÁZÍ RECEPCE ARCHITEKTURY

ONDŘEJ BENEŠ,
OLDŘICH ŠEVČÍK

Každá recepce – každé přijetí stavby je vždy spjato s otázkou kvalit stavby, tedy s jejím hodnocením. Tomu se nelze vyhnout. Nevyhneme se mu ani my, ale tématem našeho příspěvku je především charakteristika klíčových etap samotného procesu přijetí stavby.

1. Diskurs o architektuře jako výměna názorů a trh

Architektura je záležitostí zadavatele stavby, klienta, architekta, investora (developer) a – pozorovatele. Celý proces recepce se stává zajímavějším, pozoruhodnějším, je-li tím pozorovatelem „veřejnost“. Tím se proces recepce stává předmětem veřejné debaty, které se s oblibou od doby nástupu postmodernistů říká diskurs. Nemáme na mysli filosofický diskurs, ale jazykový projev, o němž se s jistou samozřejmostí předpokládá, že se výměnou argumentů (argumentace sleduje účel, jde o kontrolovaný proces) projde s menšími či většími obtížemi cestu k dosažení shody v hodnocení kvality stavby. To je omyl, který nám sugeruje samo slovo diskurs. To, že po „výměně názorů“ nedochází k očekávané shodě v hodnocení stavby, všichni víme a mělo by nám to signalizovat, že jde o proces nepochybně složitější.

Diskurs je také trh, který si vytváří publikum a tím produkuje poptávku po informacích, názorech, hodnoceních a po kritice, „trh, který kryje poptávku zainteresovaného publika“.¹⁾ Je to trh „sui generis“, kde se nesměňuje zboží za peníze, zde se vyměňuje, vyrovnává, konfrontuje, směňuje publikované mínění se znaleckou pozorností a hodnocením. Pozornost, kterou takováto výměna k sobě upoutá, se stává příjmem (ziskem), bohatstvím, kapitálem.

Vyvolanou pozornost doceníme tehdy, když uvedeme jako příklad stavbu, která nevstoupila do úvodní fáze recepce, do nominace, když se nestala objektem výměny publikovaného mínění za znaleckou pozornost. Nic horšího, nic více nespravedlivého se stavbě nemůže stát – tento osud potkal Kongresové centrum architektky Evy Jiříčné ve Zlíně (začátek stavby 2006). Stavba nezískala potřebný kapitál pro to, co následně označujeme za nominační fázi procesu recepce. Pozornost je produkt výměny publikovaného názoru za znaleckou pozornost, pokud se tato výměna neodehraje, pokud se nestane platnou pro účastníky diskursu, stavba nezíská potřebný „kapitál“. Kongresové centrum, životní dílo architektky Evy Jiříčné, se nedostalo do ročenky Česká architektura 2010–2011 (editor Petr Všetěčka) ani do následující, nezískalo Grand Prix ani jiná ocenění. K čemu došlo? Výměna veřejného mínění za znaleckou pozornost, která je platná pro všechny účastníky, se nekonala. Stavba si nenašla cestu do diskursu, diskurs se v nejpříhodnější chvíli, kdy stavba vstupovala do povědomí veřejnosti, neetabloval. Zbyly hádky, ankety, zmínky v tisku; potenciál pozornosti ke stavbě Kongresového centra byl „utopen“ v politickém střetání, promarněn. V daném případě se neodehrál v nejpříhodnější chvíli.²⁾

2. Recepce architektonického díla jako evoluční proces

Odborníci ve věci architektonické kvality, o níž při recepci stavby jde, se zpravidla neshodnou, úsudky jsou nejisté. Řečeno naplno: „Ve věcech architektonické kvality neexistuje žádný dojednatelný konsensus“, „neexistuje žádné usnesení expertů, ve kterém by bylo stanoveno, co platí a co ne.“³⁾ Je-li tomu tak, jde snad o pouhopouhé subjektivní „líbí–nelíbí“? Tento dojem vzniká a odkazem na protikladné úsudky architektů při hodnocení jedné a téže stavby v tom kdekdo nachází oprávnění pro vlastní individuální příležitostné, „příruční“ hodnocení.

Nikoli, nejde o subjektivní hodnocení, subjektivní je vkus každého z nás, ale v diskursu účinkuje „hodnotící funkce trhu“. Diskurs se stává evolučním procesem v závislosti na tom, jak v něm účinkuje trh, a každý evoluční proces je z podstaty selektivní. V recepci stavby, která se odehrává v diskursu, můžeme rozlišit tři stupně.

1. Vstupní fáze čili uvedení, cesta do diskursu, jedním slovem nominace. Stavba musí být přijata odbornou veřejností, protichůdná hodnocení mohou zájem zvyšovat – nominační fáze je nepřehledným, chaotickým stadiem.

Zvláštní situace vznikne, když se rozštěpí hodnocení odborného profesního světa a veřejnosti – tomu bývá dočasně a veřejnost se s hodnocením vyrovnává. Příkladem zde může být recepce kašen na hlavním náměstí v Plzni architekt Ondřeje Císlera. Kašny na náměstí Republiky v Plzni přenášejí a transformují motiv ze znaku-erbu Plzně v pozlacené artefakty chrtyce, velblouda a anděla o výšce pozoruhodných 4,5 m. Zvolená výška úspěšně vstupuje do vztahu s chrámem sv. Bartoloměje (výška 102 m) a strukturuje veřejný prostor. Artefakty jsou s mísami lokalizovány u tří stran gotické katedrály sv. Bartoloměje (zastavěná plocha 30 m² na pravidelné ploše náměstí o rozloze 139 x 193 m). Proběhla transparentní architektonická soutěž, realizace získala Grand Prix Obce architektů; na „sociálních sítích“ probíhá střetnutí: „Líbí se mi nové plzeňské kašny“ versus „Tyhle kašny na náměstí v Plzni nechceme“. Dílo vstupuje do kontextu, ve kterém dominuje katedrála sv. Bartoloměje, ale kašny se třemi symbolickými artefakty s impozantní výškou a pozlacením vykazují rovněž kontextualizační sílu – jsou nejen kontextualizovány, ale samy kontextualizují: prostor se stává místem střetu dvou kontextualizací. Výrazově silné formy – geometrické, gestické – tří architektonických solitérů dokážou upoutat, strhnout k sobě pozornost – ale zpravidla mají problém zapojit se do již existujícího kontextu – v daném případě definovaného impozantním chrámovým objektem v centru a zastavěným rámcem náměstí. Výrazově silné formy – geometrické, gestické, ale i dnes početně narůstající organické formy v architektuře – jsou podle G. Francka a D. Franckové podmíněně společenské, nejsou sice z principu asociální, ale zpravidla kolísají mezi artistní autoreferencí a arogancí. Tři velké artefakty architektky O. Císlera navazují na tradici velkých soch – solitérů ve veřejném prostoru. Černé mísy, do nichž z výše dopadá voda, svou jistou tajemností komunikují s drsným exteriérem chrámu, pozlacené artefakty odkazují k jeho nitru, k sakralitě. Opozice tekoucí, „dynamické“ vody dopadající z výše do mís a hladiny vody v těchto mísách reprodukují mnohasetletou tradici přítomnou na náměstích středověkých měst. Je symbolika vložena do této realizace dostatečně čitelná? Co je důvodem rozporuplného přijetí uvedených tří artefaktů veřejností? U soch vložených do veřejného prostoru je aspirace jednodušší: jde o souznění s autorským záměrem architektonického prostoru (základy soch jsou zpravidla odděleny od fundamentu, na kterém spočívají): máme zde prostor a sochu, která je do něj vložena. Plzeňské architektonické artefakty doslova vyrůstají z dlažby náměstí, nejsou od něho odděleny; v Plzni nejde o sochy, ale o architekturu, jde o erbovní symboliku města, která v sobě nese vyprávění, příběh. To je rozhodující. Tři artefakty jsou lapidární, strohé, čisté (ale mají

Ondřej Cisler, jedna ze tří kašen-objektů na hlavním plzeňském náměstí, realizovaných na základě kvalitně obsazené architektonické soutěže. Objekty vloženy do prostředí (na místo) se silnými kontextuálními vazbami tyto vazby přetváření a samy mají silný potenciál vytvářet nové vazby. Foto: Milan Svoboda

zprohýbaný povrch – má se tím evokovat, usnadnit kontakt?). Realizace v Plzni se stala pojmem, což je předpoklad ke vstupu do druhé etapy percepce. Tím, oč v konečné instanci v této první fázi recepce především běží, je co největší akumulace pozornosti, to je důležitý kapitál, s nímž se vstupuje do světa. Ale rozhodující je akceptace módou. Móda a inflační zájem totiž produkují vůbec zaujetí, ať již negativní nebo pozitivní, evokují vznik vůbec nějakého smyslu pro určité dílo. Ale to již hovoříme o druhé fázi procesu recepce stavby.

První fáze recepce bývá z podstaty věci, „o niž běží“, chaotická, nepředvídatelná, a i do toho, co se jeví jako odhadnutelné, vstupují nepředvídatelné fenomény, do recepce mohou silně zasáhnout změny ve společnosti i generační hodnotové orientace. Příkladem zde může být televizní věž v Praze-Žižkově. Stavba, s jejíž realizací se započalo v roce 1985 (do provozu byl vysílač uveden 18. 2. 1992), byla přijímána jako nesmlouvavá intervence do skyline metropole a pro mnohé se stala symbolem toho, co zde bylo před rokem 1989 a co se muselo přetřpět, jakkoli pro architekta Václava Aulického vznikala navzdory komunistickému režimu. Kritika se týkala narušení cenného panoramatu Prahy (metropole si své horizonty „hlídají“), vřazení stavby do bezprostředního kontextu a možného zdravotního ohrožení z elektromagnetického zatížení okolí. O architektuře se říká, že je nejen kritizována, ale sama je výpovědí o době svého vzniku, a z toho hlediska sama v sobě nese kritický potenciál. Stejně tak platí, že se přes hodnocení stavby účtuje s minulostí (exemplárním příkladem je nemalá část obsahu diskuse k záměru demolice hotelu Praha). V daném případě se odpor vůči stavbě vyprofiloval i generačně (návrh přenést řešení zajištění kvalitního televizního signálu pro Prahu na již existující Petřínskou rozhlednu, tím by zanikl hlavní důvod realizace této stavby), do odporu proti této stavbě se promítal i aktuální pocit svobody. O započaté realizaci stavby a možných alternativách se začalo diskutovat ve veřejném prostoru, který se „otevřel“ po roce 1989. Realizace televizního vysílače – Televizní věže na

Žižkově či TVPM (po rekonstrukci: Žižkovská věž-Tower Park Praha) se především musela vyrovnat se svým předpokládaným účinkováním v horizontech města. Stavba vstupuje do pražského horizontu, má styl, a „kdo má styl, má všechno“, říká A. Schopenhauer. To platí per analogiam i pro stavbu a její architekturu. Architektonická tvorba, řečeno slovy architekta Jeana Nouvela (při návštěvě vyjádřil obdiv k Žižkovské věži), vyžaduje vztah k objektu jako k určité scénografii. Televizní věž na Žižkově nabízí pozoruhodně proměnlivou, měnící se souhru tří tubusů, a přitom si nadále zachovává kompaktní štíhlou siluetu z blízké i vzdálené perspektivy. Makrouchoperní věže ve třech tubusech místo očekávaného jednoho dřívku, spolu se třemi rovinami zaoblených kapslí-kabinek, mohutnou stavbu zjemňuje, činí ji podle záměru architekta subtilnější. S odstupem času se problematičtější spíše jeví nikoli obávaný necitlivý vstup této novostavby do horizontu, ale vazby na bezprostřední okolí. Architektura, když jednou vznikne, nemůže nezaujmout vztah k jiné architektuře, zde u Žižkovské věže si můžeme klást otázku – co má umět parter? Napojení jako by neznalo téma „vřazení do historicky rostlé výstavby města“ (postoj, který odpovídá době vzniku), působí až brutálně. Přistupujeme k prvnímu resumé: Žižkovskou věží-Tower Park Praha se u nás s jistým předstihem vstupovalo do militantního výškového stavění, řádově nové výškové techniky, která se lavinovitě šířila světem v devadesátých letech a v prvním desetiletí 21. století (údaj pro klasifikátory: je zařaditelná do neofuturismu). Proto není náhodná zvýšená frekvence ohlasů a hodnocení, která se objevuje s takovým zpožděním po uvedení stavby do provozu. Věž je technologicky výjimečná, architektonicky odvážná a inovační v typologickém segmentu „televizní věže“ a jako taková ani nemůže být esteticky neutrální – esteticky neutrální stavění na konci moderny již ani neexistuje. Dominance je – tak jak tomu bývá u segmentu televizních věží – extrémní, hlásí se k účelu, k misi, které slouží. Řečeno metaforou, zda „funkčnost a estetika si zde padají do náruče“, je zde dosaženo niterného souladu mezi funkcí, objemem, struk-

Žižkovský vysílač radikálním způsobem vstupuje do pražského horizontu (autoři Václav Aulický, Jiří Kozák a Alex Bém). Velké úsilí zde bylo věnováno hledání smysluplných vazeb: rozdělení dřívku do tří menších přispělo k jeho subtilitě, horizontální členění a přiblížení se rostlému městu po objektu zprostředkovávají tři zavěšené kapsle. Foto: David Sedlecký.

turou a materiálem? Řečeno přímo: jde o poměr technické optimalizace a architektonického nalézání formy. Byla technická výzva kalkulatelné funkcionality vynalézavě převedena do architektonického řešení estetické souhry tří tubusů – anebo je tomu snad naopak? To je „věc, o níž běží“.⁴⁾ A kdo jiný než teoretici to měli v diskursu učinit tématem, převést do slova architektonickou událost, kterou Žižkovská věž nesporně je, a uchopit ji v teorii. Forma je zdařilá, když imponuje. Žižkovská věž imponuje – a silně se odlišuje od okolí. Je štíhlou, k nebesům se nezadržitelně deroucí intervencí do horizontu a činí to nikoli bez elegance – v horizontu Prahy působí jako intenzivní akord vetknutý architektem do chaosu metropole. Dominuje? Tato otázka vyžaduje zpřesnění. Dominance obsahuje sebejistotu, intenci k nadvládě, jinak o žádnou dominanci nejde. Od dominance v architektuře očekáváme, že bude snesitelná – a to je téma militantního výškového stavění devadesátých let dvacátého století a prvních desetiletí století jednadvacátého. Věž vstoupila do již zastavěného prostoru a účinkuje odlišně v bezprostředním okolí a v pohledových perspektivách.

Druhé resumé: Snad žádná realizovaná stavba z období od osmdesátých let do současnosti neprošla a nadále – což je hodno pozornosti – neprochází na domácí a zahraniční scéně tak protikladnými hodnoceními jako tato televizní věž. Znovu a znovu na sebe strhuje pozornost.⁵⁾ I pro televizní věž na Žižkově platí: aby stavba přestoupila z první a druhé fáze recepce do třetí, musí zainteresovaná aktuálnost zaniknout, což právě probíhá. Po akumulaci značné a rozporuplné pozornosti, kdy se stala pojmem, a po recidivách chaotického a inflačního zájmu vstupuje do fáze odkrytí dosud skrytých hodnot.

Představení projektu stavby veřejnosti v efektivní vizualizaci předchází vlastní realizaci o celé roky.⁶⁾ Tyto „prezentace“ v mediální síti mají svoji režii, ale ani ta neeliminuje výše zmíněný chaos, spíše vnáší do nominační fáze procesu recepce prvky entertainmentu. Agresivní, takzvaná „naléhavá reklama“ v globalizujícím se světě masové spotřeby (tzv. „WOW faktor“) je prostě nepřehlédnutelná, protože takovou chce a umí

být. Mediální prostředí, do kterého je architektonický objekt vsazen, „zajat“, je v soudobé společnosti tak silné a vlivné, že je pro recepci, a tím i pro osud stavby stejně důležité jako locus standi. Účinek médií zasahující do fáze projektu a do jeho recepce vyžaduje redefinování tradičně chápaného kontextu stavby.

2. Druhá fáze – to je akceptování architektonického díla. Během první i druhé fáze můžeme identifikovat silné zájmy, zájem architekta, klienta, developerů a zájmových skupin všeho druhu. Móda poutá k dílu pozornost, vyzdvihuje ho nad horizont běžné obeznámenosti: „Nyní zpozorní nejenom ti, kteří se cítí přímo osloveni, nýbrž i ti, kteří dávají pozor, na co dávají pozor ostatní.“⁷⁾ Dojde-li k tomu, pak to můžeme vzít jako symptom toho, že stavba prošla chaotickou fází nominace, nastřádala potřebný kapitál pozornosti a vstoupila do druhé fáze. „Neexistuje žádný klasik, který by alespoň jednou nepřišel do módy.“⁸⁾ U výjimečné stavby televizní věže a hotelu Ještěd se už zapomnělo na první, nominační fázi, v níž zaznamenal odpor vůči projektu architekta Hubáčka, v druhé fázi si stavba užívala slávu novosti, úspěšně plula na vlně módního zájmu. Hodnoty stavby či uměleckého díla musí přežít tuto „leptavou lázeň inflačního zájmu“ (G. Franck, D. Francková). Hodnota novosti bude spotřebována, módní zájem odezní, do hry vstoupí, velmi hlupácky řečeno, to, „co zbude“. Teprve v třetí fázi recepce se odkryly hodnoty, které v Hubáčkově stavbě byly přítomny od počátku, ale zůstávaly skryty. Nejde o to, co zbývá, ale o podstatu architektonické události, odkrytí toho, co bylo přítomno od počátku.⁹⁾

3. Tím se vstupuje do třetí, kritické fáze – zájem o dílo byl nasycen, novost spotřebována a teprve nyní se ukáže, zda stavba má kvalitu, což se projeví tím, že „znovu a znovu budí zájem“. Po vstupní chaotické fázi nominace a po odeznění inflačního módního zájmu ve fázi akceptace se odkrývá to, co bylo za nimi, co zůstávalo skryté, odkrývají se kanonické hodnoty stavby. Čili odkrytí skutečných, řekněme trvalých kanonických hodnot vyžaduje čas – toto konstatování nepři-

jímeje jako běžnou frázi, jako průpovědku památkářů a historiků architektury. Kdyby tomu tak bylo, tak by vyložené tři fáze recepce byly pouhým manipulativním schématem, které si každý vymyslíme u zeleného stolu. Takže: Co to znamená, že „rozpoznání hodnot vyžaduje čas“? Je to něco víc než požadavek časového odstupu. To, že stavba má již svoji, jakkoli krátkou historii, především znamená, že má za sebou všechny ty, kteří projevili v předchozích dvou etapách zájem, zainteresovanost – a to je víc než pouhopouhé individuální zalíbení. Zde jsme již za hranicemi onoho výše zmíněného „líbí-nelíbí“, za hranicí subjektivního vkusu. Stavba se stala předmětem zvláštního druhu zájmu, zájmu, za kterým už nejsou mocné síly, politické zájmy, ekonomické zájmy a podobně, které můžeme identifikovat v prvních dvou fázích recepce, jde o „zalíbení bez zainteresovanosti“.¹⁰⁾

Co to znamená a co se odehrálo v procesu recepce, který jsme vyložili v jeho rozložení do tří fází? Došlo ke zprostředkování „evidentního zážitku estetického souladu“, došlo ke zprostředkování kanonické kvality. Stavba byla kanonizována, stala se klasikou a „jednou se stát klasikou znamená být klasikou již navždy. Klasická je kvalita, která vůči procesu stárnutí zůstává svěží a často překvapivá.“¹¹⁾ Je v tom rovněž paradox temporality, o kterém věděli a který popsali již antičtí Řekové při pohledu na Akropoli: „Perikleovy stavby jsou tím obdivuhodnější, že byly uskutečněny v krátké lhůtě na dlouhé věky. Sotva byly postaveny, již měla jejich krása uslechtilý ráz starobylosti, i dnes si však uchovávají půvabnou svěžest prvního dne. Tak kvete jejich mládí stále a navzdory staletím poutá pohled, jako by z nich vyzařoval dech nestárnoucí duše.“ (Plútarchos) A my si parametr temporality můžeme uvědomit v tomto roce (2013), kdy je televizní věž a hotelu Ještěd čtyřicet let – v naší aktuálně prožívané době, kdy se trendy architektury rychle střídají, kdy nárok na jejich recepce (přijetí, pochopení a vstřebání) je přetíženo, se architektonický čin petrifikovaný do „Ještědu“ jeví jako „nadčasový.“ Rozumějme tomu dobře: v každé době, v záplavě střídajících se módních vln, měla a má Hubáčkova televizní věž a hotel na Ještědu co říci – klasika žije proto, že trvale vzbuzuje pozornost. Tuto kvalitu, kterou označujeme za kanonickou a která se v pozorovateli probouzí, nebylo možné předvídat – recepce stavby je evoluční, chaotický a selektivní nepředvídatelný proces.

To, co se nepřesně označuje jako diskurs o architektuře a její recepce, jsme se pokusili zjednodušeně popsat jako třífázovou evoluci. Proces recepce architektury, jako poznávání a zprostředkování kanonických kvalit architektury, představuje „kolektivní učení a kolektivní vzdělávání“. Průběh a peripetie „produkce a recepce“ architektury podstatným způsobem vypovídají o stavu společnosti i o jejích aspiracích. Čím je charakterizován veřejný prostor v současné české demokratické společnosti z pohledu architekta?

3. Recepce staveb je závislá na slabosti i síle veřejného prostoru v současné české demokratické společnosti.

Za prvé, slabost je v jeho malé produktivnosti. Menšínový názor se často až příliš snadno vydává za většinový. Dovolíme si připojit myšlenku Roberta F. Kennedyho z jeho publikace Hledání novějšího světa: „Ti, kteří jsou radikální, ale nečinní, jsou však mnohem počtenější než ti, kteří jsou aktivní v podpoře určité víry, ať extrémní nebo tvořivé. V této kombinaci extrémního projevu a malé akce je největší nebezpečí pro demokracii.“

Za druhé, v malé historické hloubce diskursu – prostě v neznalosti, v rychlé „klinické smrti“ příběhů – tyto příběhy ve veřejném mediálním prostředí začínají východem a končí západem slunce, ale veřejné mínění si musí pěstovat paměť. Za třetí – optimální formy diskursu nelze nadeklarovat, tím, co se musí v občanské společnosti hlídat, jsou samy podmínky, za nichž diskuse probíhá, pak „si pravda sama o sebe řekne“ (J. Dewey). V demokratickém veřejném prostoru není

nikdo hegemonelem, ani projektant-architekt, ani vlastník, ani developer, ani expert, ani tzv. hlas lidu. V takovéto diskusi zaznívají a mají zaznívat nejrůznější názory, rozumné i krajně nerozumné, vyvážené i ty nejextrémnější – právě v jejich odkrytí a vyrovnávání je smysl „veřejného prostoru“. Přitom pro demokracii v Českých zemích, prosáklou plebejstvem a sklonem k anarchismu, je životně důležité ošetřování a mnohdy zachraňování kultivovaného diskursu. Dosahovaný konsensus je v konečné instanci produkt kultury panující ve společnosti, vypovídá o hodnotách, které se prosazují v jednání lidí. Za čtvrté, proces recepce staveb, architektonických děl, je hodnotícím procesem, ve kterém prostřednictvím pozoruhodných architektonických solitérů, průmyslových staveb i kvalitních tzv. drobných staveb ze šedesátých, sedmdesátých a osmdesátých let jde o poměr společnosti k sobě samé. To se stalo zjevným v diskusi nad osudem obchodního střediska Ještěd v Liberci, obchodního domu Máj v Praze a naposledy v diskusi k hotelu Praha. Za páté, v procesu produkce a recepce jde rovněž o schopnost či neschopnost vedoucích elit společnosti přijímat strategická rozhodnutí k realizaci a ochraně významných architektonických realizací. Příkladem pro zamyšlení mohou být zmatečné peripetie spjaté s vypsáním mezinárodní soutěží na objekt nové Národní knihovny a s jejími výsledky nebo dosavadní dění kolem ideje nové koncertní síně pro pražskou metropoli. Kdybychom chtěli společenský rozměr rozhodování o nové koncertní síni uvést do určité souvislosti, v níž vynikne téma schopnosti a neschopnosti „vytýčit před společností určitou aspiraci, přijmout strategické rozhodnutí a dovést ho k realizaci“, tak bychom zde odkázali na stavbu koncertního sálu na Islandu v době finanční krize (investice 164 milionů eur).

4. Shrnutí

V produkci a recepci architektury a urbanistických řešení jde o sebevědomou občanskou společnost, která se učí identifikovat, prosazovat a hájit své zájmy. A všichni se musí naučit navzájem „slyšet“ a přispívat ke konsensu. Vyspělost občanské společnosti se nepoměřuje jen účastí či neúčastí na volbách, ale má svůj klíčový parametr ve schopnosti věst tyto diskursy, v nichž se argumentuje a v nichž se jako v etablovaném diskursu ustavují hodnoty a – dospívá ke konsensu.

Poznámky

1) Srovnej Georg Franck, Dorothea Franck, *Architektonische Qualität*. München, Carl HanserVerlag 2008

2) Aniž bychom chtěli konstruovat paralely, je zřejmé, že recepce vily Tugendhat odbornou veřejností v předválečném Československu představuje pozoruhodnou kapitolu pro téma „recepce“.

3) Georg Franck, Dorothea Franck, *Architektonische Qualität*. München, Carl HanserVerlag 2008, s. 45.

4) U militantního výskového stavění je často doslova obrácený „poměr technické optimalizace a architektonického nalézání formy ... o formě se rozhoduje předem“. K „penetrační nápadnosti“, k state of art, který se týká technologie atraktivit, srov. zejména s. 159–168 knihy Georg Franck, Dorothea Franck, *Architektonische Qualität*. München, Carl Hanser Verlag 2008.

5) Vyjadřují se k ní jak architekti světových jmen, například Jean Nouvel, tak i cestovní kanceláře. Přestavba objektu a designérský perfekcionismus vdechla stavbě nový život. „Žižkovský televizní vysílač je pro mne jednou z nejkrásnějších věží světa“ a po rekonstrukci „jeho jedinečná forma získala odpovídající obsah“, „do pestré mozaiky atraktivních pražských lokací přibyl prostor dokládající sebevědomou nezamindrákovanou současnost“. Jaroslav Wertig, *Zázrak ve věži, Víkend. Magazín Hospodářských novin*, 9. 11. 2012, s. 35. Obdiv nad odvahou, která byla architektem Václavem Aulickým

SOUTĚŽE ZA ČASŮ FUNKCIONALISMU

VLADIMÍR CZUMALO

petrifikována do Žižkovské věže, vyjadřují i mluvčí nastupující generace – Vladimír Brož alias Vladimír 518.

6) Srov. projekt Národní knihovny architekta Jana Kaplického. Projekt Santiaga Calatravy 80 South Street pro New York upoutával přes média pozornost veřejnosti – projekt byl schválen v roce 2003, tři roky se hledal další investor a pro odpor veřejnosti byl nakonec odložen.

7) Georg Franck, Dorothea Franck, *Architektonische Qualität*. München, Carl Hanser Verlag 2008, s. 46.

8) *Ibidem*.

9) Na to jsme poukázali ve studii Ondřej Beneš, Oldřich Ševčík, *Architekt-technika-příroda: Několik sond do řešení tohoto vztahu. Příspěvek k poznání místa televizní věže a hotelu na Ještědu architekta Karla Hubáčka ve vývoji evropské architektury*, in: *Stavba*, roč. 19, 2012, č. 1, s. 42–47, druhá část *Stavba*, roč. 19, 2012, č. 2, s. 46–50.

10) Georg Franck, Dorothea Franck, *Architektonische Qualität*. München, Carl Hanser Verlag 2008, s. 47.

11) *Ibidem*, s. 13.

doc. PhDr. Oldřich Ševčík, CSc.

Ing. arch. Ondřej Beneš, Ph.D.

Autoři se zabývají teorií a praxí architektury. O. Ševčík je docentem na Fakultě architektury ČVUT v Praze, působí v tamním Ústavu teorie a dějin architektury. Architekt O. Beneš má svůj ateliér a je asistentem na FA ČVUT – atelier Stempel-Beneš.

Příspěvek vznikl zkrácením vystoupení na vnitrofasultní konferenci „Architektura: produkce a recepce“ 24. října 2013, organizované Ústavem teorie a dějin architektury Fakulty architektury ČVUT v Praze.

Meziválečná architektura žila soutěžemi a bez nerealizovaných soutěžních návrhů by nebylo možné napsat její dějiny. Úspěšnost boje o moderní architekturu byla posuzována také jejich výsledky. Obrazovým doprovodem k historickým textům připomínáme alespoň dvě z nich. Soutěž na budovy Pražských vzorkových veletrhů v roce 1924 vedla nakonec k dokončení první velké funkcionalistické stavby ve střední Evropě o čtyři roky později. Stylové rozpětí nejkvalitnějších návrhů je zjevné ze srovnání děl Aloise Dryáka a Oldřicha Tyla. V soutěži na palác Úrazové pojišťovny dělnické v roce 1926 funkcionalistické návrhy tak úspěšné nebyly. Reprodukujeme alespoň návrhy Oldřicha Lísky (III. cena) a Františka Marii Černého (zakoupeno).

Jak to bylo se soutěžemi v časech, k nimž se rádi vztahujeme, postihl zřejmě nejpřekvapivěji Karel Honzík ve své vzpomínkové knize *Ze života avantgardy. Zážitky architektovy* (Praha: Československý spisovatel, 1963, s. 142–144), v kapitole, kde ukazuje jednotlivá úskalí vstupu mladých architektů do praxe v meziválečných letech:

Soutěže – záchranné pásy tonoucích

V těchto podmínkách se objevovala jako fata morgána ještě jiná možná záchrana. Byly to veřejné i omezené architektonické soutěže, vypisované státem, obcemi, veřejnými institucemi, bankami a jinými bohatými stavebníky.

Zde odpadala konkurence stavitelů, neboť šlo zpravidla o složité projekty, které byly nadto ještě zpracovány s malou nadějí na odměnu. A pak, soutěžní návrh nesliboval zdaleka souběžné zadání stavby.

Bylo však pouhou iluzí, že soutěže (domněle řízené zásadami soutěžního řádu) zůstávají uchráněny před anarchií volného konkurenčního zápasu. Listujeme-li architektonickými časopisy meziválečných let, nacházíme bezmála v každém čísle protest architektonických spolků proti porušení pravidel.

Znova a znova se bojovalo proti těmto přestupkům: Porušování anonymity. Neudělování první ceny (aby bylo možno vypsat další a protlačit projektanta favorizovaného nějakou skupinou). Zadání projektu jinému autoru nežli vítězům soutěže. Tajná spolupráce porotců na soutěžních návrzích. Zadání prováděcího návrhu jednomu z porotců soutěže... To je jen několik příkladů oněch úskoků, které měnily soutěž zákonitou v nekalou.

Anonymita návrhů byla téměř vždycky problematická. Dávno před rozhodnutím poroty se mezi architekty šuška- lo, kdo dostane tu nebo onu cenu. Mnohdy byly vyslovovány dohady o tom, komu bude nakonec zadán definitivní projekt, a kupodivu se takové dohady osvědčovaly. Vědělo se, koho tlačí nejrůznější mocenské skupiny, agrární, národně socialistická nebo jiná strana, svobodní zednáři atd. atd. Protekcionářství a nepotismus se zaskvěly bohatými květy.

Členové poroty, kteří svou úlohu pojímali svědomitě, byli v menšině proti těm, kteří přišli prosazovat především své protežence. Poctivý porotce, věřící, že výsledek závisí na věcném hodnocení, na vědeckém rozboru, byl v porotě trpěn jako reprezentativní etická atrapa, za kterou se kryly zákulisní machinace.

I když se architektům-funkcionalistům poštěstilo, že byli do soutěžní poroty jmenováni znalci, kteří stavěli přesvědčení a zásady nad osobní zájmy a kteří byli stoupenci nové architektury, tu nejednou vystupovala do popředí otázka kritérií.

Ukázalo se totiž, že v základním pojetí moderní architektury jsou rozpory mezi racionalismem a emocionalismem. Samo porotní projednávání hodnoty návrhů nutilo do racionálního zdůvodňování. Spolupřibíhal tu dále ještě faktor, že osoby živelně imaginativní povahy se daly zřídka přemluvit k úloze hodnotitelů. A je dokonce otázka, jak by byly soutěže dopadaly, kdyby se bylo v porotách scházelo více osob tohoto temperamentu. Vezměme za příklad soutěž na městskou úřední budovu v Kaprově ulici. Mezi posuzovateli byli tři přední architekti-umělci: Josef Gočár, Josef Chochol, Oldřich Tyl. Výsledek je možno vidět na vlastní oči. Vypadá to tak, jako by se velké výtvarné talenty umrtvovaly, jestliže se měly shodnout na jednom výsledku. Anebo do postupu hodnocení nakonec zasahovali úřední činitelé? Kdo ví?... Krátce a dobře, ze všech jmenovaných okolností vyplývalo, že racionální stránka nabyla vrchu nad emocionální a že právě návrhy, které náležely k poetistickému nebo emocionálnímu funkcionalismu, byly opomíjeny.

Architektonické organizace vyvíjely úsilí o zlepšení soutěží. Bylo prosazováno opuštění anonymity návrhů. Bojovalo se také za myšlenku rovnoměrného odměnění všech hodnotných soutěžních návrhů aspoň ve výši režijního nákladu. Bylo totiž právem sledováno cosi nemravného v tom, pracují-li desítky projektantů dny a noci bez jakéhokoliv honoráře, neboť často ze stovky účastníků se dostalo sotva deseti až patnácti cen a odměn. A ještě ke všemu se stávalo, že projekt neoceněný a odmítnutý poskytl řadu podnětů dalším projektům i realizátorům konečného díla.

Proti stále se opakujícím nezdarům moderních návrhů se často volila cesta jakéhosi taktického kompromisu. Vzpomínám si na to, jak Teige vytykal Krejcarovi kompromisní návrh na Masarykovy koleje v Dejvicích. Opravdu, byl to mírný ústup od technicky vypjatých poetistických konceptů na pozici jakéhosi kotěrovského realismu.

Zkoušeli jsme často podobné kompromisy s takovýmto taktickým plánem: Bude-li návrh přijat, prosadíme krok za krokem nové materiály a radikálnější moderní vyjádření.

Zpravidla byl výsledek stejný. Ať se vyrazilo vpřed nekompromisním řešením nebo ať se volil kompromis. První cena a zadání definitivního návrhu bylo zpravidla předem určeno vyvoleným oficióšům.

Druhý text dokládá výše citované Honzíkovo tvrzení: „Listujeme-li architektonickými časopisy meziválečných let, nacházíme bezmála v každém čísle protest architektonických spolků proti porušení pravidel.“ Je víceméně náhodně vybrán ze XIV. ročníku Stavby (1937–1938), ze s. 139:

Trapný případ soutěže na nemocnici v Mladé Boleslavi

O trapných zjevech v architektonických soutěžích byla napsána již mnohá trpká kapitola. „Stavba“ k nim připojuje novou, protože případ užší soutěže na projekt v. v. nemocnice v Mladé Boleslavi je tak křiklavý, že zasluhuje zaznamenání. V Mladé Boleslavi má být vybudována velká okresní nemocnice o rozsahu v první etapě 700, v konečné etapě 1000 lůžek; stavební náklad bude při aproximativní kubatuře min. 140 000–150 000 m³ přesahovati jistě částku 30 milionů Kč. Jde tedy o podnik neobyčejně významný a zodpovědný. Podle

usnesení okresního zastupitelství z 1. VI. 1934 rozhodnuto vypsati užší soutěž, k níž měli býti vyzváni čtyři architekti, a to: Ing. arch. Vojtěch Brožek, profesor z.-prům. školy v M. B., Ing. arch. Jaroslav Starý a Ing. arch. Vít Obrtel z Prahy, o čtvrtém architektu tehdy nebylo rozhodnuto. Honorář užší soutěže stanoven pro každého na 7000 Kč. Tato soutěž, původně již vypsána 28. VI. 1935, nebyla ale tehdy uskutečněna, neboť proti vypsání i celému programu byla podána řada námitek, zejména na př. Společností čs. nemocnic, jež žádala úplné přepracování programu. Naproti tomu technickými korporacemi bylo – a to plným právem – žádáno, aby vzhledem k rozsáhlosti a významu objektu byla vypsána soutěž veřejná.

K soutěži definitivně se přikročilo teprve na jaře 1937, tedy po více jak 2 letech od původního usnesení. Neznamenalo to bohužel však, že by tento odklad byl přinesl nějakou zásadní změnu co do příprav podmínek, či snad dokonce jich zlepšení a pod. Užší soutěž rozšířena sice přizváním dalších tří architektů, ale za cenu ještě nového neslychaného snížení beztak již neúměrně nízce stanoveného honoráře. Stalo se tak skutečně šalamounským rozhodnutím okresního výboru ze dne 17. III. 1937, kterým přibíráno do užší soutěže (k prvním třem, jmenovaným již v r. 1935) ještě architekti Holý B., Ing. Dr. V. Neckář a A. Tenzer, jimž jako odměna stanoven dohromady obnos 7000 Kč, dělený na tři stejné díly, určený původně pro 4. projektanta.

I v našich soutěžních poměrech zdálo se toto trapné snižování práce architektů nově vyzvaných přímo neuvěřitelným. Byla pochopitelně opět podána řada protestů, zejména přímo zúčastněných architektů (22. IV. 1937), také snad porota aspoň ústy architektů – jurorů uznala za vhodné poukázat na nespravedlivost tohoto dvojího lokte, ale dodnes, ačkoliv od ukončení práce poroty uplynul celý půlrok a ačkoliv Ústředí architektů na jeho urgenci okresním úřadem bylo tak slíbeno, nestala se žádná náprava.

Tak byla tedy vypsána soutěž na podkladu programu, schváleného výnosem Z. ú. v Praze ze dne 7. I. 1937, č. j. 2627, odd. 18. – Soutěžícím ale kromě programu připojeno ještě tzv. „Vyjádření vedoucích činitelů v. v. nemocnice v M. B.“, které obsahovalo doplňky, ale hlavně přímo úplnou polemiku s oficielním programem, neboť se s programem v celé řadě bodů úplně diametrálně rozcházelo nejen ideově, ale dokonce i co do dimensování jednotlivých skupin a oddělení a pod. Sluší také podotknouti, že program zásadně neuváděl plošné výměry místností, čímž byl zaviněn značný rozdíl v kubaturách jednotlivých projektů (138 800 – 214 000 m³, t. j. výkyv o téměř 60 %).

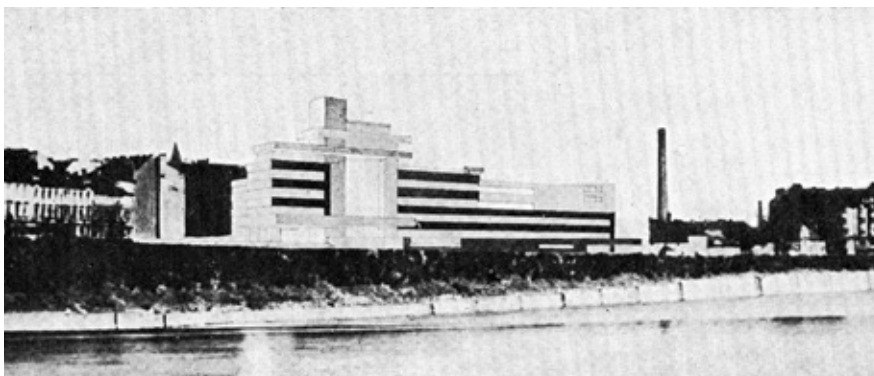
Lhůta k vypracování návrhů stanovena na 2 měsíce, t. j. do konce června 1937; soutěžící žádali sice za prodloužení, právem poukazující, že v té době (za dovolených) návrhy sotva budou posuzovány. Přesto docílili svojí žádostí prodloužení lhůty jen o 14 dnů, další prodloužení nebylo připuštěno, patrně z toho důvodu, aby projekty po odezdání mohly se déle odležeti, neboť k otevření projektů došlo teprve 15. října 1937. Architektům nemohl býti přidán na jejich vysilující práci a studium jediný týden, ale projekty bez užítu mohly čtvrt roku ležeti vůbec neotevřeny! Porota skládající se asi z 15 členů – ponejvíce laiků (z architektů byli členy poroty pouze Ing. arch. Vladimír Wallenfels za Zemský úřad, Ing. arch. Oldřich Hanuš za Inženýrskou komoru a arch. R. F. Podzemný za Ústředí architektů) posuzovala projekty v říjnu a listopadu 1937, v prosinci pak oznámen výsledek, který byl již publikován ve Stavbě.

Sluší zdůrazniti, že soutěžícím nebyl vydán protokol o jurování ani posudek znalecký; na urgence soutěžících o ně dostalo se jim odpovědi od okresního úřadu, že posudek je „tajný“, takže nemůže býti vydán. – Projekty nebyly vystaveny ani veřejně, ba dokonce ani soutěžícím nebylo dovoleno projekty viděti! Tyto dva momenty jest nutno zvlášť vyzvednouti a zhodnotiti: Projekty z užší soutěže, vypsané státním úřadem na veřejnou státní nemocnici – jednu z největších ve státě –

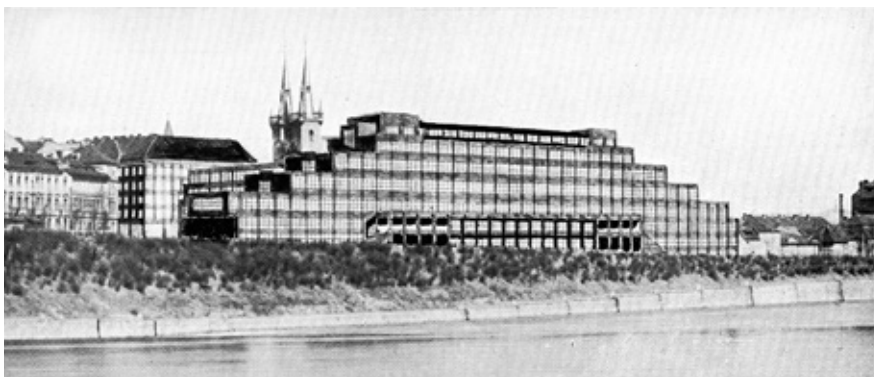
za min. 30 milionů, nesmí spatřiti veřejnost, již má nemocnice sloužiti, a veřejnost ani autoři projektů také nesmí seznati posudek poroty o své práci, neboť je „tajný“! – Architekti, co chcete ještě více?

PhDr. Vladimír Czumalo, CSc.

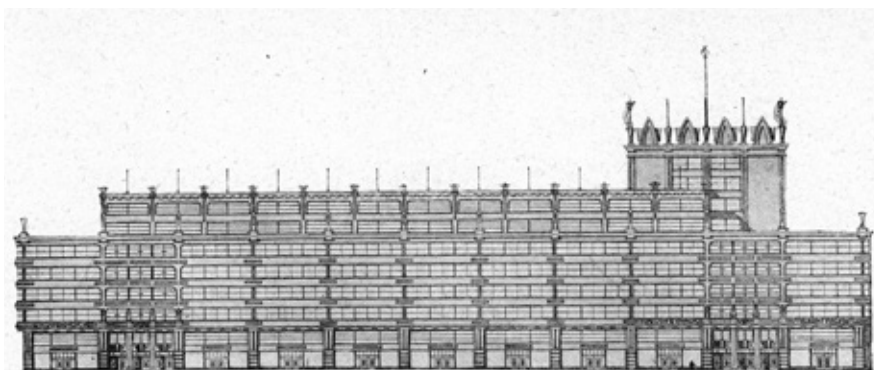
historik, teoretik a milovník architektury a fotografie, člen redakční rady Bulletinu ČKA, přednáší na několika ústavech, ale nejraději provází zájemce o architekturu po krásách Prahy.

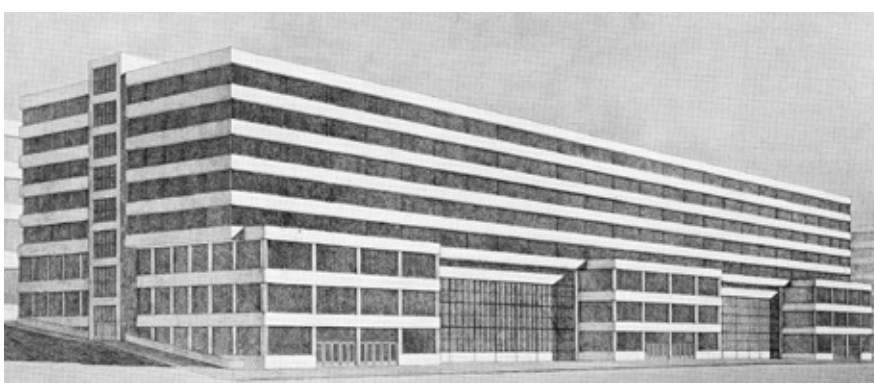
Úrazová pojišťovna dělnická,
návrh František Maria Černý

Úrazová pojišťovna dělnická,
návrh Oldřich Liska

Pražské vzorkové veletrhy,
návrh Alois Dryák

Pražské vzorkové veletrhy,
návrh Oldřich Týl

V tomto čísle Bulletinu ČKA jsou zveřejněny výsledky dvou soutěží, které měly z hlediska ČKA problematický průběh. Připojujeme k nim proto komentáře, které připravili členové PS pro soutěže.

Obnova náměstí Smiřických

V červenci 2013 byla podána námitka, kde bylo požadováno vyloučení vítězného návrhu pro nesplnění závazné podmínky. Vyhlášovatel si vyžádal stanovisko poroty k námitce. Porota doporučila námitce nevyhovět. Vyhlášovatel námitce vyhovět s tím, že vyzval hodnotící porotu, aby vyloučila vítězný návrh ze soutěže. Situaci dále sledujeme. Aktuální informace naleznete na www.cka.cc/souteze/vysledky/obnova-namesti-smirickykh.

Štvanice

V průběhu září a října se okolo soutěže na Štvanici mediálně dělo mnohé, a to i díky osobní iniciativě architektů, která je pro ČKA velmi důležitá a za kterou děkujeme. Co se nicméně opravdu změnilo od článku v posledním čísle Bulletinu ČKA?

V první řadě to, že nyní již známe vyjádření Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) ve věci návrhu na přezkum vyloučení jednoho ze soutěžících. Vyplývá z něj, že ÚOHS několik měsíců studoval všechny okolnosti (návrh na přezkum vyloučení byl podán 21. 5. 2013), aby nakonec řízení 12. 9. 2013 zastavil pro nesložení kauce. K odvolání nedošlo, a tak 12. 10. 2013 toto rozhodnutí nabylo právní moci. Pro upřesnění dodáváme, že vyznění o vyloučení ze soutěže musí obdržet účastníci řízení dle zákona o veřejných zakázkách okamžitě. O svém vyloučení na základě nesplnění formálních požadavků byli informováni pouze oni, což na anonymitu ostatních návrhů nemůže mít žádný vliv.

To, co nás však zajímalo nejvíc, bylo, kdy bude soutěž řádně ukončena. K tomu došlo 12. listopadu 2013, k čemuž přispěl nálezh znehodnocených soutěžních návrhů a následný tlak ČKA na vyhlášovatele ohledně vysvětlení situace a neodkladného vyhlášení výsledků. Přehled hlavních aktivit ČKA najdete na webu Komory (www.cka.cc/souteze/souteze_ukoncene/navrh-reseni-vyuziti-a-rozvoje-uzemi-ostrova-stvanice-v-praze).

Byli bychom rádi, aby problémy okolo soutěže na Štvanici nějakým způsobem nepoškodily důležitost a smysluplnost soutěží, ale naopak se staly jakýmsi poučením, jež ve výsledku povede ke zlepšení. Pevně věříme, že s rostoucí zkušeností zadavatelů, porotců i soutěžících bude ubývat odvolání stejně jako nejistého organizování.

Rovněž považujeme za důležité reagovat na průběh soutěže, která byla zveřejněna v Bulletinu ČKA 01/2013.

Rozhledna Náklo

Soutěž na rozhlednu Náklo uspořádal drobný veřejný zadavatel. Soutěžní podmínky byly sestaveny dle vzoru ČKA. Zadavatel nepožádal o doporučení nezávislých porotců od ČKA. Bohužel průběh porotování byl poznamenán nezkoušeností celé poroty, přičemž pevně věříme, že nešlo o záměr. Problémem bylo nakládání s návrhem doručeným po termínu, a dokonce, protože porotování probíhalo stejný den, jako byl termín pro doručení, pravděpodobně i po samotném porotování. Tento návrh zadavatel ze soutěže nejen nevyločil, ale dokonce s ním nakládal, jako by přišel před porotováním a hodnotil jej, byť v režimu mimo soutěž. Následně tomuto návrhu přidělil zvláštní odměnu z peněz nad rámec soutěže. O soutěži přitom vydal dva protokoly. V prvním bylo sděleno, že návrh přišel po porotování, ve druhém, novějším, již bylo uvedeno,

že přišel před porotováním. Problematické je v tomto ohledu, že oba protokoly byly podepsané nezávislým porotcem –autorizovaným architektem. Ten byl z tohoto důvodu předvolán před Dozorčí radu ČKA. Tento popis průběhu není vyčerpávající, přesnější má k dispozici právě Dozorčí rada. PS pro soutěže několikrát žádala zadavatele o nápravu. S tou zadavatel, sdružení obcí, souhlasí. Zaslal třetí, opravený protokol, který PS pro soutěže odsouhlasila a nyní jej má vydat oficiálně a zahájit jednání se skutečným vítězem soutěže. Se zadavatelem i vítězem je PS pro soutěže v kontaktu a další průběh budeme sledovat. Pevně doufáme ve zdárný výsledek. Aktuální informace naleznete na www.cka.cc/souteze/vysledky/rozhledna-naklo.

Cena architekta Antonína Raymonda

2. ročník soutěže pro studenty oboru architektura vysokých škol na území ČR

Vyhlašovatel: Statutární město Kladno, architekt David Vávra, České centrum Tokio a Raymond Architectural Design Office Inc.

Předmětem soutěže bylo architektonické řešení zástavby prostoru parkoviště mezi ulicemi Dr. Vrbenského, Hrnčířská, Mlýnská a Gen. Klapálka, tzv. Zbourák, západně od autobusového nádraží v centru Kladna

Termín konání soutěže: 15. 2.–14. 6. 2013

Porota: Dan Jiránek, František Müller, David Vávra, Marek Bečka, Zdeněk Fránek, Eva Jiříčková, Patrik Kotas, Zdeněk Lukeš, Jiří Mojžíš, Osamu Okamura, Irena Veverková; náhradníci: Jan Červený, Ivan Plicka, Vladimír Volman

Počet odevzdaných návrhů: 13

Ceny a odměny celkem: dvoutýdenní pobyt v Japonsku, spojený s prohlídkou realizací architekta Raymonda a návštěvou ateliéru Raymond Architectural Design Office v dubnu 2014 a 25 tis. Kč

1. cena (dvoutýdenní pobyt v Japonsku): Martin Špičák, Tadeáš Říha, Kateřina Frejlichová (FA ČVUT Praha)
Cena Primátora Statutárního města Kladna (25 tis. Kč): Jakub Kolek, Vilém Kořený (FA ČVUT Praha)
Zvláštní uznání poroty: Anna Podroužková, Michaela Benešová (FUA TU Liberec)

Hodnocení vítězného návrhu:

Návrh jako jediný pracuje s historií místa. Oceněna byla zejména uklidňující kompozice celku. Z hlediska investora bude pravděpodobně návrh nahlížen jako neekonomický. V tomto smyslu je však možný jistý vývoj bez toho, aby utrpěla myšlenka. Porota ocenila zejména uliční fasádu do ulice Generála Klapálka, která je prezentována na záznamu do fotografie. Návrh je nevšední, zajímavý a zdárně snoubí idealistický a racionální přístup.

Více informací: www.mestokladno.cz

Obnova náměstí Smiřických

Jednokolová veřejná anonymní projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel: Město Kostelec nad Černými lesy

Předmětem soutěže bylo získání projektu, který umožní navrácení původního významu nejdůležitějšímu veřejnému prostoru ve městě.

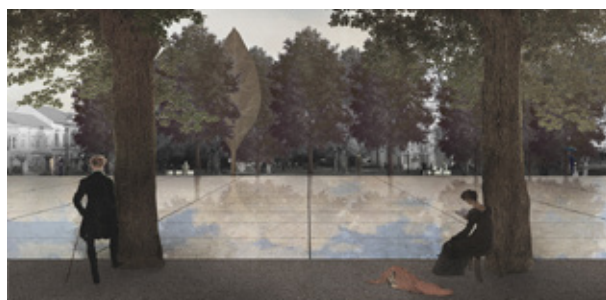
Termín konání soutěže: 15. 3.–14. 6. 2013

Porota: Jan Línek, Marek Kopeč, Jan Žalský, Lucie Vogelová, Michal Kuzemský; náhradníci: Jana Havelková, Jakub Chuchlík

Počet odevzdaných návrhů: 24

Ceny a odměny celkem: 260 tis. Kč

1. cena (100 tis. Kč): Martin Jančok, Ivana Čobejová, Milan Janák, Michal Kontšek, Michal Marcinov
2× 2. cena (60 tis. Kč):
→ Martin Hájek, Václav Hájek, Petr Horský
→ Jitka Pucandlová, Marie Janíčková, Jan Kadlas
3. cena (40 tis. Kč): Zdeněk Holzel, Jan Krivský

Hodnocení vítězného návrhu:

Zdařilá přeměna příliš velkého náměstí na park, potvrzení stávajícího stavu, vytvoření „jiného“ prostoru, avšak prostoru zcela průchodného a přehledného. Jednoduchost řešení, a tím i možné investiční úspory. Jako jediný se snaží najít odpověď na otázku, co s přílišnou rozlehlostí prostoru, který už nikdy nebude sloužit svému původnímu účelu, a také plochu náměstí nečlení na cestičky a záhonky. Zároveň nechává velký prostor pro představivost a při realizaci by muselo dojít k mnoha kompromisům.

Více informací: www.kosteleccl.cz, pro informace o průběhu soutěže viz s. 58.

Územní plán Mělníku

Jednokolová veřejná ideová
urbanistická soutěž

Vyhlašovatel: Město Mělník

Předmětem soutěže o návrh bylo zpracování základní strategie a koncepce územního rozvoje celého správního území města Mělník včetně koncepce uspořádání krajiny a řešení širších vztahů.

Termín konání soutěže: 20. 5. – 5. 9. 2013

Porota: Jiří Poláček, Rudolf Wiszczor, Petr Starčevič, Aleš Burian, Ctirad Mikeš, Milan Schweigstill, Ivan Hromádka; náhradníci: Jakub Kynčl, Petr Hruša, Viktor Cemper

Počet odevzdaných návrhů: 13

Ceny a odměny celkem: 420 tis. Kč

1. cena (200 tis. Kč): Eduard Žaluda, Michaela Dejdarová, Karel Filsak, Petra Hušková a Edita Vávrová

2. cena: neudělena

2× 3. cena (100 tis. Kč):

→ Michal Dvořák, Ivan Gogolák, Lukáš Grasse a Pavel Grasse

→ Moba studio, s. r. o., Igor Kovačević, Yvette Vašourková, Kateřina Šrámková, Barbora Šimonová a Michele Porsia, spolupráce Karin Grohmannová, Cristian Marcos

Odměna (20 tis. Kč): Vyšehrad atelier, s. r. o., Pavel Marek, Martin Šafránek, Jiří Smolík, Zdeněk Rychtařík a Vojtěch Večeře, spolupráce: Jaroslav Filip, Vít Ondráček a Josef Filip

2× Odměna (10 tis. Kč):

→ Milan Vlček, Monika Čermáková, Dita Mrázková, spolupráce: Luboslava Vlčková, Viktor Malinovský

→ Matyáš Sedlák, Jana Kubánková, Ivan Plicka a Jan Sedlák, spolupráce: Štěpán Špoula, Václav Pivoňka, Lucie Vanžurová a Marek Blank

Hodnocení vítězného návrhu:

Návrh nejucelenějším a velmi srozumitelným způsobem popisuje všechny aspekty města počínaje širšími vztahy přes samotnou strukturu až po děje, které se zde odehrávají či mohou odehrávat. Autoři citlivě navazují na stávající matici města a ve správných místech ji doplňují, akcentují nebo naopak potlačují. Zásadní pro celkové vyznění návrhu je definování ochrany viničních tratí jako hlavní krajinné charakteristiky, možná dokonce symbolu Mělníka a zároveň jednoho z jeho důležitých ekonomických pilířů. Tato idea je pak dále vhodně podpořena návrhem nové viniční cesty. Za zmínku ještě stojí jasné a přesvědčivé vymezení lokálních center a definování hierarchie jednotlivých částí města.

Více informací: www.melnik.cz

Přestavba objektu kina na vícefunkční kulturní zařízení, Planá

Dvoukolová veřejná anonymní
projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel: Město Planá

Předmětem soutěže byla přestavba stávající budovy kina ve městě Planá na vícefunkční kulturní centrum, které by sloužilo obyvatelům města k pořádání veřejných i soukromých akcí.

Termín konání soutěže: 15. 4. – 30. 8. 2013

Porota: Ludvík Grym, Martina Portyková, Pavel Nutil, Kateřina Melenová, Karel Vrzala; náhradník: Kristina Ullmannová

Počet odevzdaných návrhů: 12

Ceny a odměny celkem: 150 tis. Kč

1. cena (70 tis. Kč): Pavel Buryška, Barbora Mikitová, Simona Ledvinková

2. cena (50 tis. Kč): Martin Rusina, Martin Frei
Odměna zvýšená (14 tis. Kč): Libor Hromádka, spolupráce: Bohdan Frnka, Jiří Kaňák, Martin Kaňák
2× Odměna snížená (8 tis. Kč):

→ Petr Synovec, Martin Josek, Jakub Sládeček, Eduard Sojka

→ Jiří Ksandr, Vít Šimek, Štěpán Řehoř – H3T architekti

Hodnocení vítězného návrhu:

Oceňujeme dopracování ve II. kole soutěže v oblasti vstupních částí. Návrh přináší rozumné a přiměřené řešení úměrné potřebám města. Vizualizace – materiály sálu nejsou zcela kultivované. Oceňujeme otevření střední osy – pohled do sálu z náměstí. Krásná kultivovaná fasáda. Vhodné řešení elevace sálu variabilní podlahou. Doporučujeme zvážit, zda nepoužít i vyšší rozdíly. Lávka osvětlovačů byla řešena v 1. kole praktičtěji.

Více informací: www.plana.cz

Pravobřežní mezimostní městský parter v Písku

Jednokolová veřejná projektová architektonicko-výtvarná soutěž

Vyhlašovatel: Město Písek

Předmětem soutěže bylo zpracování architektonicko-výtvarného řešení pravobřežního mezimostního městského parteru v Písku (vyjma přilehlých objektů) při dodržení daného upřesňujícího zadání (stavebního programu).

Termín konání soutěže: 6. 5.–6. 9. 2013

Porota: Jaromír Kročák, Marta Slámová, Jan Šteflíček, Ondřej Veselý, Tomáš Franců; náhradníci: Miloslav Šatra, Tomáš Cendelín

Počet odevzdaných návrhů: 25

Ceny a odměny celkem: 150 tis. Kč

1. cena (60 tis. Kč): Tomáš Fremr, Jan Pala, Adéla Palová, Vladimír Dolejšek
 2. cena (40 tis. Kč): Radka Kurčíková
 3. cena (25 tis. Kč): Jan Psota, Atelier Vltava, s. r. o. – Zbyněk Buchta, Ivetta Horáková, Jan Augustin
- Odměna (15 tis. Kč): Vyšehrad ateliér, s. r. o.
Odměna (10 tis. Kč): David Grygar

Hodnocení vítězného návrhu:

Návrh nápaditě navrhuje bohatou kompozici řešeného parteru a umožňuje jeho multifunkčnost. Parter doplňuje o komorní prostředí amfiteátru. Vytváří široký společenský prostor doplněný dynamikou navržených komunikací a prvky veřejné zeleně. Navrhuje parkové úpravy s přímou návazností na historické centrum města.

Více informací: www.mesto-pisek.cz

Kasárna Jičín

Dvoukolová veřejná projektová architektonicko-urbanistická soutěž

Vyhlašovatel: Město Jičín

Předmětem soutěže bylo zpracování architektonicko-urbanistického návrhu Kasárna Jičín v rozsahu návrhu umístění staveb v řešeném území, návrhu dopravní a technické infrastruktury a stanovení podmínek pro zástavbu v dotčené ploše včetně návrhu regulace.

Termín konání soutěže: 22. 4.–7. 10. 2013

Porota: Michal Kuzemský, Antonín Novák, Martin Hilpert, Jiří Liška, Petr Volf; náhradníci: Petr Hamáček, Radek Jiránek, Ludvík Grym

Počet odevzdaných návrhů: 6

Ceny a odměny celkem: 225 tis. Kč

1. cena (100 tis. Kč): CUBOID ARCHITEKTI, s. r. o
 2. cena: neudělena
 - 2x 3. cena (50 tis. Kč):
→ MS plan, s. r. o.
→ Hlaváček – architekti, s. r. o.
- Odměna (25 tis. Kč): Michal Potůček, spolupráce: Monika Langová

Hodnocení vítězného návrhu:

Návrh velmi jednoduchým způsobem dotváří dostatečně atraktivní prostředí pro bydlení, aniž by vytvářel v daném území cizorodou urbánní strukturu. Měřítko i výšková úroveň navržených objektů vychází z místa i možností potenciálních investorů. Udržení uliční čáry dané kasárnami je kladně hodnoceno, stejně jako odstup od lipového stromořadí. Jako nevhodná může působit bariéra hromadných garáží v dané terénní konfiguraci, vhodné bude její přerušování pro lepší průchodnost. Porota doporučuje průjezdnost ulice Skautská napříč územím, pro lepší dopravní obslužnost v budoucnu je nutné najít ještě další dopravní napojení. Náklady na realizaci dopravní a technické infrastruktury převyšují doporučené požadavky investora. Navýšení je však řádně zdůvodněno a porota jej považuje za odpovídající. Návrh je schopen realizace. Navrhuje parkové úpravy s přímou návazností na historické centrum města.

Více informací: www.mujiicin.cz

Provozní budova městského stadionu v Semilech

Jednokolová veřejná projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel: Město Semily

Předmětem soutěže bylo zpracování architektonického návrhu provozní budovy městského stadionu a jejího okolí v rozsahu řešeného území vymezeného soutěžními podklady.

Termín konání soutěže: 1. 8.–14. 10. 2013

Porota: Jiří Jandourek, Josef Faltejsek, David Kazický, Jan Farský, Stanislav Palas; náhradníci: Jiří Kovalský, Jiří Žid, Martin Hilpert

Počet odevzdaných návrhů: 28

Ceny a odměny celkem: 210 tis. Kč

1. cena (110 tis. Kč): Echorost architekti – Jiří Pavlíček, Jaroslav Hulín
 2. cena (60 tis. Kč): Tomáš Kalhous, Marek Příkryl, Martin Prokš
 3. cena (30 tis. Kč): Jiří Švehlík
- Odměna (10 tis. Kč): Marie Hlavatá, Josef Hlavatý, Lenka Hlavatá

Hodnocení vítězného návrhu:

Urbanisticky jasné a čitelné řešení. Lze glosovat jako batoh na plotu. Návrh sice prostou, výrazně dlouhou fasádou tvoří pocit jakési ulice v předprostoru za hlavní bránou areálu, ale díky prostorovým proporcím je vytvořena plocha uchopitelná a představitelná. Výrazné oplocení fotbalového hřiště je zajímavým prvkem, který by mohl přispět k lepší atmosféře při zápasech a svědčí o komplexním přístupu architektů k zadání. Sympatická je na návrhu hmotová jednoduchost. Dispozice jsou do jisté míry nedotažené a v některých místech budovy jsou místnosti na hranici použitelnosti. Jednoduchá podlouhlá dispozice s prostým řazením jedné funkce za druhou dovoluje poměrně jednoduchou nápravu. Architektonicky je návrh jasný a přesvědčivý od celkového konceptu až po řešení detailů. Návrhu prospívá možnost otevření se v příčném směru. Atmosféra z prostorů je z předložených perspektiv příjemná a v místě dobře představitelná. Nezdá se, že by byl návrh finančně nepřiměřený.

Více informací: www.semily.cz

CEMEX – Beton v architektuře 2013

Jednokolová vyzvaná ideová architektonicko-konstrukční soutěž

Vyhlašovatel: CEMEX Czech Republic, s. r. o.

Předmětem soutěže bylo zpracování architektonického návrhu polyfunkčního objektu (bydlení, administrativa, služby) o 4 až 6 nadzemních podlažích, respektujícího základní zastavovací rastr 125 × 125 m Dolní oblasti Vítkovic, dle zastavovacího plánu vypracovaného architektem Josefem Pleskotem.

Termín konání soutěže: 23. 3.–3. 5. 2013

Porota: Peter Dajko, Jaroslav Sládeček, Jana Margoldová, Petr Šíkola, Ivan Gürtler, Jiří Palacký, Petr Dýr; náhradníci: Aleš Student, Radek Suchánek

Počet odevzdaných návrhů: 10

Ceny a odměny celkem: 50 tis. Kč

- 1., snížená cena (20 tis. Kč): Hana Davidková, Milada Vorzová
 2. cena (15 tis. Kč): Patrycja Niewiadomska, Michal Nawrot
 3. cena (10 tis. Kč): Magdalena Preisner, Katarzyna Sapota
- Odměna (5 tis. Kč): Ondřej Kutěj, Miroslav Talaša

Hodnocení vítězného návrhu:

Urbanisticky srozumitelný projekt, respektující vizi architekta Pleskota, vytváří kus města jako součást Nových Vítkovic. Kvalitou tohoto nového urbánního prostoru je reakce na výrazný kontext, reprezentovaný industriální architekturou Dolní Oblasti Vítkovic – národní kulturní památky, a také tvorba výrazného veřejného prostoru – nového městského parku. Středobodem vlastního architektonického návrhu je kruhový polyfunkční objekt, jenž je novou dominantou navržené urbánní struktury. Typologické řešení tohoto objektu není nejzdařilejší, nepodporuje prostorové kvality objektu. Přes výše uvedené námítky je projekt konzistentní a přináší atraktivní vizi Nových Vítkovic. Na první pohled laciná citace Pleskotovy rekonstrukce plynojemu ukazuje, že motiv kruhu lze úspěšně použít i pro polyfunkční budovu.

Více informací: www.2013.betonvarchitektuře.cz

Zástavba území Pod Cvrčkovem v Prachaticích

Jednokolová ideová architektonicko-urbanistická veřejná soutěž

Vyhlašovatel: město Prachatice

Předmětem soutěže bylo zpracování architektonicko-urbanistického návrhu území Pod Cvrčkovem v Prachaticích včetně napojení na okolní dopravní a technickou infrastrukturu a včetně návrhu zastavovacích podmínek.

Termín konání soutěže: 1. 8.–30. 9. 2013

Porota: Robert Zeman, Jakub Nepustil, Jan Jehlík; náhradníci: Martin Malý, Jan Rampich, Martin Ertl

Počet odevzdaných návrhů: 5

Ceny a odměny celkem: 100 tis. Kč

1. cena: neudělena
 2. cena (50 tis. Kč): Architektonická kancelář KOLPRON, s. r. o., Petr Starčevič, Petr Macek, Jakub Sedmík
 3. cena (30 tis. Kč): Refuel, s. r. o., Jan Skoupý, Zbyněk Ryška, Aleš Břečka
- Odměna (20 tis. Kč): Václav Zůna, Tomáš Beneš

Hodnocení oceněného návrhu:

Návrh je založen na hledání silné identity lokality. Základními principy jsou alejová ulice a spádnicové obytné ulice. Kladem návrhu je hierarchie a kvalita veřejných prostorů a jejich citlivé provedení. Vysokou hodnotou je vhodné členění a rozměrová hierarchizace jak pozemků, tak staveb. Retence vody je dobře vyřešena. Pochybnosti vzbuzuje umístění vil v blízkosti lesa, dopravní řešení včetně rozměrů komunikací a velikost a umístění některých domů na parcelách.

Více informací: www.prachatice.eu

Dostavba základní školy Rostoky u Prahy

5. ročník architektonické soutěže HELIKA pro vysokoškolské studenty architektonických oborů

Vyhlašovatel: HELIKA, a. s.

Předmětem soutěže byl architektonický návrh dostavby budovy základní školy Rostoky (Praha-západ), Školní náměstí 470, 252 63 Rostoky, www.zsrostoky.cz.

Termín konání soutěže: 29. 4.–30. 9. 2013

Porota: Vítězslava Rothbauerová, Jan Jakob, Alena Gabařová, Ivana Hanzlíková, Vladimír Kružík; náhradníci: Tomáš Lapka, Pavel Šlegl

Počet odevzdaných návrhů: 53

Ceny a odměny celkem: 75 tis. Kč

Hodnocení poroty (Martin Houska, Adam Chotěbor a Jakub Chaloupek):

Předností návrhu je jasné a logické rozvržení budov na pozemku školy. Stávající budova je dokončena výstavbou chybějícího křídla. Novostavba je zrcadlovou replikou stávajícího křídla školy. Takový přístup se jeví jako logický, přesto se členům poroty jeví jako škoda, že autoři v tomto případě rezignovali na návrh soudobé podoby architektury dostavovaného křídla školy. Návrh řeší vztah navrhované novostavby v zahradě školy a stávající budovy školní jídelny, obě budovy architektonicky sjednocuje a vytváří tak jasné čitelnou a logickou urbanistickou kompozici. Pozemek školy je členěn na předpolí školy směrem ke Školnímu náměstí a zahradu s hřištěm v jeho zadní části. Soutěžní návrh je prezentován srozumitelnou, graficky kultivovanou formou.

Hodnocení poroty (Zuzana Tlachová, Ondřej Falc):

Soutěžní návrh představuje dostavbu školy jako soudobou architektonickou kompozici tří (postupně směrem od stávající školy se zmenšujících) hmot, oddělených od sebe navzájem pomocí vložených kontrastních prosklených objemů. Porota oceňuje tento návrh jako příklad sebevědomého a kompozičně zvládnutého řešení úlohy vztahu historické a soudobé architektury. Přínosem návrhu je práce s architektonickým objemem novostavby tak, aby odpovídal měřítku okolní zástavby rodinnými domky. Barevné kompozice na fasádách objektu novostavby porota chápe jako grafickou zkratku možného barevného ztvárnění architektury objektu.

Hodnocení poroty (Michal Stehlík, Pavel Šánek):

Oceněný soutěžní návrh je příkladem nízkopodlažního pavilónového řešení dostavby stávající školy na jejím

pozemku. Kompozice dostavby reaguje na urbanistickou kompozici Školního náměstí. Předností návrhu je prostor „páteřního atria“ a navazující „rajské zahrady“, který by byl pro stávající školu a její žáky nesporným přínosem a obohacením. Jako funkčně účelné se jeví oddělení tělocvičny a gymnastické haly do samostatného objektu. Zahrada na nezastavěném pozemku školy je pomocí atrii vizuálně propojena s novými učebnami s centrálním prostorem „páteřního atria“, takové řešení porota hodnotí kladně jako přínosné. Soutěžní návrh je zejména ve své analytické části prezentován srozumitelným a graficky kultivovaným způsobem.

Více informací: www.helika.cz

Návrh řešení využití a rozvoje území ostrova Štvanice v Praze

Dvoukolová veřejná anonymní soutěž o návrh

Vyhlašovatel: Hlavní město Praha

Předmětem soutěže byla nová definice místa ostrova Štvanice a artikulace jeho vazeb a spojení s okolními částmi centra Prahy jako součástí veřejného meziprostoru města.

Termín konání soutěže: 5. 10. 2012–10. 5. 2013

Porota: Aleksandra Udženija, Tomáš Hudeček, Petr Svoboda, Roman Koucký, Josef Pleskot, Jakub Fišer, Jakub Kynčl, Miroslav Cikán, Martina Forejtová; náhradníci: Bohuslav Svoboda, Pavel Richter, Tomáš Dolanský, Petr Kratochvíl, Adam Gebrian, Irena Fialová, Dan Merta, Ladislav Kuba, Ivan Březina

Počet odevzdaných návrhů: 79

Ceny a odměny celkem: 1,4 mil. Kč

1. cena: neudělena

2. cena (600 tis. Kč): RKAŦ, s. r. o. – Radek Kolařík, Lada Kolaříková, spolupráce: Kateřina Frejlachtová, Alan Hackl, Petr Širina, Martin Špičák, Petr Uhlíř

2× 3. cena (400 tis. Kč):

→ Ondřej Chybík, Michal Křištof, Josef Chybík, spolupráce: Matej Štrba, Martin Machala, Jana Matlovičová, Jakub Finger, Mirka Svorová, Denisa Václavová, Petr Soldán

→ MOBA studio, s. r. o. – Igor Kovačević, Yvette Vašourková, Kateřina Šrámková, Barbora Šimonová, spolupráce: Markéta Mráčková, Michele Porsia, Tomáš

Papušek, Jiří Sádlo, Ilaria Crivellari, Julia Krzynicka, Javier Morandeira Garcia, Karin Grohmannova, Nerea Marquez, Saray Herrero, Martin Neruda

Hodnocení vítězného návrhu:

Návrh nabízí různé možnosti vývoje prostorového uspořádání celého ostrova jako integrované součásti města. Nabízí a umožňuje různé využití ostrova na základě celkové budoucí dramaturgie, připravované sestaveným „dramaturgickým týmem“. Součástí bude i vznik vizuálního stylu ostrova, který napomůže ucelené programové koncepci a komunikaci s občanů města. Návrh popisuje samostatné a navzájem na sobě nezávislé, nebo naopak provázané kroky (scénáře), které mohou budoucí vývoj směřovat, zpomalovat, anebo akcelarovat. Zároveň pro něj vytváří obecné podmínky. A to nejen formou postupného pročištění celé plochy ostrova, modelací terénu, definováním různorodých ploch a celkovou úpravou a doplněním dřevin, ale také a zejména návrhem spíše předepisujícím než regulujícím, návrhem spíše krajinným než vystavěným. Tato metoda „možností strategických změn“ odpovídá nejisté a nesourodé době stejně jako současné neujasněnosti celopražské koncepce rozvoje města a slibuje harmonický vývoj v dané lokalitě. Autor návrhu číslo 15 by se mohl stát partnerem týmů zpracovávajících v současné době strategické i územně plánovací dokumentace pro hl. m. Prahu.

Více informací: www.praha.eu/jnp/cz/home/magistrat/tiskovy_servis/tiskove_zpravy/praha_vyhlasila_vysledky_souteze_o.html, pro informace o průběhu soutěže viz s. 58.

Lávka přes Labe v Hradci Králové

Jednokolová
veřejná projektová
architektonická soutěž

Vyhlašovatel: Statutární město Hradec Králové

Sekretář soutěže: Zuzana Kavalírová, Československé armády 408, 502 00, Hradec Králové, tel.: +420 495 707 622, e-mail: zuzana.kavalirova@mmhk.cz
Předmětem soutěže bude zpracování architektonického návrhu lávky přes Labe v Hradci Králové jako spojnice v návaznosti na ul. Škroupovu a lokalitu Aldis.

Porota: Lenka Zídková, František Křelina, Lada Kolaříková, Pavla Pannová, Josef Patrný; náhradníci: Arnošt Urban, Adam Záruba, Jana Langerová, Lukáš Liesler, Karel Thér
Předpokládané ceny a odměny celkem: 680 tis. Kč

Datum odevzdání soutěžních návrhů: 7. 3. 2014

Více informací: www.hradeckralove.org

Revitalizace centra města Planá nad Lužnicí

Jednokolová
veřejná projektová
architektonická soutěž

Vyhlašovatel: Město Planá nad Lužnicí
Sekretář soutěže: Iveta Nesrovnalová, Žižkovo nám. 2, 390 15 Tábor, tel./fax: 381 486 172, 723 921 119, e-mail: iveta.nesrovnalova@gmail.com

Předmětem soutěže je zpracování architektonického návrhu úprav centrálního veřejného prostoru města Planá nad Lužnicí, zejména architektonického a dopravního řešení, návrhu mobiliáře a sadovnických úprav.

Porota: Jiří Šimánek, Jiří Rangl, Miroslav Vodák, Martin Kraus, Ivan Lejčar; náhradníci: Zdeněk Žalud, Stanislav Vyhnal, Dagmar Buzu

Předpokládané ceny a odměny celkem: 350 tis. Kč

Datum odevzdání soutěžních návrhů: 15. 1. 2014 do 15 hod.

Více informací: www.vhodne-uvarejneni.cz/zakazka/architektonicka-soutez-onavrh-revitalizace-centra-mesta-plana-nad-luznici

Novostavba farního kostela Seslání Ducha Svatého se zázemím v Brně-Lišni

Jednokolová veřejná
ideová architektonická
soutěž

Vyhlašovatel: Salesiánská provincie Praha a Nadace pro radost
Sekretář soutěže: Radek Jurčík, Čápkova 44, 602 00 Brno, tel.: +420 603 925 511, fax: 530 327 234, ID datové zprávy: 9nnhb27, e-mail: radek.jurcik@email.cz

Předmětem soutěže je zpracování návrhu na novostavbu římsko-katolického kostela Seslání Ducha Svatého, farního zázemí a ubytování salesiánů v Brně-Lišni.

Porota: František Vavruša, Stanislav Krupička, Helena Kohoutková, Beata Polomová, Ivan Gojdič, Jarmila Ledinská, Marie Veselá, Hana Válková, Zdeněk Demel; náhradníci: Ivan Slavíček, Libor Žák, Jiří Balos, Klára Dufková, Petr Višinka, Michal Svoboda
Předpokládané ceny a odměny celkem: 350 tis. Kč

Datum odevzdání soutěžních návrhů: 17. 2. 2014 do 16 hod.

Více informací: www.sdb.cz, www.nadaceproradost.org

Komentář ČKA: Se zástupcem vyhlašovatele probíhala jednání od září 2013. Jednáním se podařilo do soutěžních podmínek doplnit sekretáře soutěže a přezkušovatele soutěžních návrhů, byla také doplněna konkrétní jména porotců, podepsány závazky poroty a ceny se zvýšily ze 120 tis. Kč na 350 tis. Kč. Představenstvo udělilo výjimku z cen a odměn dle § 7 odst. 3 SŘ ČKA. Dne 5. 11. 2013 byla vydána dodatečná regulérnost.

Stará pošta Běchovice – nádvoří

Veřejná dvoukolová
studentská ideová
architektonická soutěž

Vyhlašovatel: MČ Praha-Běchovice
Sekretář soutěže: Šárka Hudečková, Českobrodská 3, Praha 9-Běchovice, 190 11, tel./fax: 281 028 602, e-mail: sekretariat@praha-bechovice.cz
Předmětem soutěže je zpracování ideového architektonického návrhu nádvoří objektu „Stará pošta“ v Praze-Běchovicích. Zadáním je zpracování řešení nádvoří chráněné kulturní

památky, součástí návrhu může být také vize využití přilehlých objektů.

Porota: Ondřej Martan, Michal Jiřík, Vít Máslo, Jan Hřebíček, Evžen Dub; náhradníci: Jiří Klůna, Martina Trejtnarová

Předpokládané ceny a odměny celkem: 40 tis. Kč

Datum odevzdání soutěžních návrhů:

12. 12. 2013 do 12 hod. (1. kolo), 23. 1.

2014 do 12 hod. (2. kolo)

Více informací: www.praha-bechovice.cz/2568_Architektonicka-soutez-Stara-posta

Central Group – Moderní výšková stavba jako novodobá dominanta Prahy

9. ročník jednokolové
veřejné ideové
architektonicko-
urbanistické soutěže
pro VŠ studenty oboru
architektura
a příbuzných oborů

Vyhlašovatel: Central Group, a. s.

Sekretář soutěže: Eva Koláčková, Na Strži 65/1702, 140 00 Praha 4, tel.: 226 221 127, e-mail: kolackova@central-group.cz

Předmětem soutěže je nalézt zajímavé návrhy a názory na moderní výškovou dominantu Prahy. Cílem je poskytnout příležitost mladým architektům pro uplatnění kreativních myšlenek.

Porota: Zdeněk Lukeš, David Vávra, Luděk Jasiok, Zdeněk Frey, Alena Řezníčková; náhradníci: Jiří Hůrka, Vojtěch Martínek

Předpokládané ceny a odměny celkem: 85 tis. Kč

Datum odevzdání soutěžních návrhů: 21. 1. 2014

Více informací: www.central-group.cz/page.aspx?page=architekt-soutez-2014-01&jv=1

Revitalizace území Perla 01 v Ústí nad Orlicí

Jednokolová veřejná
projektová urbanisticko-
architektonická soutěž

Vyhlašovatel: Město Ústí nad Orlicí

Sekretář soutěže: Aleš Houserek, Lazaretní 13, 615 00 Brno, tel./fax: +420 545 120 284, +420 545 120 210,

e-mail: ales.housek@rts.cz
Předmětem soutěže je zpracování urbanisticko-architektonického návrhu a projektu základní strategie na postup při regeneraci území areálu továrny Perla 01 v Ústí nad Orlicí.
Porota: Petr Hájek, Matouš Pořícký, Milan Košař, Jan Jehlík, Alois Nový, Jan Sedlák, Petr Urbánek; náhradníci: Jiří Preclík, Petr Hlaváček, Jan Aulík
Předpokládané ceny a odměny celkem: 800 tis. Kč
Datum odevzdání soutěžních návrhů: 31. 1. 2014 do 10.00 hod.
Více informací:
www.vestnikverejnychzakazek.cz/cs/Form/Display/439584, www.softender.cz/home/profil/muuo

BRICK AWARD 2013–2014 – Cihla v 21. století

9. ročník soutěžní přehlídky realizovaných staveb a rekonstrukcí staveb, v jejichž konstrukci byly převážně použity cihly a cihlové systémy

Vyhlašovatel: Wienerberger cihlářský průmysl, a. s.
Sekretář soutěže: Václav Chaloupecký – KOMUNIKACE & PROFIT, Pražská 16, 102 21 Praha 10, tel.: 281 017 397, 602 342 514, e-mail: komunikace.pr@volny.cz
Účelem soutěžní přehlídky je prezentovat kvalitní stavby využívající v konstrukci výhradně či převážně cihly anebo cihlové systémy a rekonstrukce staveb, při nichž byly jako hlavní, event. jako druhý nejvýznamnější konstrukční prvek použity cihly, a nejlepší z přihlášených staveb a rekonstrukcí ocenit.
Předmětem soutěžní přehlídky jsou výše definované stavby postavené na území České republiky.
Porota: Antonín Horský, Daniela Grabmüllerová, Alexandr Kroha, Iva Poslušná, Radomíra Sedláková; náhradníci: Ladislav Brett, František Kulhánek, Jitka Pálková, Jiří Hejhálek, Matěj Šišolák
Předpokládané ceny a odměny celkem: 195 tis. Kč
Datum odevzdání soutěžních návrhů: 17. 1. 2014
Více informací:
www.komunikace-profit.cz

Nová škola pro Psáry a Dolní Jirčany

Dvoukolová veřejná anonymní architektonická soutěž

Vyhlašovatel: Obec Psáry
Sekretář soutěže: Igor Kovačević, U Půjčovny 4, 110 00 Praha 1, tel.: 222 222 521, 603 810 083, e-mail: kovacevic@ccea.cz
Předmětem soutěže je zhotovení architektonického návrhu nové školy pro obec Psáry a Dolní Jirčany, která bude umístěna v lokalitě Cihlářská, k.ú. Dolní Jirčany.
Porota: Oldřich Hájek, Pavel Joba, Michal Kuzemský, Milan Vácha, Antonín Rak; náhradníci: Martin Frei, Lucie Kubalošová
Předpokládané ceny a odměny celkem: 350 tis. Kč
Datum odevzdání soutěžních návrhů: 4. 11. 2013 do 14 hod. (1. kolo), 20. 1. 2014 do 14 hod. (2. kolo)
Více informací:
www.novaskolapsary.cz, www.psary.cz

Rekonstrukce skautské mohly Ivančena a jejího okolí

Studentská soutěž

Vyhlašovatel: Junák

Předmětem soutěže bude zpracování architektonického návrhu rekonstrukce skautské mohly Ivančena a jejího okolí.

Předpokládaný termín

vyhlášení: leden/únor 2014

Areál kampusu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně, Ústí nad Labem

Vyhlašovatel: Univerzita Jana

Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem

Předmětem soutěže je zpracování prostorového výtvarného a funkčního uspořádání areálu kampusu.

Předpokládaný termín vyhlášení:
prozatím neuveden

Městská knihovna Písek

Vyhlašovatel: Město Písek

Předmětem soutěže bude zpracování architektonicko-výtvarného návrhu stavebních úprav, designového řešení interiéru (včetně mobiliáře) a návrhu stavebních úprav dvorní části Městské knihovny Písek v objektu č. p. 75–77 při dodržení daného upřesňujícího zadání (stavebního programu), jež je nedílnou přílohou soutěžních podmínek.

Předpokládaný termín vyhlášení:

6. 1. 2014

Nákladové nádraží Praha-Žižkov

Vyhlašovatel: Městská část Praha 3

Předmětem soutěže je urbanistická soutěž na území nákladového nádraží Žižkov ve snaze získat návrhy na uspořádání území.

Předpokládaný termín vyhlášení:
prozatím neuveden

Vytvoření ideové studie lesoparku Rychvald-sídliště

Vyhlašovatel: Město Rychvald

Předmětem soutěže je vytvoření ideové studie lesoparku Rychvald-sídliště.

Předpokládaný termín vyhlášení:
prozatím neuveden

Terénní prezentace archeologických nálezu v Přerově

Vyhlašovatel: Statutární město Přerov

Předmětem soutěže bude zpracování architektonicko-urbanistického návrhu na řešení veřejného prostranství s archeologickými nálezy základů kostela sv. Marka a školy Jednoty bratrské v lokalitě Na Marku, která se nachází na rozhraní městské památkové zóny a jejího ochranného pásma.

Předpokládaný termín vyhlášení:
prozatím neuveden

Polyfunkční centrum Strašnic s budovou úřadu MČ Praha 10

Vyhlašovatel: MČ Praha 10

Předmětem soutěže je zpracování architektonického návrhu polyfunkčního centra Strašnic s budovou úřadu MČ Praha 10.

Předpokládaný termín vyhlášení:
prozatím neuveden

Smuteční obřadní sín ve Valašském Meziříčí

Vyhlašovatel: město Valašské Meziříčí

Předmětem soutěže bude zpracování architektonického návrhu na stavbu smuteční obřadní síně Valašské Meziříčí.

Předpokládaný termín

vyhlášení: 27. 1. 2014

NEOMEZENÁ DEKORACE PROSTORU

Již více než 10 let se specializujeme na oblast dekorativní grafiky v interiéru a exteriéru s využitím technologie digitálního tisku. Díky speciálním materiálům a vlastnímu know-how, nabízíme prakticky neomezené možnosti při dekoraci skleněných ploch, nábytku, podlah, svídel, venkovních fasád budov, vnitřních stěn kanceláří, obchodních center nebo soukromých bytů. Ve spolupráci s architekty a designéry pomáháme vytvářet jedinečná a originální řešení prostoru, od úvodní konzultace, grafických návrhů, přes volbu nevhodnějších materiálů a technologii až po samotnou odbornou instalaci. Je to hra barev a světla, která nás baví.

www.spyron-design.cz

autorizovaný
partner

A cena? Tu jsme postavili na hlavu.

poi – nová kancelářská židle: skvělý design,
vyspělá ergonomie a komfort, který cítíte.

← Tady k videu:
poi beats.

A zde je více informací o nové
kancelářské židli *poi*: →

Wiesner-Hager Project s.r.o.
CZ-150 00 Praha 5
Drtinova 557/10
T +420 271 730 444
F +420 271 732 293
praha@wiesner-hager.com

wiesner-hager.com